

Liona

E vakadewataki
Vakacava na
iVolanikalou? t. 20

Meda Kilai Koya mada
noda iApositolo Vou, Elder
Ronald A. Rasband, t. 12

Veiwatini Daukaulotu Qase
Kacivi mo Veiqaravi. t. 26

Ni ra Sotava na Dredre
na Tagane ena iYaloyalo
Vakasisila, era na Gadreva
Talega na Yalewa na
Veisereki, t. 34

Vulica mo Tabaka ena
piano e dua na serenilotu
ena tini na miniti, t. 54

"la raica, sa kaya
vakaoqo na Turaga, au
na vakatautauvatataki
kemudou, oi kemudou
na mataqali i Isireli, kei
na vu ni olive vinaka, sa
kauta e dua na tamata
ka laki qarava ena nona
were ni vaini; . . .

". . . la sa kalougata ko
iko; ni dou a cakacaka
vagumatua vata kei au
ena noqu were ni vaini,
ka dou a muria tiko na
noqu ivakaro, ka dou sa
rawata tale mai vei au
na vua dina, ka sa sega
vakadua tale ni ca na
noqu were ni vaini, ka sa
biu tani na ka ca, raica
dou na reki vata kei au
ena vuku ni vua ni
noqu were ni vaini."

Jekope 5:3, 75

Na olive ka teivaki ena
veivanua mai na yatu
Meditarenia balavi sara na
kedra italanoa vakaivolatabu
mai na ruve ka kauta mai
na drauni olive vei Noa,
vua na iVakabula ena
Nona veivakavulici tiko
ena Ulunivanua ni Veiolive
vakakina vei Jekope ena vosa
vakaibalebale ni vuni olive.

ITUKUTUKU

- 4 iTukutuku ni Mataveiliutaki Taumada: Masu kei na iVakatakila Yadua**
Mai vei Peresited Henry B. Eyring
- 7 iVaqa ni Veisiko: Luvena Yalewa na Tamada Tawamudu**

ITUKUTUKU E VAKARAITAKI

- 12 Elder Ronald A. Rasband: iLiuliu Maqosa, Tama Daulomani**
Mai vei Elder M. Russell Ballard
E dua na turaga vakawati ka tama dauloloma, o Elder Rasband a yavutaka na nona kila matai vakaveiliutaki ena nona veicuqeni voli ena yabaki e so mai vei ira na iliuliu momona ena bisinisi kei na matabete.

- 18 O koya na Bisopi?**
Mai vei Patrick J. Cronin III
Au kila na vuna e sega kina ni vakabauta niu sa veiqaravi tu ena gauna oqo vaka-bisopi. Ena tolusagavulu na yabaki sa oti a duatani sara tu ga na mataqali tamata o au.

20 Vakadewataki ni iVolanikalou: Ki na Vosa ni Yaloda

Mai vei R. Val Johnson
Na wiliki ni ivolanikalou ena noda vosa sa vaka ni da sa lako tiko vakayalo ki vale.

26 Nodra Gauna na Daukaulotu Qase

Mai vei Peresitedi Russell M. Nelson
Era raica na veiwatini kaulotu ni levu tu na galala, lailai na kena isau vakailavo, ka marau-taki sara vakalevu mai na ka era a nanuma taumada.

28 Daukaulotu Qase Gadrevi, Vakalougatataki, ka Lomani

Mai vei Richard M. Romney
Era raica rawa na veiwatini ni rawarawa, saulailai ka marau-taki sara mai na ka era nanuma taumada na laki kaulotu.

34 Ni Sa Ravuta na Matavuvale na iYaloyalo Vakasisila— Dodonu Me Rau Vakabulai Ruarua o Tama kei Tina

Tarovi na vakaraitaki ni yaca
Wasea e dua na bisopi na nona vuakei ira na tama ka ra saga tiko me ra vueti mai na iYaloyalo vakasisila, ia sa vaka talega vei ira na watidra ka ra na gadreva talega na veivakabulai ni iVakabula.

38 Na Yadra ena Vale Cecere (Tawa)

Vakavutuniyautaka na nomu kilai ira na parofita ena nomu vulica na sala ni nodra vaka e dua na dau yadra ena tawa.

TABACAKACAKA

8 Vakasama vakatitobu: E Vakaibalebale li na iDusidusi?

Mai vei Ruth Silver

9 Veiqaravi ena Lotu: Vinaka na Nomu Veiqaravi

Tarovi na vakaraitaki ni yaca

10 Dina ni Kospipeli: Na Matabete: Dua na iYaqo Tudei

Mai vei Elder L. Tom Perry

40 Domodra na Yalododonu Edaidai

80 Me Yacova ni da Qai Sota Tale: Vaqarai ni iSolisol Vakayalo

Mai vei Peresitedi George Q. Cannon

E WAQANA

Waqana e liu kei na loma ni waqana e muri: iTaba mai vei Les Nilsson Loma ni waqana e liu: iTaba mai © RayTango/Thinkstock

44 Tobo na iLawaki nei Setani

Mai vei Dennis C. Gaunt

*Ena kena raici voli na duidui e tiko
ena lasu nei Setani kei na dina ni
ivakavuvuli i Karisito mai na vei-
vakatauvatani e so, eda na rawa
ni toboka na ilawaki nei Setani.*

**48 iTuvaki ni iTabagone Qase Cake:
iRairai ni Veivakalougatataki
mai Madaqasika**

Mai vei Mindy Anne Selu

*Dina ga ni bula tu ena dua na
vanua e levu kina na leqa, e vakila
o Solofo Ravelojaona ni sa vakalo-
ugatataki vakalevu na nona bula.*

*Saga mo raica
na Liaona ka vu-
nitaki tiko ena
loma ni ilavelave
oqo. iDusi: Mo
muria na vaka-
tuu oqo, muria
na parofita*

**50 Qaqaco Vakayalo: Ta ni Dua na
Waqa Segu ni Voca Rawa**

Mai vei Elder Dale G. Renlund

*Me vaka ga na kena ta e dua na
waqa me dabe dei, eda na rawa ni
dabe dei ena noda bula ena va na
ivakavuvuli oqo.*

**54 Vulica mo Vakatagitaka e dua
na Serenilotu ena 10 na Miniti!**

Mai vei Daniel Carter

57 Vakadeitaki me Vakacegui

Mai vei Gretchen Blackburn

*Au na cakava e dua na ka meu
vakacegui kina ni vakatagitaka
na piano, ka ni rau sa tukuna na
noqu itubutubu ni rawa meu cegu
kevaka au vulica rawa e 50 na
serenilotu, au sa tekivu sara ga.*

**58 Kurabui, Yalararawa, kei na
iTuvatuva ni Kalou**

Mai vei Paola Cajupi

*Ni raici lesu na ka vereverea dua-
dua ena noqu bula au sa qai kila
oqo ni Tamada Vakalomalagi e tu
vata ga kei au ena veigauna kece.*

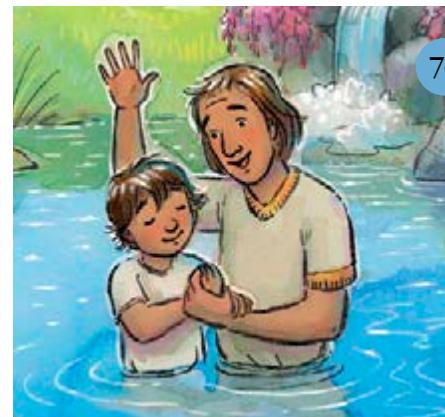
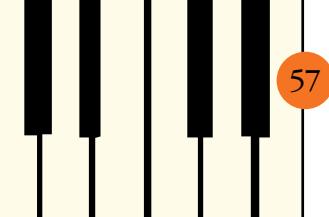
**60 Kevaka Madaga Mo Dau
Mamadua**

Mai vei Elder José A. Teixeira

*Vakararavi vua na Turaga, ena
qai vakalougatataki iko o Koya
ena nomu sasaga mo wasea na
kospeli.*

62 Nodaru Veiyawaki**63 Posita: Rairai Vinaka?****64 Taro kei na iSaunitaro**

*Au veiwalitaki e koronivuli niu
dua na YDE. Au kila niu gadreva
meu tutaka na veika au vakaba-
uta, ia sa rui dredre! Au na rawa
ni vakaukauwataki au vakacava?*

**66 iSaunitaro mai vua e dua na
iApositolo: Na cava era dau
cakava na iApositolo?**

Mai vei Elder David A. Bednar

67 Vakacegu ni Lomaqu

Mai vei Carol F. McConkie

*Niu raica na parofita ka rogoci
koya ni vosa, au sa yalovakacegu.*

68 iVakadinadina nei Ethan

Mai vei Larry Hiller

*Voleka ni o ira kecega e tiko na
nodra ivakadinadina vakavo
ga o Ethan.*

**70 iLavo me nei Tamada
Vakalomalagi**

Mai vei Angela Peña Dahle

*Ni sega na ilavo e vo, a vakana-
numa o Ana, Na cava daru na
kania ni mataka?"*

**72 Muri ira na Parofita
kei na iApositolo**

Mai vei Jenna Koford

*O na rawa ni vakamuria vaka-
cava na parofita ena vula oqo?*

**74 O ira na Tamata Qaqe ena iVola
iMomani: Veivutuni o Alama****75 Au Rawa ni Wilika na
iVola i Momani****76 Nai iTalanoa ena iVola i
Momani: Papitaisotaka o
Alama e Levu na Tamata****79 Tabana ni Rokarokataki:
Sa Siga Vakasakiti na Siga
ni Vakacecegu**

Mekasini Vakaviti ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaiaidai

Na Mataveilutaki Taumada: Thomas S. Monson,

Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Na Kuoramni i Apositolo Le Tinikarua:

Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund

Edita: Joseph W. Sitati

iVukevuke ni Edita: James B. Martino, Carol F. McConkie

Dauvakasala: Bryan K. Ashton, Randall K. Bennett, Craig A.

Cardon, Cheryl A. Esplin, Christoffel Golden, Douglas D.

Holmes, Larry R. Lawrence, Carole M. Stephens

Manidia Dairekita: David T. Warner

Dairekita ni Matavuvuvale kei na Veitokoni

kina Matavuvale: Vincent A. Vaughn

Dairekita ni Mekasini ni Lotu: Allan R. Loyborg

Manidini ni Bisinisi: Garff Cannon

Manidia Edita: R. Val Johnson

iVukevuke Manidia Edita: Ryan Carr

Veivuke ena Tabavaivola: Megan VerHoef

Volavola kei na Edita: Brittany Beattie, David Dickson,

David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Lori Fuller, Garrett H.

Garff, LaRene Porter Gaunt, Jill Hacking, Charlotte Larcabal,

Michael R. Morris, Sally Johnson Odekirk, Joshua J. Perkey,

Jari Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Anne Selu,

Paul VanDenBerghe, Marissa Widdison

Manidini Dairekita ni Cakacaka ni Liga: J. Scott Knudsen

Dairekita ni Cakacaka ni Liga: Todd R. Peterson

Disaini: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie M. Bentley, C. Kimball Bott, Thomas Child, Nate Gines, Colleen Hinckley, Susan Lofgren, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Mark W. Robison, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Kodineita ni iYaya Taqomaki: Collette Nebeker Aune

Manidia ni Tabavaivola: Jane Ann Peters

Kena Tabaki: Connie Bowthorpe Bridge, Julie Burdett,

Katie Duncan, Bryan W. Gygi, Denise Kirby, Ginny J. Nilson,

Gayle Tate Rafferty

Tabaki taumada: Jeff L. Martin

Dairekita ni Tabavaivola: Craig K. Sedgwick

Dairekita ni Veivotayaki: Stephen R. Christiansen

Me vakau na isau ni mekasini, kei na kena vakatataro e so ki na *Liaona*, Fiji Regional Office, PO Box 90, Suva, 2-20 Lakeba Street, Samabula, Suva, Fiji. E kena isau e \$2.75 dia na yabaki, se \$0.70 na isau ni ilavelave yadudua, me vakavo ga na kena ka tabaki me ivakananumi. Me qai kerei na kena ivakamacala tale e so mai na Valenivolavola Liu ni Lotu, e na televeni 3388900 suva.

Me baleta na sausaumi kei na kena isau ena taudaku kei Amerika kei Kenada, veitaratarata ki na nomuni sitoa ni Lotu se iliu ni tabanalevu se tabana.

Me qai vakau na ivola kei na vakatataro ena parokaramu ni kompiuta ena liahona.lds.org; ena i-meli ki na liahona@ldschurch.org; se ena meli ki na *Liaona*, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Na *Liaona* (vakadewataka na *iVolā i Momani* ni "kabasi" se "idusidusi") sa vakadewataki oti ena vosa vaka-Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Jaina, Jaina (vakarawataka), Croatia, Czech, Denmark, Necaladi, Valagi, Estonia, Fiji, Finiladai, Varanise, Jamani, Kiriki, Idia, Hungary, Aisiadai, Idonisia, Itali, Japani, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malaqasi, Masela, Mongolia, Nowei, Poladi, Potukali, Romania, Rusia, Samoa, Slovenia, Sipeni, Suviteni, Swahili, Tagalog, Taiti, Tai, Toga, Ukraine, Urudu, kei na Vietnam. (E duidui na gauna me taba kina ena veivosa yadudua.)

© 2016 mai na Intellectual Reserve, Inc. Dodonu kece e taqomaki. Tabaki e Amerika

Sa rawa me lavetaki na veitukutuki kei na iyalovalo era tiko ena *Liaona* me baleta na inaki eso, cakacaka ni lotu sega ni saumi se vakayagataki ga e vale. Ena sega ni rawa me lavetaki na veiyalovalo eso kevaka era sega ni vakadonui mai vei kena itaukei. Na vakatataro baleta na Dodonu ni Lavetaki me na vakau yanai ki na Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA; i-meli: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

April 2016 Vol. 19 No. 1 LIAONA (USPS 311-480)

Fijian (ISSN 1096-5122) is published four times year (April, May, October, and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address *must* be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CF5 (see DMM 5071.52).

NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Vakasama ni Lotu Vakamatavuvale

Ni ilavelave oqo era umani tu kina na itukutuku kei na itaviqaravi e rawa ni ra vakayagataki ena lotu vakamatavuvale. Oqo e dua na kena ivakaraitaki.

"Kevaka Madaga O Dau Mamadua," tabana e 60: Sa rawa ni o vakayagataka na nomu lotu vakamatavuvale mo wasea kina na kospeli! Veivosakitaka vakamatavuvale na malumalumu cava soti e dredre kina vei iko mo wasea na kospeli. O na rairai masu vakamatavuvale me na vuksi iko na Turaga mo yalodei ena wasei ni kospeli ka qai masulaka e dua o na rawa ni sureta ki na lotu vakamatavuvale. Navuca mo sureta na lewe ni matavuvale yadua me tukuna na nona ivakadinadina donuya na lesioni. O na rairai digitaka mo vakatavulica e dua na lesioni me baleta na Veivakalesuimai se na yavu ni veivakabulai. Navuca mo vola na ka o sotava kei na nanuma e so ena nomu ivolaniveisiga.

ESO TALE ENA INITANETI

Era sa vakarautaki tu na *Liaona* kei na ivola tale eso ni Lotu ena vuqa na vosa ena

languages.lds.org. Sikova na facebook.com/liahona.magazine (ka tiko na kena vaka Valagi, Potukali, kei na Sipeni) me laurai kina na vakasama ni lotu vakamatavuvale, kei na itukutuki mo na wasea vei ira na itokani kei na matavuvale.

ULUTAGA ENA ILAVELAVE OQO

Na naba e tukuna tiko na imatai ni tabana ni tukutuku o ya.

Bula vakalou, 7

Cakacaka ni kaulotu, 26, 28, 60

iKatinī, 62, 70

iSolisolī vakayalo, 80

ilawaki, 44, 63

iVakadinadina, 64, 68

iVakaro, 8, 72

iVakatagi, 54, 57

iVakatakila, 4, 10, 20, 41, 42, 50, 70, 72

iVolā i Momani, 43, 44

iVolanikalou, 20

Jisu Karisito, 20, 34, 43, 58

Loloma, 40

Masu, 41, 64

Na Dina, 62

Papitaiso, 75, 76

Parofita kei na

iApositolo, 10, 12, 66, 67, 72

Rarawa, 58

Saumaki, 43, 58, 75, 76

Sautu, 50, 67

Siga ni vakacecegu, 79

Talairawarawa, 8, 34, 62, 72

Taledi, 40, 54

Vakabauta, 34, 48, 58, 60

Vakatisaipeli, 12, 26

Veikacivi, 18

Veiqaravi, 9, 26, 28, 41

Veisiko, 9

Veisorovaki, 34

Veivakabulabulataki, 18

Veivakavulici, 75

Veivosoti, 34

Veivutuni, 18, 74

Yaloqqa, 48, 64

Yalo Tabu, 44, 50

Yaloyalo vakasisila, 34

Mai vei Peresitedi
Henry B. Eyring

Matai ni Daunivakasala
ena Mataveiliutaki
Taumada

Parofisai KEI NA IVAKATAKILA YADUA

Sa vakalesui mai na Lotu i Jisu Karisito dina ka sa tiko e vuravura edaidai. Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai e sa dau liutaki tu ga mai vei ira na parofita kei na iapostolo, ka ra dau ciqoma tu ga na idusidusi mai lomalagi.

Na ituватуva vakalou o ya sa ka dina sara mai na gauna makawa. Eda vulica mai na iVola Tabu: “E dina ena sega ni vakayacora e dua na ka na Turaga ko Jiova, ena vakaraitaka mada ga na nona vosa vuni vei ira na nona italatala na parofita” (Emosi 3:7).

Sa tekivu rogo tale na domo ni Kalou ena noda gauna, vua na Parofita o Josefa Simici. Sa vakatakila o Koya na taucoko ni kospeli i Jisu Karisito kivei Josefa Simici. E a vakalesuya mai na Nona matabete tabu vata na kena idola kei na kena dodonu, kaukauwa, kei na itavi ni kaukauwa tabu ni matabete.

Ena noda gauna, sa vakadonui vei ira na parofita kei na iapostolo bula voli mera vosa, veivakavulici, ka veiliutaki ena dodonu ni lewa mai vua na Kalou na Tamada kei na Turaga o Jisu Karisito. A kaya na iVakabula kivua na Parofita, “Koi au na Turaga; raica na ka ga au sa tukuna au sa tukuna, kau na sega ni vakaiulubale kina; raica ena takali mada ko lomalagi kei vuravura, ia na noqu vosa ena sega ni takali, ena vakayacori vakaidina na vosa kau sa tukuna, se ra tukuna na noqu tamata” (V&V 1:38).

Ena koniferedi raraba ka dau caka vakarua ena veiyabaki, eda kalougata ni soli vei keda na madigi meda rogoca na

vosa ni Turaga vei keda mai vei ira na Nona lumuti. O ya e dua na madigi ka sega na ilavo me sauma rawa. Ia na dina ni madigi o ya ena vakatau ena noda ciqoma na vosa ena veivakayarayarataki ni Yalo vataga era a soli kina vei ira na lumuti oya (raica na V&V 50:19–22). Me vaka ga noda ciqoma na ivakasala mai lomalagi, sa dodonu me vaka talega kina. O ya ena gadrevi kina me tiko vei keda na Yalo vataga o ya.

“Cakava Nomu Cakacaka e Vale”

Ena vica vata na yabaki sa oti e a kerei au kina e dua na lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikaru meu wilika e dua na vosa ni koniferedi sa vakarautaka tiko me baleta na koniferedi raraba. Au a se lewe ni kuoramu vou kina. Au a vakavinavinaka ni yalodina vei au meu vuksi koya ena vaqarai ni vosa me na vakadonuya na Turaga me tukuna. E a kaya mai ena matadredredre, “Oilei, qo sa ika 22 ni kena vakatovotovotaki tiko na vosa oqo.”

Au nanuma na ivakasala e a solia o Peresitedi Harold B. Lee (1899–1973) vei au ena vakatabataba: “Hal, kevaka o gadрева na ivakatakila, cakava nomu cakacaka e vale.”

Au a wilika, vakananuma vakatitobu, ka masulaka na ika 22 ni ilavelave. Au a vuli ena kena levu duadua ena veituberi ni Yalo Tabu. Ena gauna qai solia kina nona vosa na lewe ni kuoramu o ya, au sa cakava oti noqu cakacaka mai vale. Au sega ni vakadeitaka seu sa veivuke, ia au kila niu sa veisau ena gauna au qai rogoca kina na vosa. Na itukutuku e yaco mai vei au e levu cake sara mai na vosa

au a wilika kei na kena au a rogoca ni a kaya mai. Na vosa a vakaibalebale sara vakalevu mai na kena au a wilika ena ilavelave. Na itukutuku sa baleti au sara ga ka sa sotava sara ga na veika au a gadreva voli mai.

O ira na italai ni Kalou era lolo ka masumasu mera ciqoma na itukutuku ena vinakata o Koya mera laki tukuna vei ira ka gadreva tu na ivakatakila kei na veidusimaki. Na ka au vulica mai na veika au a sotava o ya kei na vica tale au sa sotava oti sa ikoya meda sa na vakarau sara ga vakavinaka ena noda laki rogoci ira na parofita kei na iapostolo me rawa

ni da rogoca ka kila na ivakatakila e baleti keda.

Na Turaga e lomana kecega na tamata era via rogoca na Nona itukutuku ka kila vinaka na lomadra kei na nodra ituvaki o ira kece e vaka tu o ya. E kila na veivakadodonutaki, na veivakatatacaketaki, kei na dina ni kospipeli cava ena vuakea vinaka na tamata yadua me digitaka na nona sala ena salatu ni bula tawamudu.

O keda eda rogoca ka sarava na itukutuku ni koniferedi raraba eda dau qai vakasamataku tu e muri, "Na cava au se nanuma vinaka tu ga?" Sa nuitaka tu na Turaga ni noda dui

isaunitaro ena vaka oqo: "Au na sega ni guilecava vakadua na gauna au vakila kina na domo ni Yalotabu ena noqu vakasama kei na yaloqu ka tukuna tiko vei au na ka au na rawa ni cakava meu vakalomavinakataka kina na Tamada Vakalomalagi kei na iVakabula."

Eda rawa ni ciqoma na ivakatakila o ya ni da sa rogoci ira na parofita kei na iapostolo kei na noda cakacaka tiko ena vakabauta meda ciqoma me vaka ga e a kaya o Peresitedi Lee ni da na rawata. Au kila ni dina oya mai na veika o ni sa sotava kei na ivakadi-nadina ni Yalotabu. ■

IVAKAVUVULI MAI NA ITUKUTUKU OQO

Vakasamataku mo wilika ena domolevu na itukutuku i Peresitedi Eyring ena vulici ni ilavelave ni vosa ena koniferedi ni nona lewe ni kuoram. Ko na rairai taroga beka, "Na cava na isau ni kena ciqomi na ivakatakila??" Ni sa oti na nomu veiwasei

sa na rawa ni ko sureti ira o sikovi ira tiko mera navuca ka ciqoma e dua na ituvaluva me ciqomi kina na koniferedi sa roro tiko mai, "ena veivakauqeti ni Yalo vataga e a soli kina kivei ira na lumuti ni [Kalou]."

A Vosa vei Au na Tamada Vakaloma-lagi ena dua na Vosa ni Koniferedi

Mai vei Anne Laleska Alves de Souza

Au a vakatitiqa voli me baleta na ka meu na vulica ena univeseti. Levu na tamata a vosa vakacataka na lesoni au a via taura, kau masuta na Turaga meu raica ke sa vakan-donuya o Koya na noqu vakatulewa.

A basika mai na noqu isau ni masu ena siga ka tarava niu wilika voli e dua na vosa ni koniferedi raraba ena *Liaona*. Au vakila me vaka a tukuna voli vei au na Tamada Vakalom-alagi ni sega ni rawa ni digidigi vei au o Koya—oqo sa dua na vakatulewa meu na cakava duadua. Au sa kila ni veitalia na ka au digitaka, sa dodonu meu na cakacaka vakaukauwa meu rawaka kina.

WAKAMACALAN TABA VAKARATIKA RARABA

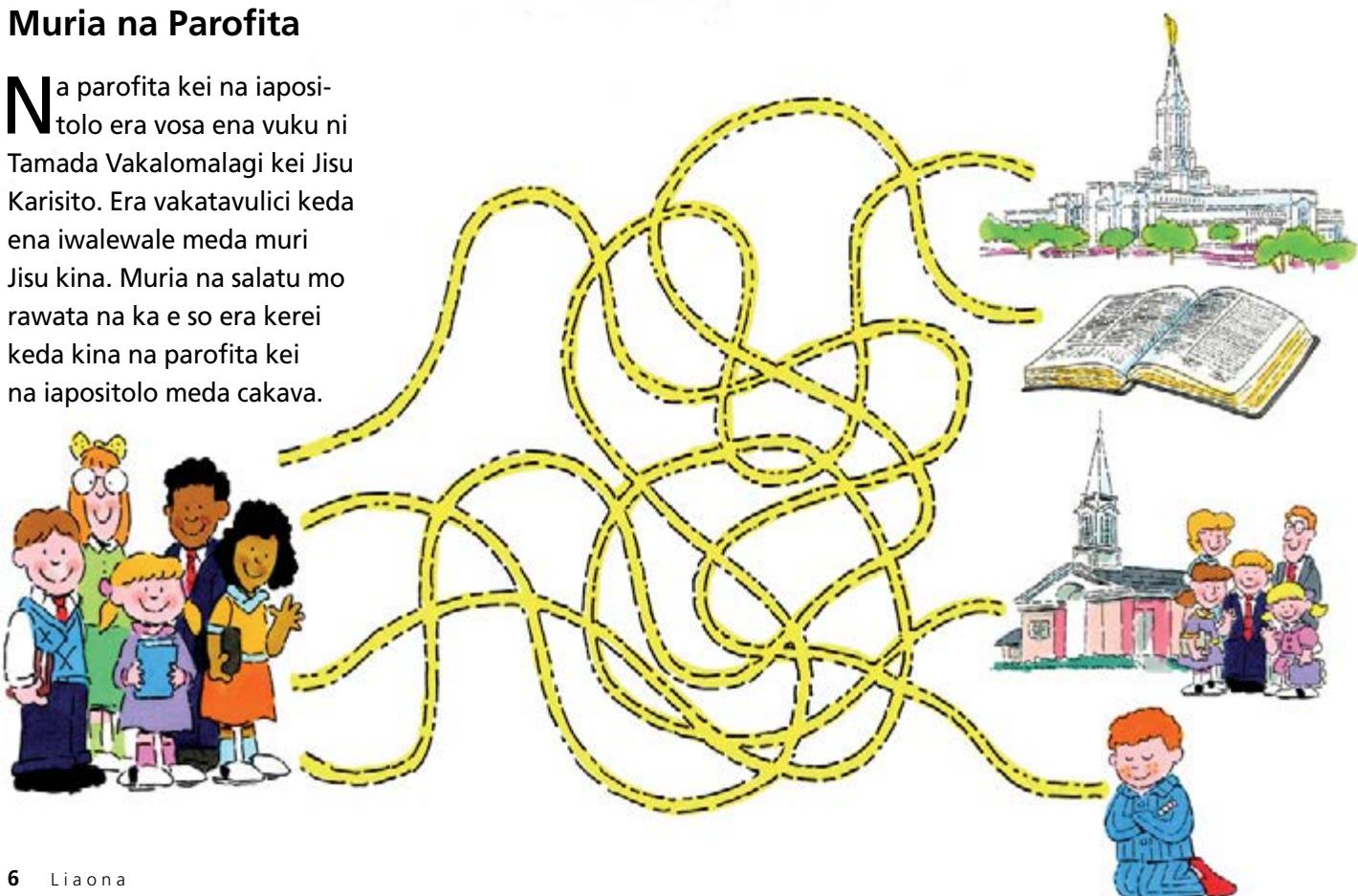
Au kila ni sa saumi na noqu masu. A vuksi au na veivaka-deitaki ni Yalo Tabu ena caka ni vakatulewa. Au sa vulica meu dau sasaga vakalevu sara ka kila ni na vuksi au na Tamada Vakalomalagi.

E vakaitikotiko o dauvolaivola e Sergipe, Brazil.

GONELALAI

Muria na Parofita

Na parofita kei na iaposi-tolo era vosa ena vuku ni Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito. Era vakatalulici keda ena iwalewale meda muri Jisu kina. Muria na salatu mo rawata na ka e so era kerei keda kina na parofita kei na iapositolo meda cakava.

Vulica ena masumasu na itukutuku oqo ka vakasaqara mo kila na ka mo na wasea. E rawa vakacava na kilai vakamatata ni “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba” me vakalevutaka na nomu vakabauta na Kalou ka vakalougatataki ira o vakaraica voli ena veisiko? Me ikuri ni itukutuku, lako ki na reliefsociety.lds.org.

Luvena Yalewa na Tamada Tawamudu

Vakatavuvulitaka na ivolanikalou ni da sa “kawa kecega ni Kalou” (Cakacaka 17:29). A vakaibalebaletaka na Kalou vei Emma Smith, na wati Parofita Josefa Simici, me “luvequ yalewa” (V&V 25:1). Na ivakaro ni matavuvale e vakatavuvulitaka ni o keda yadua sa “luvedrau yalewa lomani . . . na noda itubutubu vakalomalagi”.¹

“Ena [bula taumada] mai liu, eda vulica kina na noda ituvaki vaka-yalewa,” e kaya o Carole M. Stephens, na imatai ni daunivakasala ena mivateiliutaki raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei.

“Na noda ilakolako vakayago e vuravura e sega ni veisautaka na dina oqori”.²

“Na Tamamu Vakalomalagi e kila na yacamu ka kila na veika o sotava tiko,” e kaya o Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikaru. “E rogoa na nomu masu. E kila na nomu vakanuinui kei na tatadra, ka wili kina na nomu nuiqawaqawa kei na veilecayaki.”³

Vakasamataka Oqo

E taro vakacava nomu vakatulewa na nomu kila ni o iko e dua na luvena yalewa na Kalou?

“Eda sa lewena yadua ka gadrevi ena matavuvale ni Kalou.” e kaya o Sister Stephens. “Era duidui kece na matavuvale e vuravura. Ni da cakava tiko na noda vinaka duadua me buli kina na matavuvale kaukauwa tau-mada, na lewena na matavuvale ni Kalou e sega tale ni vakararavi ki na veimataqali ituvaki cava tale—ituvaki ni vakawati, ituvaki ni itubutubu, ituvaki vakailavo, ituvaki vakatamata, se na mataqali ituvaki eda vakauta ena itukutuku raraba”.⁴

iKuri ni iVolanikalou

Jeremaia 1:5; Roma 8:16; Vunau-kei na Veiyalayalati 76:23–24

IDUSIDUSI

1. “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona*, Nove. 2010, 129.
2. Carole M. Stephens, “Na Matavuvale sa Mai Vua na Kalou,” *Liaona*, Me 2015, 11.
3. Jeffrey R. Holland, “Kemuni na Goneyalewa,” *Liaona*, Nove. 2005, 28–30.
4. Carole M. Stephens, “Na Matavuvale sa Mai Vua na Kalou,” *Liaona*, Me 2015, 11.
5. Raica na Ulutaga Vakosipeli, “iTukutuku ni iMatai ni Raivotu” topics.lds.org.

Vakabauta,
Matavuvale,
Veivukei

Mai na Keda iTukutuku Makawa

Ena itukutuku oqo ni iMatai ni Raivotu.⁵ e vakaraitaka kina na Parofita o Josefa Simici e levu sara na dina—wili kina na nona kila vinaka na Tamada Vakalomalagi na yacada.

Sasagataka vakaukauwa o Josefa me kila na lotu me le-wena ka sotava na veituberi ena Jemesa 1:5 Sa qai vakadeitaka o Josefa me sa taroga na Kalou.

Ena dua na mataka ni vula itubutubu ena 1820 e a lako yani kina ki na dua na veikau me masu ia e qai takosovi koya e dua na kaukauwa levu mai vua na vunica. Vakaoqo na ka e kaya baleta na ka o ya.

“la ena gauna sara ga oqori au sa raica kina e cake e dua na duru bukawaqa, donuya tiko na uluqu, ni sa lako sobu mai ka serauni au.

“Ena gauna ga sa rairai mai kina, au vakila sara ni sa tasere na qau ivesu. Ni sa mai cilavi au na rarama au sa raica e rua na Tamata, ka sega ni vakamacalatiki rawa na kedrau iserau kei na lagilagi, e rau tucake tu e macawa donumaki au. A sa kacivi au e dua vei rau, dusi koya na kena ikarua ka kaya—Oqo na Noqu Gone ni Toko. Mo Rogoci Koya!” Ai Tukutuku—i Josefa Simici 1:33.

E VAKAIBALEBALE LI NA IDUSIDUSI?

Mai vei Ruth Silver

E vakadeitaka vei au e dua na ilakolako ni vodo basikeli ni dodonu me dau talevi wasoma na mape ni noda ilakolako ena bula oqo.

Ena vica na yabaki sa oti au a lako kina ena dua na ilakolako ni vodo basikeli mai Varanise vata kei taciqu yalewa, na wati ganequ kei luvena yalewa. Ena veimataka dau soli vei keimami e dua na idusidusi matailalai, ni kevaka me vakamuri vakavinaka sara ena rawa ni kauti keimami yani ki na vanua me keimami yaco kina ena dua na siga. Keimami vodo tu yani ena loga ni veivaini, ka na tukuna na idusidusi me keimami gole kina "vualiku me 165 na fiti (50m) ka gole ki na imawi me 330 na fiti (100m)." Levu na gauna na idusidusi ena tukuna ga na ivakatakilakila kei na yaca ni gaunisala.

Dua na mataka keitou muria yani e dua na gaunisala rairai vinaka sara ka keitou qai raica ni sa sega ni veisotari tiko na ivakamacala ena idusidusi Ni sa kilai ga ni keitou sa vakacalai tiko keitou sasaga sara vakatotolo me keitou lesuva tale na vanua dodonu keitou a tiko taumada kina.

Sa dina sara, ni gauna ga keitou yaco yani kina keitou qai raica e dua na ivakatakilakila lailai ni gaunisala ka tiko ena neitou idusidusi, ka keitou a sega ni raica taumada. Vakalailai

ga keitou sa baci toso tale yani ena neitou sasaga ena vakasotari vata ni idusidusi ka sa vakaibalebale sara ga na veika e tukuni tiko kina.

Na veika e sotavi o ya sa dusia sara ga e dua na isaunitaro au a dau vakataroga voli: Cava na vuna, e lutu tani mai kina e dua ni sa mai rawata e dua na nona ivakadinadina ni kospipeli? Sa matata sara ga mai vei au ni da sa vuki cala ga ena dua na gauna (ivalavala ca) se talaidredre ena dua na ivunau ni Kalou, na idusidusi (na vosa ni Kalou) sa na sega tale ni vakaibalebale. Na mape ka tiko oya sa sega tale ni qai sotava na vanua keitou sa tiko kina ena gauna o ya. Kevaka me keitou sega ni se yali sara vakadede ena rawa beka me keitou na kila ni o ya e neitou cala, ka dodonu me keitou lesu tale (veivutuni) se talairawarawa tale ki na ivakaro ni Kalou ki na vanua keitou na kila kina ni sa vakamuri vinaka tiko na idusidusi ni ilakolako.

Levu na gauna ni sa sega ni veiraurau na idusidusi ena vanua eda tiko kina, eda vakataroga na idusidusi.

Ni sega mada na vuki lesu, eda sa

bilitaka na idusidusi ka qai guilecava ira vakadua sara. Eda sa qai viiritaka laivi sara ga na rai baleta na noda icavacava, eda sa qai mai yali tu yani, ka vakamuria na sala e sega tu na inaki ni kena vakamuri, ka na sega ni kauti keda ki na vanua eda mua tiko kina.

Eda dau sotava na madigi ni kena wiliki na ivolanikalou ena veisiga. Ena vei ya ono na vula eda dau lakova kina na koniferedi raraba ni Lotu. E sega li ni o koya na gauna oqo meda dau raica lesu kina na noda mape meda vakadeitaka na noda icavacava?. Dua na gauna niu a vakarorogo tiko ki na koniferedi, au qai vakila, ena keda ituvaki sega ni taucocko, ni da rawa ni kila se da sa muri donu tiko se sa vakaibalebale tiko li vei keda na idusidusi.

Dina ga ni na kauti keda ki na noda icavacava na vakamuri ni idusidusi ena bula oqo, na vulici ni ivolanikalou kei na talairawarawa vei ira na parofita ena vakadeitaki keda meda railesuva ka veimuayakitaka na noda ilakolako me rawa ni da na yaco ki na noda itikotiko vakasilesitieli. ■

Na dawolaivola ka a vakaitikotiko e Colorado, Amerika, sa leqa ena yabaki sa oti.

VINAKA VAKALEVU NA NOMU VEIQARAVI

Tarovi na vakaraitaki ni yaca

Ko sa nodra ivakaraitaki na marama me vaka mai na gauna e Nauvoo, era sa veiqaravi vakataki ira ena veisiko lomani ka veivakauqeti.

A u sega ni kila na yacamu, na nomu yabaki ni bula, se dua tale na ka me baleti iko, Na ka ga au kila rawa ni o kemuni na dauveisiko nei Jowana, kau sa vakavinavinakataka na nomu veiqaravi gugumatu mai na vuniyaloqu taucoko.

Au kila na sikovi ni dua na sisita luluqa tu me vakataki Jowana (sa veisautaki na yaca), na vugoqu, e sega ni ka rawarawa, ni sega ni dau veikauwaitaki soti o koya. Au vakabekata ni a vinakata o koya mo lako taumada mai. Ia e tukuna vei au o Jowana ni ko sa dua dina na itokani kivua, ena nomu veikauwaitaki kei na veiciqomi ki na ituvaki ni nona bula.

Ena 19 na yabaki ni nona vakawatitaki luvequ tagane tu kina o Jowana, oqo na matai ni gauna me tukuna kina o koya ni sa dua tiko na nona dauveisiko. A se qai tukuna wale toka ga vei au o koya na wasoma ni nomu veisiko kei na nomu dau veinanumi ka yalovinaka tu ga. E kaya o koya ni o sa vuksi koya ena vica na gauna a tauvimate kina ka kerea talega mo kauta na makubuqu yalewa ki na soqoni ni Goneyalewa.

Ena 10 na yabaki sa oti, o koya, o luvequ tagane, kei na nodrau matavuvale sa vakaitikotiko voli me drau vakacaca na maile mai vei keitou. Au sa masulaka mera na lomani iratou ka vuksi iratou na tani me vakai au,

kau sa tagicaka kivua na Tamada Vakalomalagi mera na tosovi iratou yani na tani me vaka au na cakava kevaka eratou a tiko voleka. Mai na ka e tukuna o Jowana, sai iko saraga na isau ni noqu masu.

Kevaka mada ga e sega ni maroroya na Vosa ni Vuku o Jowana kei na luvequ tagane ka sega ni dau laki lotu, erau se tamata vinaka tikoga ka rau lomani ira na lvedrau. Ia a sega mada ni vakabuwawataka na matamu na kubou ni tavako nei Joana. Ko sega ni raici koya me vaka e dua e sega ni dau lako yani ki Lotu. Mo na kilai koya ka vulica ni o koya e tina dauloloma ka vinakati luvena yalewa me dau lako wasoma ki lotu ka laki

rawata mai e dua na nona ivakadindina. Na gauna a sele kina o Joana, ko a kauta mai na ivakayakavi ka sega ni via kila se kauta mai o koya e so tale na leqa me mai vakaleqai kina.

Au sa vakavinavinaka dina ni ko sa mai ivakaraitaki vinaka sara ga vua na makuibuqu yalewa. O koya sa na rawa ni raici kemuni cake me vaka e dua e sa rui veikauwaitaki vei ira na tani ka sa dau sasagatata sara ga me ivakaraitaki ni yalololoma. O koya e kaya vei au ni dua na siga e a sega tu kina nomu motoka ko qai taubale mai rauta ni dua na maile mo yaco ki nondratou vale vata kei iratou na luvemu lahai ka kau kuki mai vei iratou.

“Au sa dau vakasamataki iko tiko vata kei tinamu ka vinakata meu cakava e dua na ka vinaka baleti kemudrau—baleta walega,” o a kaya vua.

Au gadreva meu vakavinavinakata na nomu yalodina ki na nomu itavi vaka dauveisiko Ko sa ivakaraitaki sara ga ni marama mai na gauna kei Nauvoo era a dau veiqaravi vakaiira ena veisiko yalololoma ka veivakauqeti. Ko sa ivakaraitaki dina ni veiqaravi ena yalololoma ena nomu sa dau mai sikova tiko na vugoqu yalewa ka sa sega tu ni dau laki lotu.

Vinaka. ■

Mai vei Elder
L. Tom Perry
(1922–2015)

Ena Kuoram
ni iApositolo
Le Tinikarua

NA MATABETE: DUA NA IYQA TUDEI

Na itukutuku oqo a vakarautaka o Elder L. Tom Perry ena ika 28 ni Me, 2015, rua na siga ni bera na nona leqa, me wasei vei ira na lewe ni matabete itabagone.

Na kaukauwa levu duadua ena noqu bula sa ikoya na matabete ni Kalou. Au vakabauta ni na dua talega okoya na kaukauwa dei kivei kemuni na cauravou. Ia me rawa ni vakavure kaukauwa okoya ki na nomu bula, sa gadrevi mo kila vakamatata ka vakayagataka.

Veika Sotavi Taumada ena Matabete

Au a tubucake ena dua na yasana vinaka e Logan, Utah. Au a sega ni leqataka na kakana se vale se vuli vakagone lailai. Ia dina ga ni sa rawarawa tu na bula, au a gadрева e dua na ka meu tautauri kina me na rawa ni vakadeitaki au.

Vei au na veivakadeitaki oya na matabete ni Kalou. Au a tu ena dua na ituvaki tawamacala ena noqu tubucake voli. A kacivi o noqu ta me bisopi niu se qai yabaki dua, ka sa noqu bisopi o koya me 19 na yabaki. Na nona veituberi vakatama ka vakayalo e sa dua na veivuke cecere kivei au.

Au vakila oya sa vuna levu duadua na noqu namaka voli meu ciqoma na Matabete i Eroni ena ika tinikarua ni noqu siganisucu. Au nanuma na siga vakasakiti au a vakila kina na ligai tamaqu ena uluqu ena nona vakatikori

au. Ni oti oya, au a tosocake ena veile-silesi ni Matabete i Eroni ka ciqoma na veikacivi e so au a taleitaka saraga.

Na votayaki ni sakaramede a vaka-sakiti saraga vei au. O rawa ni raica ni ra veidinadinati na tamata mera talai-rawarawa kivua na Turaga ka maro-roya na Nona ivunau ni ra taura na ivakatakilakila ni Yagona kei na dra.

Tubucake Voli ena Kilai Vakamatata ni Matabete

Ni toso tiko na gauna, au a taurititu ena koronivuli levu, ka qai oti e dua na yabaki ena koronivuli torocake, au a kacivi ki na kaulotu. Au a rekitaka na veigauna kece ka taleitaki ira na noqu itokani. E dua vakatabakidua a vakaukauwataki au. Au a vulica e levu sara na ka mai vei koya ni keirau vakataucokotaka voli na neirau itavi.

Baleta ni a veivaluvaluti voli na vanua, niu lesu mai na noqu kaulotu au a lewena na Mataivalu ni Amerika. Ni sa oti na ivalu, au a lesu tale ki na koronivuli torocake, vakawati, ka tauyavutaka e dua na matavuvale. Na veitubuyaki ni rawaka vakacakacaka a vakauti au ki na vuqa na vanua e Amerika, kau a vulica mai kina e levu na ka niu veiqravu tu ena veikacivi ni matabete e so. Au a qai mai cegu vakaoti e Boston, Massachusetts, kau veiqravu kina vaka peresitedi ni iteki. Mai kea au a kacivi kina meu dua na ivukevuke ki na Tinikarua ka qai, oti

e 17 na vula, ki na Kuoram ni iApositolo Le Tinikarua.

Lesoni Vulici vaka-iApositolo

Na cava au sa vulica vaka e dua na lewe ni Kuoram ni Le Tinikarua?

Au sa vulica ni sa tiko e dua na veituberi, dua na veivakadeitaki, kei na dua na veitaqomaki ena matabete.

E sa dau bula tu ga na matabete. Ni bera na lako mai ki vuravura o Atama, a tiko vua na matabete. Ni ra sa veiseyaki na kawa nei Atama vata na matabete, e sa mai veiganiti me tauyavutaki na iwalewale ni kena liutaki na matabete. E cakava oya na Turaga ena kacivi nei Eprama me vakatulewataka na nona matavuvale tauri matabete voli. Na isoqosoko oqo a tomani mai vei Aisake kei Jekope, ka a veisautaki na yacana emuri me o Isireli.

Ena veisenituri emuri, era a tauri tu vakavesu na kawa i Isireli. A talai Mosese na Turaga me sereki ira, ia ni sa cakava, era a vakadinadinataki ira ni ra se bera ni vakarau tu vaka-kawatamata me baleta na Matabete i Melikiseteki. Ka ra sa biu tu vata kei na Matabete i Eroni me yacova na gauna ni iVakabula.

Au kauwai sara vakalevu ena ka a cakava taumada na iVakabula ena Nona tekivutaka na Nona ilesilesi. A tauyavutaka o Koya na Matabete i Melikiseteki. A kaciva o Koya e tinikarua na iApositolo ka vakatavulica vei ira na lawa kei na ituvaluva ni matabete. A kacivi Pita o Koya me iliuliu ni iApositolo, ka tauyavutaki e dua na ituvaluva dodonu ni lewa ena Nona Lotu. Ena gauna oya kei na gauna oqo, e sa i Jisu Karisito ka digitaka

na Nona iliuliu ni iApositolo me vakatulewa ena Lotu, ka sa ikoya na iVakabula ka muataki koya ena nona itavi vakamatabete.

Ka sa tiko e dua na ituvaluva dodonu ni matabete mai vua na noda Turaga ka iVakabula curuma na iliuliu ni iApositolo kivei ira na iApositolo tale e so ka dewa yani kivei ira tale na tauri matabete ena Lotu. Era sa soli na idola ni dodonu ni lewa kivei ira na iApositolo, ka vakacava ga na dede ni nodra tiko na idola oya e vuravura, eda na tuberi voli mai Vua na Turaga. Na mua vakalou oqo e taqomaki keda ka vakadeitaka vei keda ni na sega ni veisau mai na dina na Lotu. Ena tudei voli baleta ni sa sega ni muataki mai na dua na ka sa vakavuravura. E sa muataki mai vua na Turaga.

Vulica na ivunau ni Matabete

Na ivakasala levu duadua e tiko vei au me baleti kemuni na cauravou oya mo ni vulica na ivunau ni matabete, kila vakamatata na kaukauwa e tiko vei kemuni ena cakacakataki ni nomuni matabete, ka vulica na iwalewale e rawa ni vakalougatataka kina na nomuni bula kei na nodra bula tale e so.

Au yalataka kevaka o na vulica na ivunau ni matabete ka vakataucokotaka na nomu itavi vakamatabete, na matabete ena dua na veivakadeitaki dina ka na taqomaki iko voli vakayalo ka vakavu reki vakalevu sara. Mo dua na kuoramu dina ni matabete. Dodoliga yani kivei ira na nomu itokani ka kauti ira mai ki na nomu kuoram. Vakavurea e dua na mataveitacini ena nomu kuoram ka na yaco me dua na yavu tudei ki na nomuni bula. ■

Elder Ronald A. Rasband

ILIULIU LEVU
NONA TALEDI,
TAMA YALODINA

Mai vei Elder M. Russell Ballard

Ena Kuoramni i Apositolo Le Tinikarua

Asega vakadua ni vakabekataka o Ron Rasband ni na laki kaulotu tudei. Na taro ga a vakataroga voli na cauravou yabaki 19 ena nona dolava na nona veikacivi ni kaulotu oya se *evei* ena laki veiqraravi kina.

“A laki kaulotu ki Jamani na tamaqu. A laki kaulotu ki Jamani na tuakaqu. Na taciqu vakalawa ni mataka a laki kaulotu ki Jamani,” a nanuma lesu o koya. “Au nanuma ga niu na lako ki Jamani.”

Ia e tu na ituvaluva tale e so ni Turaga. A kacivi o Ron, ki na Tabana ni Kaulotu ena Veiyasana ena Tokalau, ka tiko na kena itikotiko liu mai New York City, Amerika. Ena rarawa, a kauta nona veikacivi ki na nona rumu ni moce, tekiduru ena yasa ni nona idavodavo, cavuta e dua na masu, cereka nona ivolanikalou, ka tekivu wiliwili:

Raica, era sa lewe vuqa sara na noqu tamata ena vanua oqo, kei na veiyasana vakavolivoluta; ia ena dolavi e dua na katuba ena vanua oqo kei na *veivanua vakavolivoluta*.

“Ia koi au na Turaga au sa lewa mo drau lako mai ki na vanua oqo; raica sa kilikili kei au mo drau lako mai ki ke me ra vakabulai kina na leweduqa” (V&V 100:3–4; vakaikuritaki).

Ena gauna vata oqori, a vakadeitaka kina vei Ron na Yalo Tabu ni sega ni vakacalaka na nona kacivi ki na Veiyasana ena Tokalau.

“Au veisau mai na yalararawa ki na imatai ni noqu veivakauqeti vakayalo ni sai koya

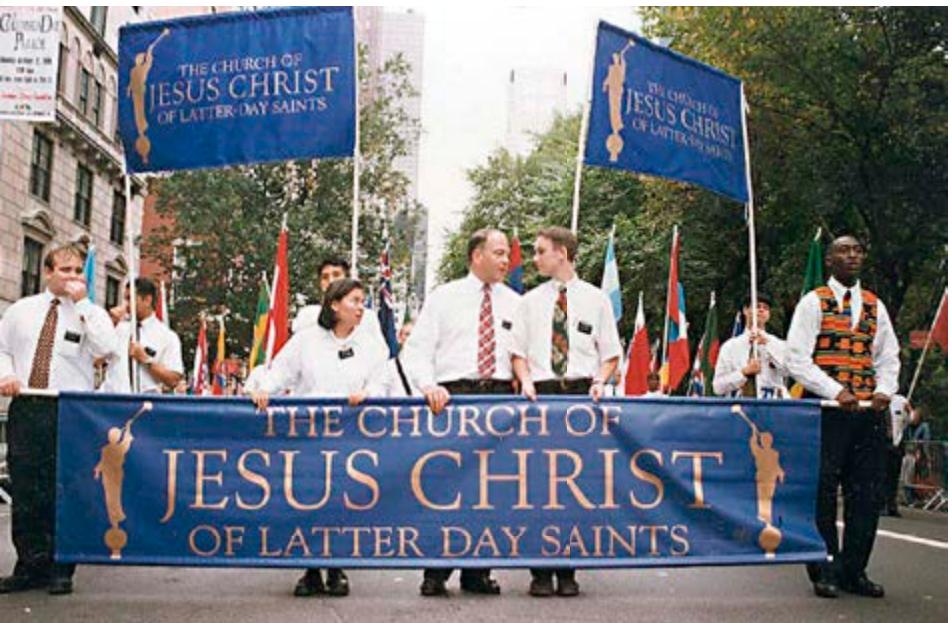
oqo na vanua e vinakata na Turaga meu lako kina,” e nanuma lesu o koya. “Oqori e dua na gauna vakayalo ka veisautaka na noqu bulu.”

Na nona kaulotu ki na Veiyasana ena Tokalau e imatai ni vica vata na veikacivi vakalotu ka na kauti koya ki na veivanua a sega ni namaka me lakova. Ena veikacivi yadua—vakaqasenivili, bisopi, lewe ni matabose e cake, peresitedi ni kaulotu, lewe ni Vitudagavulu, Peresitedi Dede ni Vitudagavulu, ka iApositolo ni Turaga o Jisu Karisito—sa ciqoma o Elder Ronald A. Rasband na loma ni Turaga ka vakararavi tikoga ki na Yalona ena nona qaravi ira na luvema na Kalou.

iMatau e cake: Elder Ronald A. Rasband ni peresitedi voli ni kaulotu mai New York City ena 1998. iMatau yawa: Elder Rasband kei na ganena, o Nancy Schindler; tinana; kei rau na tuakana, Russell kei Neil. iMatau: Vata kei rau nona itutubutu ni gonetagane yabaki vitu.

Sucu mai vei rau na iTubutubu Vinaka

Ena imatai ni nona vosa vaka-iApositolo i Jisu Karisito, a vakaraitaka o Elder Rasband na nona vakavinavinaka mai na vuniyalona ena vukudra na tubuna. “Erau sa rui vinaka na noqu itubutubu ena kospeli,” e kaya o koya, “o ira era

sa rui vinaka na nodra itubutubu ena ono na itabatamata yani ki muri.”¹

O Verda Anderson Rasband, na tinana, e dua na iliuilidauololoma ka a susuga cake na nona taleitaka na gonetagane o Ron na ivolanikalou. O Rulon Hawkins Rasband na tamana, e dua na matabete yalodina ka dau ivakaraitaki ni daucakacaka vagumatu.

A sucu o Ronald A. (Anderson) Rasband ena 6 ni Feperueri, 1951, e Salt Lake City, Utah e Amerika, ka luedrau duadua ga na nona itubutubu. Erau sa dui vakamau oti ka veibiu ruarua, ka tubu cake o Ron ena ruku ni ikuri ni veiqaravi mai vei rau e rua na tuakana kei na dua na ganena qase.

“O koya e ucui rau na neitou itubutubu, keitou dau lomani koya kece,” e kaya na ganena, o Nancy Schindler. “E sega ni dau laiva o Ron me rau tu se dabe veitikivi o Na kei Ta me sega ni toka ena kedrau maliwa.”

O Ron, vakararaba, e dua na gone vinaka, ia e vakadinadinataki ni dau vosalevu tale toka ga.

“Ena vica na gauna, eratou dau lako na noqu qasenivuli [ena Lalai] vei tinaqu, na

peresitedi ni Lalai ena iTeki, ka kaya, ni bau dua toka na gone ivako o Ronnie Rasband,” e kaya o koya. “Ia eratou sega vakadua ni vakaweleweletaki au. Eratou dau lomani au ka sureti au lesu mai ki na kalasi.”²

E vakayavutaki na gauna ni gone nei Ron ena

Lotu—soqoni ni tabanalevu, soqo ni marau ni tabanalevu, vakayakavi vata ni tabanalevu, kei na timi ni qito ni tabanalevu. Kevaka e sega ni osooso tiko mai valenilotu ni Tabanalevu na Cottonwood First , ena cakava tiko na veicakacaka lalai eso, itaviqaravi ni Sikuuti, ka veimaliwai kei ira na itokani. E vale, na gauna vakamatavuvale e yavutaki ena ivolanikalou, na qito, kei na cakacaka e vale.

“E vakavulica vei au na tamaqu na cakacaka ena nona ivakaraitaki,” e kaya o koya. “E vakavulica vei au o tinaqu na cakacaka ena nona solia meu cakava.”

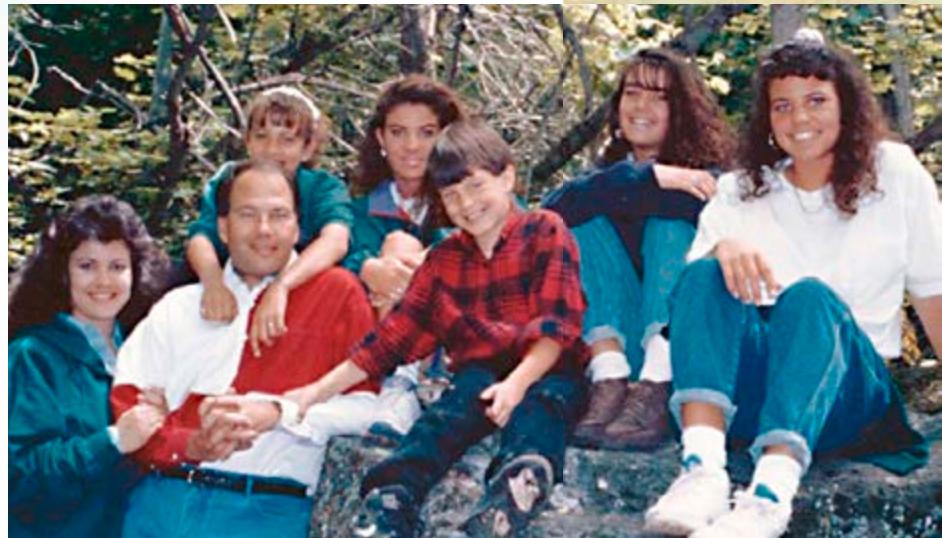
O tamai Ron e draiva ni dua na lori ni madrai, e dau yadra ena 4 e veimataka ka qai lesu mai ena bogi. E tiko ga e vale o tinana me qaravi iratou na gone, ka veivuke ena ilavo ni matavuvale ena nona dau cakava ka volitaka na matakau lase.

Na itovo ni bula a sucu vata kaya mai o Ron me rawa ni veiliutaki, veilesi, ka raica me caka na veika eso—a vuksi koya vinaka ena nona itavi vakacacaka saumi kei na itavi vakalotu —a yaga vakalevu vua ena gauna taumada ni nona bula.

“A lesi o Ron me dau kotiva na lomanibai,” e nanuma lesu na ganena. Ia o Ron, me vakataki Tom Sawyer nei Mark Twain, e dau rawa ni vakauqeti ira na nona itokani me ra veivuke.

“Au na rai yani ki tuba, ka raica na nona itokani vinaka duadua ni kotiva tiko na lomanibai ena vukuna,” e kaya o Nancy. “Ena macawa ka tarava ena

kotikoti e dua tale na nona itokani. E dade ga ena varada e liu o koya, dredre ka veiwali vata kei ira ni ra cakava tiko na nona cakacaka.”

E dredre na nodrau bula vakailavo na itubutubu nei Ron, ia sa tu vei iratou vakamatavuvale na kospipeli. “E sega vakadua ni bau levu na neitou ilavo ena dua na gauna,” e nanuma lesu o Ron, “ia e sega vakadua ni vakaleqa na noqu bulamarau.”

iTokani kei na iLiuliu Nuitaki

Ni tubucake tiko, a vakalougatataki o Ron ena itokani vinaka kei na iliuliu nuitaki ni matabete, oka kina na nona peresitedi ni iteki ena gauna vakagonetagane yabaki 14—o James E. Faust (1920–2007), a qai veiqraravi ena Kuoramni i Apositolo Le Tinikaru kei na Mataveiliutaki Taumada. Eratou dau veiwekani voleka sara na matavuvale nei Ron kei Peresitedi Faust kei na nona matavuvale. “E dau cavuti au meu nona gonetagane ni Cottonwood baleta ni a veivuke ena noqu tuberi cake,” e kaya o koya.

A sega na nona gauna ni qito ena koronivuli torocake o Ron baleta ni dau cakacaka tu ga, ia dau solia nona gauna ena vuku ni veitokani yalodina ena nona bula taucoko.

“Au dau qoroi Ron me baleta na nona bula, ia a sega ni taucoko na nona vinaka,” e kaya na nona itokani ena gauna ni gone o Kraig McCleary. E kuria vaqo ena matadredre, “Au tukuna vua kevaka ena yaco ki lomalagi, au na yaco talega yani kina baleta

ni tautauvata na veika keirau dau cakava ena neirau tubucake tiko.”

A lako ki kaulotu o Ron ena itekivu ni 1970, a vakasamataka tiko o Kraig me vakinadaroya mada na veiqraravi vakafulotu me yacova ni oti na gauna ni vakasasa ena vulaimago. Oqori na gauna a qiriti koya mai kina o Ron ni sa kaulotu tiko.

“Au sega ni kila se a vakatarai vakacava vua me qiri, ia a vosataki au mai ena noqu sega ni lako totolo yani ki kaulotu,” e kaya o Baraca McCleary. “Io, au a sega ni vakinadaroya.”

A vakatoka o Ron na nona kaulotu me dua na gauna “vakasakiti.” “Sa vakalougatataki au na Turaga ena vuqa na vakabauta-veilaveti veivakurabuitaki,” e kaya o koya. “E vakaitamera na veivakauqeti ni noqu kaulotu ena noqu bula vakayalo.”

A veiqraravi vakalailai mai Bermuda Islands ena nona kaulotu o Ron. Na nona peresitedi ni kaulotu, o Harold Nephi Wilkinson, e dau vakauti ira ga na “daukaulotu talairawarawa” ki kea baleta ni na dau sikovi ira vakavudua.

“Keimami tu saraga vakataki keimami, ia ena sega ni leqataki keimami na peresitedi,” e nanuma lesu o Ron. Keimami dau cakava na ka e vinakati me caka.”

Mai na itekivu ni nodrau bula vakawati, rau sa dau vakaliu na Turaga o Elder kei Sisita Rasband. Vakamau ena 4 ni Sepiteba, 1973 (e ra), erau qai vakalougatataki ena va na gonyalewa ka dua na gonetagane (e cake). Tabana veibasai: Jon Huntsman Levu, itokani vakinabinisi e liu nei Elder Rasband ka dauvakasala, a vakatokai Elder Rasband me dua na “iliuliu levu na nona taledi ka yalodina vakalevu.”

Na "Goneyalewa Uasivi" ni Delta Phi

Ni otia nona kaulotu ena 1972, a kunea o Ron e dua na cakacaka, vakacuruyaca ena University of Utah ena vula-imago oya, ka curu ena Delta Phi Kappa, e dua na nodra kalavo na lesu mai ena kaulotu. Ena dua na soqo ni kalavo, a raica kina o koya e dua na goneyalewa totoka ka yacana o Melanie Twitchell. O Melanie e dua vei ira na "goneyalewa uasivi" digitaki ni Delta Phi ka dau veivuke ena cakacaka vakaveiqravi ni kalavo.

Me vakataki Ron, e cavutu mai o Melanie ena dua na matavuvale Yalododonu Edaidai bulabula vakalotu. O tamana, vakaitutu vakaivalu, kei na tinana erau sega vakadua ni dau vakalaiva me ulubale ni sega ni lako i lotu na nodratou dau veitokiyaki.

A lauti Melanie na yalovinaka nei Ron, na nona dau veidokai, kei na kilaka vakosipeli. "Au a kaya vei au, 'O koya e dua na tagane taleitaki ka sega ni dua na ka kevaka keirau sega ni veigadivi. Au vinakata ga meu nona itokani vinaka duadua."

Ni toso na nodrau veikilai, sa vakadeitaka na Yalotabu na nona nanuma me baleti Ron kei na nona yalodina vua na Turaga. Segni dede sa seraka na nodrau veitokani ki na ka e vakanotoka o Melanie me vaka na "veidomoni dau wiliki ena ivola."

E kaya o Elder Rasband ni rau sota vinaka saraga. "Keirau tautauvata vakavinaka sara kei Melanie ena yalodina vakosipeli kei na ivotavota. Keirau yaco me veitokani vinaka sara, oqori na gauna au kerei koya kina me keirau vakamau."

Erau a vakamau ena 4 ni Sepiteba, 1973, ena Valetabu e Salt Lake. Me tekivu mai na gauna oya, e kaya o koya, "sa veivuke na nona itokani tawamudu sega ni daunumumi koya . . . ni buli au me vaka na nona tete na dautulikuro ki na dua na tisaipeli savasava sara i Jisu Karisito. Na nona loloma kei na veitokoni, kei na nodratou na luvei keirau e 5, na dui watidra, kei ira na makubui keirau e 24, sa dau tokoni au."³

"Tou Lako"

Ni veiqravi tiko vakaperesitedi ni kuoramni ni italatala qase ena nona tabanalevu ni gonevuli vakawati, a yaco me rau veikilai o Ron kei Jon Huntsman Levu, na daunivakasala mai na matabose e cake ni tabanalevu. A lauti Jon ena gauna vata ga oya na ivakarau ni nona cicivaka o Ron na kuoramni.

"E tu vua na maqosa uasivi ni veiliutaki kei na tuvatuvaka," a nanuma lesu o Elder Huntsman, ka a veiqravi vaka-Vitusagavulu ni iWasewase mai na 1996 ki na 2011. "Au nanuma ni ka matalia me rawa vua e dua na

cauravou se vuli tikoga ena koliji me cicivaka vaqo e dua na kuoramni."

Ena loma ni vicavata na vula, a saravi Ron tokia o Jon ena nona vukica na vakasama me cakacaka ni qarava tiko na nona itavi vakamatabete. Ni lala e dua na itutu e cake ena tabana ni volivolitaki ena kabani nei Jon—ka qai yaco me Huntsman Chemical Corporation—a nanuma ni tu vei Ron na maqosa e gadreva ka solia vua na cakacaka oya. A tekivu na cakacaka oya mai Ohio, Amerika ena macawa tarava.

"Au tukuna vei Melanie, 'Au na sega ni biuvuli ka lako,' a nanuma lesu o Ron. "Au sa cakacakata tiko ena noqu bula taucoko meu taurivola mai na koliji, sa voleka sara niu rawata noqu lalawa."

A vakananuma vei Ron o Melanie ni vu ni nona vuli tiko me rawata e dua na cakacaka vinaka.

"Na cava o lomaleqataka?" a taroga. "Au kila na vakaso-solo kei na toso. Au sa cakava tiko ena noqu bula taucoko. Au na vakanatara mo qiriti tinamu e veibogi kece. Tou lako."

A sega ni ka wale na nona vakanuinui vei Ron o Jon.

Ena veituberi nei Jon, a totolo sara na toso nei Ron ena kabani totolo na kena toso oya, ka yaco me kena peresitedi ka vakailesilesi liu ni cakacaka ena 1986. E dau veilakoyaki vakalevu sara ena vuku ni kabani—e loma ni matanitu vaka-kina ena veivanua tale eso. E dina ni oosooso sara vakalevu, sa dau tovolea o Ron me tiko e vale ena mua ni macawa.

Ni dau veilakoyaki e dau kauti ira na lewe ni matavuvale ena so na gauna.

"Kevaka e tiko e vale, e dau raica me ra vakila na gone ni ra kauwaitaki ka lomani," e kaya o Melanie. Ena dau tiko ena nodratou itaviqravi kei na soqoni ni qito ena veigauna kece e rawa kina. E kaya o Jenessa MacPherson, e dua na luvedrau yalewa na veiwatini, ni nona itavi vakalotu na tamana ena Sigatabu e dau vakavuna na nona sega ni dabe vata kei iratou na nona matavuvale ena veisoqoni vakalotu.

"Keitou dau veitautaka o cei me dabe e yasana ena lotu baleta ni dau tu yadua na gauna e dau tiko kina," e kaya o koya. "Au nanuma na noqu biuta na ligagu e ligana ka vakasamataka, 'Kevaka au rawa ni vulica meu vakataki koya, sa na donu na noqu itosotoso ka na yaco meu vaka

na iVakabula vakalevu cake.' Ena dau noqu tamata qaqo tu ga o koya."

Na luvedrau tagane na veiwatini, o Christian, e nanuma lesu na veigauna taleitaki "vakatama kei luvena tagane." Era dau yaco mai ka yali yani na itokani baleta na veitoki-yaki wasoma ni matavuvale, e kaya o koya, "ia o tamaqu e dau noqu itokani vinaka duadua tu ga e veigauna"—e dina ni keirau dau veisisivi toka.

Se vakacuru polo ni basketball vata kei Christian, qito papa kei iratou na luvena ya-lewa, se siwa kei iratou na nona matavuvale kei na itokani, dau taleitaka o Ron me qaqo.

"Ni keitou tubu cake tiko, e sega vakadua ni *laiva* me dua e qaqo," e kaya o Christian. "Me keitou bunotaka, ia keitou sa vinaka cake kina. Sa tomani tiko na ivakarau ni bula oya vei ira na makubuna dauloloma."

Ena loma ni veiyabaki, eratou sa raica tiko na matavuvale nei Ron na ivakarau sa vakataucokotaka kina na nona yalololoma na nona veiqraravi vaka-Lotu, me vakamabalataka na veika e vakauqeti kina mai na Yalotabu, ka vakauqeti ira eso tale me ra solia nodra vinaka duadua. Ni sucu mai na makubudrau tagane o Ron kei Melanie o Paxton, eratou a vakararavi vakabibi sara na matavuvale ki na kaukauwa vakayalo kei na veitokoni nei Ron.

A sucu mai o Paxton ena ituvaki duatani dau kune vakavudua sara, ka sotava kina e vuqa sara na veimataqali tauvimate ka vakatovolea sara vakalevu na matavuvale,

vakayago, ka vakayalo. E vakatoka o Elder Rasband na itosotoso ni oti na sucu mai nei Paxton me "dua na veivakatovolei dredre me vulici kina na veilesoni bibi e semati ki na veika tawamudu."

Ena tolu na yabaki lekaleka nei Paxton e vuravura—na gauna a levu kina na taro ka lailai na kena isau—a tu o Elder Rasband me dua na duru vakayalo, me liutaka na nona matavuvale ena nodratou dreta mai na mana ena Veisorovaki i Jisu Karisito.

Ni kacivaki na nona ilesilesi vou, era sega ni kurabuitaka e vicavata na lewe ni matavuvale kei na nona itokani. "O keimami na kilai koya vakavinaka," e kaya o Christian, "keimami laveta duadua i cake na ligai keimami ena gauna e tokoni kina me iApositolo."

"Au na Lako ka Veiqraravi"

Ena 1996, ni yabaki 45, e tudonu kina o Ron ena loma ni dua na cakacaka ka rawaka tiko kina vakavinaka ena kena yaco mai na kaci me laki peresitedi ni kaulotu ena Tabana ni Kaulotu na New York New York North. Me vakataki ira na iApositolo ni gauna makawa, a "sa biuta sara tu na [nona] lawa" (Maciu 4:20).

"Na ciqomi ni veikacivi e taura walega e dua na tiki ni sekodi," e kaya o Elder

iMawi e cake: Elder kei Sisita Rasband kei ira na lewe ni Lotu mai New Delhi, Idia, ena Noveba 2015. E cake: Elder kei Sisita Rasband ena nona veiqraravi vakaperesitedi ni kaulotu mai New York City, 1996–99; kei na makubudrau tagane o Paxton, o koya a vuksi iratou na matavuvale me ratou vulica "na veilesoni bibi ka semati ki na veika tawamudu"; ena soqo ni vakasobu vatunitutu ni Valetabu mai Sacramento California.

Rasband. E kaya o koya vua na Turaga, “O vinakata meu laki veiqraravi, au na lako ka veiqraravi.”

A kauta voli o Ron e dua na lesoni cecere a vulica mai na nona gauna ni cakacaka: “e bibi cake na tamata mai na veika kecega.”⁵ Ena kilaka oya kei na nona maqosa vakaveiliutaki, sa vakarau tu o koya me tekivuna na veiqraravi tudei ena matanitu ni Turaga.

Erau raica o Ron kei Melanie na cakacaka vakadaukau-lotu mai New York City ni veibolei ka taleitaki. E totolo na nona lesia o Ron na itavi vei ira na daukaulotu—ka vakau-qeta na nodra yalodina, vakavulici ira, tarai ira cake, ka laveti ira ena gauna vata oya.

Ena 2000, ni otí e walu na vula lekaleka mai na cava ni nodrau kaulotu, sa kacivi o Ron ki na Vitudusagavulu, na vanua sa laki vakalouqatataki kina na Lotu ena nona vakarautaki, kila, kei na vuqa na taledi. Ni lewena na Vitudusagavulu, a veiqraravi vakadaunivakasala ena Mata-veiliutaki ni iWasewase na Europe Central, ka veivuke ena kena liutaki na cakacaka ena 39 na matanitu. E dina ni a biuta mai na koliji ena sivia na 40 na yabaki sa otí, e se gonevuli gugumatua tikoga, dau ciqoma vinaka na veituberi tomani tikoga mai vei ira na Veitacini iLiiliu ena nona liutaka na iWasewase na North America West, Northwest, kei na tolu mai Utah; veiqraravi vaka-Dairekita Liu ni Tabacakacaka ni Valetabu; ka veiqraravi ena Mata-veiliutaki ni Vitudusagavulu, ka cakacaka vakavoleka kei ira na Tinikarua.

Ena dua na gauna wale toka ga qo, a dikeva kina o Elder Rasband, “Sa dua na ka dokai vei au meu lailai dua-dua vei ira na Tinikarua ka vuli mai vei ira ena veisala kecega kei na veigauna kecega.”⁶

“Na Veika era a Kila, Au Kila”

E rua na iyalojalo erau lili tu ena lalaga ni valenivola-vola nei Elder Rasband. E dua e baleta e dua na daukaulotu ni Momani e vakavulica tiko e dua na matavuvala mai Denmark ena 1850 vakacaca. Na ikarua e baleta na daukaulotu taumada o Dan Jones ni vunau tiko ena bati ni dua na tobuwai e Peritania. Na iyalojalo (imatau e cake) e vakananuma vei Elder Rasband baleti ira na tubuna.

“O ira na painia taumada oqo era solia nodra ka tau-coko ki na kospipeli i Jisu Karisito ka laiva tu mai e dua na ivotavota vakawa vei ira na makubudra me ra muria,” sa vakadinadinataka o koya.⁷ Na ka vata a biligi ira voli i liu na tubui Elder Rasband ena maliwa ni dredre kei na vei-vakacacani sa vakadonui kina o koya ki na nona ilesilesi vou: na kilaka kei na ivakadinadina tudei ni Turaga kei na Nona cakacaka.

“E levu sara na ka meu vulica ena noqu veikacivi vou,” a kaya o koya. “Au yalomalumalumu kina. Ia e dua na ka me baleta na noqu ilesilesi au rawa ni cakava. Au rawa ni vakadinadinataka na ‘yaca i Karisito ki vuravura taucoko’ (V&V 107:23). E bula tiko o Koya!”⁸

Me vaka ni makubudra vakarua eso na painia, e vakuria: “Na veika era a vakila, au sa vakila. Na veika era a kila, au sa kila.”⁹

Kei na veika era a nuitaka vei ira na makubudra sa conaki tu ena bula, ivakavuvuli, kei na veiqraravi nei Elder Ronald A. Rasband, o koya sa muria tiko na nodra ivakaraitaki ka ro-kova tiko na nodra isolisol vakawa ena nona toso ki liu me vaka ni dua na ivakadinadina digitaki ni Turaga. ■

IDUSIDUSI

1. Ronald A. Rasband, “Loloma i Jisu,” *Liaona*, Nove. 2015, 89.
2. Ronald A. Rasband, “Friend to Friend: Golden Nuggets,” *Friend*, Okot. 2002, 8.
3. Ronald A. Rasband, “Loloma i Jisu,” 89.
4. Ronald A. Rasband, “Na Veilesonni Uasivi,” *Friend*, Me 2012, 8.
5. Ronald A. Rasband, koniferedi kei na daunitukutuku, Okot. 3, 2015.
6. Ronald A. Rasband, ivakadinadina, lotu ni Priesthood and Family Department, Tise. 1, 2015.
7. Ronald A. Rasband, “Loloma i Jisu,” 89.
8. Ronald A. Rasband, ivakadinadina.
9. Ronald A. Rasband, vosa ena Siga ni Painia, Valecavu, Salt Lake City, 24 ni Julai, 2007.

Baleta ga niu a luluqa tu ena vica na yabaki sa oti, a sega ni vakabauta e dua na lewenilotu ka kilai au ena gauna oya niu sa kacivi meu dua na bisopi.

Mai vei Patrick J. Cronin III

Donuya e dua na soqoni ni komiti ecake ni mata-bete, a ripotetaka na neitou daukaulotu tudei ni rau sotava e dua na lewenilotu ka a sega ni tiko ena tabanalevu na nona ivolatukutuku e so. Au a kila rawa sara na yaca ka vakaraitaka ni keirau a lewena vata e dua na tabanalevu ena vuqa na yabaki sa oti.

A kaya e dua vei rau na daukaulotu, "Io, bisopi, a vakaraitaka qori o koya ka vaka me kidroa ni ko sa bisopi."

Au tarogi rau, "Na cava e kaya o koya?"

Rau tukuna ni kurabui saraga o koya ka kaya, "O Koya na bisopi?"

Au a dredre ka vakamacalataka ni a kilai au tu na sisita oqo me vaka e dua na tamata duatani sara ena 30 na yabaki sa oti.

Niu raitayoyalotaka na ka oqo emuri, au vakasamataka na balavu ni gauna e sa veisau kina na noqu bula donuya na yabaki 30 vakacaca oya keitou sa lewenilotu tu kina vakamatavuvale. Au sa kila tu e vuqa na lewenilotu ena neitou tabanalevu me 20 na yabaki ka sa veiqrarvi vakaperesitedi ni tabana ka bisopi talega, ia e sega ni dua vei ira na lewenilotu oqo a kilai au ena 30 na yabaki sa oti. Dina ga niu dau wasea vakavudua e so na ka mai na noqu gauna eliu meu vakatavulica kina na veivutuni kei na Veisorovaki i Jisu Karisito, e levu sara ena tabanalevu e sega tu ni kila na ilakolako veivakurabuitaki e sa mai vaka tu kina na noqu bula ena Lotu.

Keitou a vakatakilai vakamatavuvale ki na Lotu ena Me ni 1979, kau sa kila kusarawa ni sa ikoya oqo na vanua

keitou sa vakadeitaki kina. Keitou a papaitaisotaki ena June, ka vakatekiu keitou a bulabula taucoko, ia a sega ni dede na noqu sa vakalutu mai ka lesuva tale na ivakarau makawa e so. A sega ni tiko vei au vakaidina e dua na vakatitiqa me baleta na dina taucoko ni kosipeli kei na Veivakalesuimai, ia au sega ni nanuma ni tiko vei au na ka e gadrevi meu dua kina na lewe ni Lotu vinaka.

Ena 1982, me baleta na tomani ni noqu vakasausataka na alakaolo, a saga na veisere na watiqu, e dua ka sega ni luluqa na nona vakabauta. Ena gauna oya a tiko voli na noqu matavuvale e Oklahoma, Amerika, ia au a lesu ki Illinois, Amerika, na vanua kau a susu kina. Au sa mai yacova tu na idusi meu sa na vakarau vakayalia kina na ka duadua ga e vakabetena vakaidina vei au: na noqu matavuvale.

Au sa tekivu tekiduru ka masumasu voli ena matakaikei na bogi ki na dua na Kalou au a sega ni vakadeitaka ni bula tiko se, kevaka e bula o Koya, au kila ni sa na rairai guilecavi au makawa o Koya. Ia au a masumasu voli ena yalodina me tolu na vula. Ena dua na matakaikei, niu a masumasu voli vakabibi, a tuburi au e dua na vakacegu levu kau kila ni sa bula na Kalou, ni sa kilai au o Koya, ka sa lomani au o Koya. Au sa kila talega niu na sega ni taratiale e dua na turu ni alakaolo.

Ena bogi vataga oya au a ciqoma kina e dua na qiri mai vua na watiqu me vakatakila vei au ni sa na vakauta tiko mai ena meli na pepa e so ni veisere meu sainitaka. Donuya na veivosaki oya a kaya vakasauri o koya, "E tiko e dua na ka duatani sara me baleti iko. Au sega ni vakabauta ni ko na rawa ni gunu tale, kau sa na mai dresulaka kece

O Koya NA BISOPI?

na pepa oqo." Keirau a vakaduavataki, ka rua na yabaki e muri a vakasumoa koya na ikatolu ni luvei keirau tagane.

Sa rawa ni navuca e dua niu sa na rawa ni lesu vakataucoko ki na itaviqaravi ena Lotu, ia o au e dua na tamata drava. Au a lesu vagauna ka mani ciqoma e dua na veikacivi meu dauniveituberi ena kuoramu ni italatala qase. Ia au a mani tekivu yalolailai ena veivakatavulici ka yaco tale me luluqa.

Ena 1991 keitou a toki ki na dua na tabana lailai. Vica na vula ni bera na ikawalu ni siganisucu ni luvei keirau tagane gone duadua, a tarogi koya na watiqu, na peresitedi ni Lalai, se o cei e vinakata me na papitaisotaki koya. Sa vakaidina ni vinakati tamana o koya me qarava na cakacaka tabu vakalotu. A tukuna vua na watiqu ni na rairai sega toka ni yaco oya. A sega ni vakadonuya o koya na isaunitaro oya ka tutaka na itavi ena nona vakabulabulataki o tamana. A sega ni vakacaupoa o koya, ka ni dua na gauna lekaleka au a kacivi meu veiqrarv vaka-iliuliu ni Sikauti, kau a papitaisotaka ka vakadeitaka malua na luvequ tagane.

A veivakalasai na walu na vula ka salamuria na noqu vakabulabulataki. Keitou

a vauci vakamatavuuale ena Valetabu e Chicago Illinois, kau a kacivi tale meu dauniveituberi ena

kuoramu ni italatala qase, ia na gagna oqo au a sega ni vakasuka. Au a qai kacivi me dua na daunivakasala ena mataveiliutaki ni tabana, ka oti e lima na vula au a kacivi meu veiqrarv vaka-peresitedi ni tabana. Ni oti toka e dua na vula na noqu kacivi, au nanuma ni vakasamataka voli, "O au na peresitedi ni tabana?"

Au sa tukuna ki na vuqa na Yalododonu sasaga dredre voli ena veiyabaki ni kevaka au sa rawa ni toso ki liu ena kospeli, sa rawa vakakina kivei cei ga. E sa ka ga ni kena kilai vakamatata na kaukauwa dina ni iVakabula kei na Nona Veisorovaki ka taura voli na ikalawa e so mo lako mai ki Vua.

Au na vakavinavinakata tu ga na watiqu kei ira na luvequ kei ira taucoko na dauveituberi vakavuuale, iliuliu ni kuoramu, bisopi kei na Yalododonu yalodina tale e so ka a tutaka na ivakaraitaki momona kivei au. E sa mai dua na madigi talei na qaravi ni Turaga kei ira na Yalododonu ena 20 na yabaki sa oti oqo. Sa mai vakalouga tataki na noqu bula ena veika kece au na sega ni rawa ni kinoca rawa. ■

Na dauvolaiola e vakaitikotiko mai Illinois, Amerika.

VAKADEWATAKI NI IVOLANIKALOU: KI NA Vosa NI Yaloda

Na veika sa sotavi oqo era kila vinaka tu o ira era sa vakaitavi tiko ena kena vakadewataki na ivolanikalou mai na vosa vaka-Valagi kina veivosa tale e so. Sa dau yaco sara vakawasoma.

E dua na cauravou ni Amenia ka taura tu e dua na ilavelave ni iVola i Momani ka se qai vakadewataki wale tikoga oqo ki na nona vosa a tosova yani e dua na lewe ni timi ka veivuke ena vakavakadewa: "Vinaka vakalevu," a kaya mai. "Au sa wilika oti na iVola i Momani ena vosa Vakavalagi. Au sa wilika na iVola iMomani ena kena vaka Rusia Au sa wilika na kena vaka Ukrain Ia, me yacova mai na noqu sa wilika na kena vaka Amenia au a sega sara ni kila vinaka. Niu sa mai wilika na kena vaka Amenia sa qai

vakaibalebale mai vei au. Sa vaka sara ga niu sa curu tu mai ki vale."

Curu Mai ki Vale

Kevaka me noda vale vakayalo na kospeli i Jisu Karisito, sa dodonu meda loma vinaka ka kila vinaka na kena ibalebale. Eda na vakacegu e vale. Eda na vakani kina. Eda veivosaki kei ira eda lomana ena vosa eda vulica mai vei tinada Oqo na vosa ni yaloda, ia me vaka ni yaloda na vanua me tara na kospeli, na noda wilika na ivolanikalou ena vosa ni yaloda e sa ka bibi sara.

Sa vakatu o ya na vakatutu ni Vunau kei na Veiyalayalati E vakaraitaka kina na Kalou ni, ena idola ni matabete ka tiko vei iratou na Mataveiliutaki Taumada, "ena vakaraitaka kina na ligana na Turaga, io ena vakaraitaka mai ena kaukauwa mera

**LEVU SARA NA KA SA SOTAVI SA VAKARAITAKA
NA LIGA NI TURAGA ENA KENA VAKADEWATAKI
NA NONA IVOLANIKALOU**

Mai vei R. Val Johnson
Mekasini ni Lotu

*Na ivolanikalou
ena tara vakau-
kauwa na yalo
ni wiliki ena noda
vosa-na vosa ni
yaloda.*

Na iVola i Momani taucoko sa tabaki tu oqo ena 89 na veimataqali vosa kei na veitikina digitaki sa vakadewataki tu ena 21 tale na veimataqali vosa.

vakabauta kina na veimatanitu . . . na kospeli mera bula kina.

“Ni na qai yaco ena siga ko ya, era na rogoa kina na taucoko ni kospeli ko ira na tamata kecega ena nodra vosa, kei na nodra ivosavosa, mai vei ira era sa tabaki ki na kaukauwa oqo, ena nona veiqravi na Dauveivakacegui, ka soli vei ira me ra vakatakilai Jisu Karisito kina” (V&V 90:10–11).

O Jim Jawel, ka cakacaka tiko ena timi ni vakadewataki ni ivolanikalou mai na itikotiko liu ni Lotu, e talanoatata na kena rawa ni voleka sara mai ki vale na ivolanikalou ni sa vakadewataki ena ivosavosa e kila na yalo.

“Ena vakadewataki tiko ni iVola iMomani kina vosa vaka Sesotho ka vakayagataki ena vanua mai Aferika na yacana o Lesotho, ena gadrevi me keitou kunea e dua me vuksi keitou ena kena vakadeuci na nodratou cakacaka na timi ni vakavakadewa. Na supavaisa ni cakacaka o Larry Foley e a raica mai e dua na lewe ni Lotu mai Lesotho ka sa tauri koroi mai na Utah State University. Mai Lesotho na vuli e dau caka vaka Valagi, sa vakakina vua na marama oqo kei ira na luvena ni ra a vuli ena vosa vaka Valagi mai na kalasi dua ka lako yani, ia eratou dau veivosaki ga mai vale ena vosa vaka Sesotho.

“E a vakadonuya me qarava na vakavakadewa Na nona vakadeuca na ulutaga keitou vakauta vua a sa veivuke sara vakalevu Keitou dau vakauta vagauna vua na taro e so ka gadrevi me kilai na kena vakamuri vinaka na taladrodro ni vakavakadewa, ia sa vakalesuya mai o koya ena yalo vakacegu. Ia, keitou qai raica ni rokataka tu o okoya e so na tikina ka keitou sega ni taroga kina e dua na ka. Ni keitou

tarogi koya baleta na tikina rokataki, qai kaya mai: ‘Isa, oqori na tikina e tarai au sara vakabibi, kau a sega tu ni vakila na kena ibalebale ena vosa vaka valagi. Au rokataki ira me rawa niu na laki wasea vei ira na lufequ.’”

Dua na iVakaraitaki ni Vakavakadewa ni iVolanikalou

Na vakadewataki ni iVola Tabu sa dua na italicanoa balavu, tekivu mai na vakadewa ni tikina e so ni Veiyalayalati

Makawa mai na Iperiu ki na Kirisi. E muri, sa qai vakadewataki na iVola Tabu mai na vosa vaka Kirisi ki na vosa vaka Latin kei mai na Latin, Iperiu, kei na Kirisi ki na vuqa tale na dui vosavosa.¹ Kena vatuka, Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai e sega ni vakadewataka na iVola Tabu ki na veivosa tale e so ia sa vakayagataka ga na kena era sa vakadonuya na veimataqali vosa era sa lotu va-Karisito ka ra vakayagataka tiko na vosa o ya.²

“NI NA QAI YACO ENA SIGA KO YA... ERA NA ROGOCA KINA NA TAUCOKO NI KOSIPELI KO IRA NA TAMATA KECEGA ENA NODRA VOSA, KEI NA NODRA IVOSAVOSA, MAI VEI IRA ERA SA TABAKI KI NA KAUKAUWA OQO” (V&V 90:11).

ICAKACAKA NI VAKADEWATAKI NI IVOLANIKALOU

1

Veivakadonui me Vakadewataki.

- Na vakadewa ni ivolanikalou ena kerei yani mai na Mataveiliutaki ni iWasewase ni sa tosocake na iwiliwili ni lewenilotu era vakayagataka na vosa o ya ka sa vakadewataki talega e vica na ivola ni lotu ena vosa vata o ya.
- Na kerekere ena railesuvi mai vei ira e vica vata na komiti mai na itikotiko liu ni Lotu wili kina na komiti ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua kei na Mataveiliutaki Taumada.

Veitarataravi ni Vakavakadewa

iVakamacala Taumada:

- E dua na vakadewa tiko rawa e sa digitaki me vakayagataki ena Lotu.
- Na ivola vakayagataki raraba era na vakadewataki taumada: *Gospel Fundamentals* (wili kina na ivunau vakakina na yaca ni Lotu, na masu ni sakaramede, na masu ni papitaiso kei na Yavu ni Vakabauta), *Na ivakadinadina i Parofita Josefa Simici* ivolalailai, kei na dua na tabana ena veilawa ni LDS.org.
- Sa na rawa ni vakadewataki na vosa mai na koniferedi raraba.

iMatai ni wasewase

- iVola i Momani, Vunau kei na Veiyalayalati, Mataniciva Talei (rauta ni 10 na yabaka na kena cakacakataki).
- Yavu ni ivakavuvuli me vaka na "Na Matavuvale: iVakaro iVuravura Raraba," "Sa Bula na Karisito: Nodra iVakadinadina na iApositolo," serenilotu digitaki, kei na *Vunautaka na Noqu Kosipeli*.

E levu ga na vakavakadewa e qarava na Lotu sa ikoya na iVola i Momani (na imatai me vakadewataki), Na Vunau & Veiyalayalati kei na Mataniciva Talei. Na vosa e vakadewataki mai kina na ivola oqo na vosa vaka Valagi na vosa e vakayagataka na Parofita o Josefa Simici sa ikoya nai vosavosa ni yalona. Na icakacaka ni kena vakadewataki na ivolanikalou kina veivosa e sega ni vaka-Valagi e dodonu mera kila vinaka na gonevuli ni iTukutuku ni Lotu. Sa na via tautauvata kei na kena e a vakayagataka na parofita me vakadewataka na iVola i Momani kina vosa vaka valagi.

O Josefa Simici e gone yalomalua, susu ena vanua ni teitei ka sega ni vuli. Ia e tu vua na kila kei na iyragi e kila na Turaga ni gadrevi me vakavotukanataka na cakacaka me na caka. Ia eratou sa vakarautaki tu o Josefa kei na nona matavuvale me ratou qarava na itavi oqo.³

Soli talega vei Josefa na veivuke-ruarua vakalou kei na ke na vakatamata—ena vakadewataki ni itukutuku kei Nifai. Dau sikovi Josefa tiko o Moronai ena va na yabaki ni bera ni soli vua na ivolatukutuku. Eda sega ni kila na matailai ni veika e vakavulica o Moronai vua na Parofita ia na nona dau rairai mai e mai vakaukauwataki koya vakayalo ka vakayago ena itavi sa tu e matana.⁴

Na Turaga sa vakarautaka talega na dauvakadewa me rawa ni ra na vakadewataka e dua na vosa sa mai yali. Vakamacalataki ni rua na vatu vesu vakavinaka, oqo erau gacagaca tautauvata ka vakatokai na vatu ni daurairai ka vukea na Parofita me vakadewataka na itukutuku vaka-Nifai

kina vosa Vakavalagi. E a sega ni vakamatailalaitaka na Parofita na kena icakacaka, e a vakadinadinataka ni vakadewataka na iVola i Momani ena isolisol i kei na kaukauwa ni Kalou."⁵

Me ikuri ni veivuke vakalou ka soli vua, e a vakarautaki talega na dauvolavola me vola na veika e vakadewataki tiko me ra na qai laki tabaka, sauma, ka veisoliyaka, kina veiyasai vuravura.

Sega ni tautauvata na veivuke a ciqoma o Josefa ena nona vakavakadewa o ira era sa lesi mera veivuke ena vakavakadewa nikua era sa vakarautaki mai vua na Turaga ena nodra cakacaka—ena kena vakalou kei na kena vakayago.

Dua na Cakacaka ni iVakatakila

Na kena vakabulabulataki na vakavakadewa sa ka dina sara ga vakayalo ka kena ivakamacala levu vinaka duadua na ivakatakila ena veivosaki ena matabose. Na rua se tolu na tamata era digitaki mera vakadewa eratou na qai cakacaka vata kei na vica tale na tamata me dua na timi ni cakacaka. E tiko nodra supavaisa mai na itikotiko liu ni Lotu, o ira mera rivi e nodra vanua, dua na lekisikoni me dauveivuke⁶ ivukevuke ni vakavakadewa, parokaramu ni komupiuta, kei na veitokoni mai na iliuli ni matabete ka na lako cake sara kina Mataveiliutaki Taumada. (Raica na jati ka sa curu tiko yani.) Ni sa solia mai na Mataveiliutaki Taumada na iotioti ni veivakadonui, sa na tuvai sara na matanivola, tabaki, ka veisoliyaki. Ni a vakarautaki ena dua na ituvatuvu tabaki vakomupiuta, e sa biu tale tu ga ena LDS.org ka vakakina ena Gospel Library app.

Na veitokoni ni kena tabaki sa bau veivakayadrati sara ga. Sa na vakaliuci sara ga na vakanamata kina itavi me na qaravi, kei na irairai ni kena sa vakadewataki oti na vakadewa ena railesuvi ena vica vata na itagede vakaibibi ena itagede ni matabete ka na vasaqara na veivakadonui ni Turaaga. Na gauna sa soli mai kina na veivakadonui o ya sa na qai toso ki liu na vakavakadewa. Dina ga ni na sega ni tauvata kei na nona a vakadewataka na iVolā i Momani na Parofita o Josefa Simici, ia na kena icakacaka sa veidusimaki tiko kina na Turaga—ena Nona isolisoli kei na Nona kaukauwa.

E sega ni kena ibalebale o ya ni vakavakadewa sa vinaka sara ena kena imatai ni qaravi. Ena so na gauna o ira era railesuva na cakacaka e qaravi era na vakatututaka me vakavinakataki na kena tuvai vakaosa kei na veivosa e vakayagataki na kena sipelitaki na vosa e so kei na tuvani matanivola me tabaki. Tu yadua sara na kena na veisau na ivunau e tiko ena dua na vakavakadewa. Ni sa caka na kena oqo, sa na caka sara ga ena veidusimaki mai na Mataveiliutaki Taumada.

Ena Vakarautaka na Turaga

Na Turaga ena dau tokona na vakavakadewa oqo ena so tale na kena sala. Sa dau ripotetaki wasoma mai na timi ni vakavakadewa mai na itikotiko liu ni Lotu ni sa dua na ka ena gadrevi, na Turaga ena vakarautaka na ka.

Dua na kena ivakaraitaki, e a gadrevi e dua na vakavakadewa ena vakadewataki kei na katoni ni dua na iyaya ni Lotu mai Mam (cavuti vaka na mum dua na kawa ni Maya na kena vosa vaka na vosa mai Guatamala).

Vei ira na daukaulotu ka ra a kacivi mera lako ki Guatamala e tiko kina e dua na italatala ka dau vosa vaka Mam, o tukana. E a susugi ena siti o daukaulotu ka dauvosa tu ga vaka Sipeni. Ia ena veibogi e dau lako mai vua o Tubuna ena tadra ka vakavulici koya ena vosa vaka Mam. A yaco na daukaulotu gone oqo me dauvakadewa ni Mam ena Lotu.

Levu na gauna e dau qaravi na vakavakadewa ena dua na soli igu kei na vacacabo. Vakatau mai na ituvaki vakailavo e so na dauvakadewa era volodiataka nodra gauna e so tale era saumi me rawa ni ra na vakayagataka nodra gauna ena vakavakadewa.

A saumaki ki na Lotu mai Pakistan na tamata ka yaco me dua na dauvakadewa ni Urdu ni cakacaka voli vaka-qasenivuli. Na revurevu ni nona veisau sa mai sega kina ni qasenivuli, kau laivi nona vale ni a vakarautaka na karonivuli, ka ra sa sega kina ni vuli na luvena. Dua na supavaisa ni vakaadewa ena Lotu e a vosa vei koya ka solia vua e dua na isau vakailavo. Ni sa mai cakacaka voli vakadaunivakadewa me vica na vula, e a qai laki raica na supavaisa na tamata oqo ka kerea me volia mada e dua na nona peni ni volavola. Na kena e a vakayagataka tiko sa maca na kena iqiqi. Sa qai kidava na supavaisa ka walia e dua na cala vakaivola ka a vakavuna me ciqoma vaka'lilai kina o daunivakadewa na kena isau.

Me vaka ga na nona a vaka'lou-gatataki Josefa Simici na Turaga me rawa kina ni vakacavara na nona itavi sa vaka'lou-gatataki ira vakakina na Turaga ena nodra vakavakadewa. Me kena ivakaraitaki na dauvakadewa ni Latvia, e a loya ka a laki vuli mai

iKarua ni iWasewase

- Levu tale na ivola e rawa ni kerei me vaka na mekasini *Liaona* ivola ni semineri kei na inisitute ivoladusidusi ni Wilivola ni Siga Tabu serenilotu kei na sere ni gone, iyaya ni valetabu kei na vale ni ivola ni kawa ni mata-vuvale, kei na vakavakadewa ni kakaburaki ni iteki kei na iwaseswase.

iLawalawa vakacakacaka Bibi

Timi ni vakaadewa:

- Rua se tolū na lewenilotu bula kilikili ni valetabu ka ratou matua vinaka tu ena kospeli.
- Vukei mai na idusidusi ni vakaadewa ni veitikina, tuvai ni ivosavosa, dua na ivolavosa (dikisenari) kei na dua na supavaisa ni vakavakadewa mai na itikotiko liu ni Lotu.

Komiti ni riviū mai na iliiliu vaka'lotu:

- Tolu kina lima na tagane se yalewa iliiliu mai na iwaseswase
- Kacivi ka vaka'korikor me veivuke ena kena riviū na vakaadewa ni wiliki kei na dodonu ni ivunau.
- Na veisau ni kena vosa ena sega ni caka me yacova ni ratou sa duavata taucoko na komiti kei na veisau sa veiraaurau kei na idusidusi ni vakaadewa.

Lewenilotu mera riviū:

- O Ira na lewe ni Lotu ena vanua o ya mera na railesuva na vakaadewa.
- Mera solia nodra vaka'lotu ena matata kei na veidonumaki ni veivosa e vakayagataki.
- Na maqosa ni vakaadewa e vaka'deitaka ni na rawa ni vaka'dinadina'taka na Yalo Tabu na dina ni ivakavuvuli.

Na vakadewataki ni ivolanikalou ena gadrevi kina na vakasama kei na yalo ni cakacaka ka tiko kina na kila kei na veidusimaki vakayalo.

Rusia na vanua a veisautaki koya kina na kospeli vakalesuimai. Ni lesu mai Latvia sa mai tauyavutaka sara na nona bisinisi. Sa mai kacivi talega me peresitedi ni tabana E a sa osooso sara ga ia, na Lotu e gadrevi koya kei na nona kabani me vakayagatataki ena vosa Vakavalagi.

E a kerea na gauna me laki vaka-samataka mada baleta ke vaka me sa vakadonuya na kerekere nei koya na

mata ni Lotu, sa vaka “e kauta laivi mai matadratou na luvena e dua na veleti kakana ena dela ni teveli ni kana” Ni oti na nona masu sa mani vakadonuya na kerekere ia e kerea na Turaga me vakalougatataki koya me rawa ni qarava na veika dredre vakayalo sa basika mai oqo vua ka na taura e levu sara na gauna.

A tekivu me sa lako ki na nona valenivolavola ni vo tiko e dua na aua

me tekivu na cakacaka, me laki vaka-dewataka na iVola i Momani. A vaka-otia o koya ni se bera ni cava na lima na yabaki ka dau taura voli. Vakaidina, oqo e sa dua na vakadewa totolo duadua mai na gauna a vakadewataka kina o Josefa na iVola i Momani ena 60 na siga vakacaca.

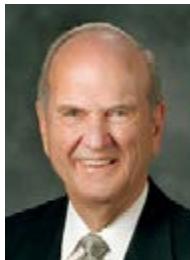
E levu sara tale na veika sa yaco oti me vakaraitaka na nona tu vakarau na Turaga me veivuke ena kena vakade-wataki tiko na nona vosa. Era vakarai-taka kecega ni oqo e Nona cakacaka ka sa ka bibi sara Vua. E vakarautaki ira na tamata mera cakava na Nona cakacaka. E vakarautaka na iyaya ni cakacaka me vakusakusataka na cakacaka O Koya sa na qai vakauqeti ira ka vakalougatataki ira ni ra sa tekivu veiqaravi yani.

Na vatuka sai koya e dua na vu-ravura e vakasinaiti tu ena vosa ni Kalou, ka sa soli vei ira na Luvena ena vosa ni yaloda. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na 8 na iwasewase ni “How the Bible Came to Be,” mai vei Lenet H. Wilika na kena tabaku tu ena *Ensign* maliwa ni Janueri kei na Sepiteba, 1982.
2. Raica me kena ivakaraitaki “Church Edition of Spanish Bible Now Published,” mormon-newsroom.org.
3. Raica na Mathew S. Holland, “The Path To Palmyra,” *Liaona*, June 2015; 14–19.
4. Raica na Kent P. Jackson, “Moroni’s Message to Joseph Smith,” *Ensign*, Okos. 1990. 12–16.
5. Josefa Simici, ena ivakamacala ki na iVola i Momani. Me ikuri ni ivakamacala ni vakava-kadewa ni iVola i Momani nei Josefa Simici, raica na Gospel Topics, “Book of Mormon Translation,” topics.lds.org.
6. Na lekisikoni e vakamacalataka kece sara ga na vosa ena ivolanikalou Vakavalagi me rawa kina vei ira na dauvakadewavosa mera kila na ibalebale ni vosa era volai tu kina. Dau vuqa na gauna e dau sivia na dua na ibalebale ni dua na vosa ka sa rawa kina vei dauvakadewa me digitaka na vosa vakatau ena kena ivakavakayagatataki ena iyatu vosa. Dau vagauna na kena dau laki vakamatata-taki na ibalebale ni vosa mai na Mataveiliu-taki Taumada.

Mai vei Elder
Russell M. Nelson

Peresitedi ni
Kuoramu ni
iApositolo
Le Tinikarua

NODRA

*E dua na sala vinaka
duadua me ra cakava
kina na veiwatini qase e
dua na balolo ni vaka-
nananu vinaka sai koya
me ra laki kaulotu vata.*

Gauna na Daukaulotu Qase

Ni ra guilecava e dua na ka o ira na noda itokani yabaki 60 se 70, eda dau veiwalitaka na guiguileca oya me “isa sa qase.” Ia au vinakata meu tukuna e dua tale na mataqali gauna ni qase—e dua na gauna vakasakiti sara ka na tawamudu tu na kena vakanananu. Sai koya na gauna erau vakila kina e dua na veiwatini daukaulotu qase ni rau sa cakava sara tikoga na ka e vinakata na Turaga me rau cakava. Ena veigauna vakasakiti vakao-qori erau na qai kila kina:

- E tu na veika erau sa sotava ena nodrau bula taucoko me rau wasea, na taledi, kila, kei na kilaka vakosipeli e rawa ni rau vakayagataka me rau vakalougatataki ira kina eso tale.
- Na nodrau ivakaraitaki sa ka ni veivakalougatataki vei ira na luedrau kei ira na luedra na luedrau.
- Ni rau veiqravi erau sa bukia tiko na veitokani tudei.
- Sa na kaukauwa cake e veisiga na nodrau bula vakawati.
- E kamica na veiqravi ena vuku ni Yacana.

Tarai tiko e Dua na Gauna

Kemuni na noqu itokani veiwatini qase, sa dodonu me tarai cake tiko vei kemuni na mataqali gauna vakaoqo. Vakasamataka mada na italanoa nei Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua baleta na veika a rawa ni rau cakava e dua na daukaulotu veiwatini qase ka veiqravi tiko mai Chile. A mate e dua na nona itubutubu e dua vei rau na italatala cauravou. E tiko sara toka vakayawa

na peresitedi ni daukaulotu ka sega ni rawa ni yaco totolo yani vei rau na daukaulotu.

“Ia erau veiqravi tiko ena vanua oya e dua na veiwatini daukaulotu [matua] taleitaki,” e kaya o Elder Holland. “Erau lako mai ka mai tiko vata kei na daukaulotu oqo ka qaravi koya ka vakacegui koya tiko me yacova ni rawa ni qai veitaratara mai na peresitedi ni kaulotu. Era tu na noda daukaulotu gone vivinaka ena neitou tabana ni kaulotu, ia e sega ni dua na daukaulotu gone e rawa ni cakava vua na italatala oya na veika e rawa ni rau cakava na veiwatini.”¹

Na nodrau kila ena gauna oya me rau vakaraitaka ga na yalololoma ena gauna e gadrevi kina. Erau sega ni kauwaitaka me rau vosataka tale e dua na vosa ia na vosa ga Vakarisito ni loloma. Erau sega ni leqataka o rau kevaka erau calata na nona siganisucu e dua na makubudrau se ni vakalougatataki e dua na gonelailai, e dina ni ra gauna bibi sara na gauna oqori. Erau kauwaitaka me rau tiko ena dua na vanua e rawa ni vakayagataki rau kina na Turaga me vakalougatataka na nona bula e dua na Luvena. Ia me vaka ni rau sa tuvakarau tu, sa rawa kina Vua me laiva me rau matataki Koya.

E Vakavuqa ni dau Veiganiti Vinaka na Veiqravi

Na ka dina, ni sega ni dua na daukaulotu qase e vinaka vua me biuta nona itikotiko. E sega vakakina o Josefa Simici, Brigham Young, John Taylor, kei Wilford Woodruff. E tu na luedratou kei na makubudratou talega, ka ratou lomana na nodratou matavuvale me vakataki keda ga. Ia eratou lomana talega na Turaga ka vinakata me ratou

karavi Koya. Ena dua na siga eda na sotavi iratou kina na tamata yaloqqa oqo eratou a veivuke ena kena tauyavutaki na itabagauna oqo. Ni yaco vakakina, eda na reki ni da a sega ni vuni ena gauna e dodonu me da veiqravi kina.

Eso beka era na vinakata me ra veiqravi ni ra tiko ga mai vale. Ni oti na kena vakadaber Aase Schumacher Nelson (sega na isema) tu vakadua ena wilijea e dua na paralase, a leqataka de na sega ni yaco na nona gagadre ni bula taucoko me laki kaulotu vata kei Don na watina. Qai tukuna vei rau nodrau itokani e yasanivale na nona kaulotu veiqravi ena Lotu ena dua na lololo ni bisopi. Ni sa vakayaloqqaqataki, eratou laki veivosaki kei koya na supavaisa ni vanua oya, vakalewena nodrau fomu ni veivakaturi, ka rau kacivi me rau veiqravi ena rua na siga dua na macawa ena dua na lololo ni bisopi voleka i nodratou.

“E rawarawa ni da vakacegu tu ka vakasamataka, ‘Isa, au sa sega tale ni gadrevi,’” e kaya o Aase Nelson. “Ia oqo au vakila niu gadrevi. Sa noqu ivakadinadina tu oqori.”

O Gadrevi Vakaidina

Kevaka o temaki mo nanuma ni o sega ni gadrevi, meu vakadeitaka tale vei iko ni o gadrevi. E sega ni dua na peresidi ni kaulotu ena Lotu me na sega ni taleitaka eso tale na veiwatini me ra veiqravi ena nona tabana ni kaulotu. O ira na qase era veivaqaqacotaki vei ira na daukaulotu cauravou kei na goneyalewa. Era vakarautaka na veitokoni ka na vupei ira tale eso me ra veiqravi vakavinaka cake ena nodra ilieslesi. Ka rawa beka ni o vakasamataka na kena ibalebale vua e dua na ililiu ka se qai vica ga na yabaki nona lewena na lotu nona rawa ni yacovi ira na lewe ni Lotu matua? E vakavuqa ni dau isau ni nodra masu na bisopi kei na peresidi ni tabana na veiwatini qase.

Eda vakayaloqqaqataki ira na peresidi ni kaulotu me ra raici ira na veiwatini me sotavi kina na gagadre ena nodra tabana ni kaulotu. Me ra vaqarai na veiwatini e rawa ni ra veiqravi mai vei Bisopi. E tu ena LDS.org e vicasagavulu na draunipepa ni madigi eso vei ira na veiwatini qase. Ia e bibi duadua, me ra tekiduru na veiwatini ka taroga na Tamada Vakalomalagi ke sa kena gauna me ra lako vata

Dua na veiwatini mai Seoul, ena Ceva kei Korea, rau vakamalekata na kamica ni veiqravi vata.

yani ki kaulotu. Ena veika kece sara me da vakadonui kina, na *gagadre* sai koya e bibi duadua (raica na V&V 4:3).

Niu vakacaucautaka tiko na nodra cakacaka na daukaulotu qase, au qai kila ni vuqa sara era vinakata me ra veiqravi mani sega ni rawa ni vakakina. E dodonu me dau dikevi vinaka na leqa e kauta mai na yabaki ni bula se na tauvimate, ka vakakina na nodra gagadre bibi na lewe ni matavuvale. Ni sa tu na gagadre e loma ia sa tiko na leqa eso vakaoqo, e rawa ni ra yaco me ra yavamu ka ligamu eso tale, ka rawa ni o vakarautaka na ilavo e gadrevi.

Kemuni na veiwatini qase, se evei ga na vanua o drau tu kina, yalovinaka ka masulaka me baleta na madigi oqo mo ni tara cake vata na veigauna cecere vakadaukaulotu qase. Ena vupei iko na Tamada Vakalomalagi mo kila na ka e rawa ni o cakava. ■

ME KILAI

- Jeffrey R. Holland ena Joseph Walker, “Elder Jeffrey Holland: LDS Church Desperately Needs More Senior Missionaries,” *Deseret News*, Sepi. 14, 2011, 3.

Mai Cake: Erau dau sota wasoma na Malmroses kei Peresitedi Robison me veitalanoataki na vakayagataki ni taledi mera vuksi kina na tani. E cake: Era kaya na daukaulotu gone ena koronivuli ni kaulotu mai Accra, Ghana, ni nodrau veitokoni o Elder kei Sisita Malmrose e sa vaka sara ga e tiko na ikarua ni nodra itubutubu e yasadra.

MAI VALE SE TIKO TANI MAI VALE

Mai Vale se Tiko Tani mai Vale: Na veiqaravi ka tikoga mai vale se tiko tani mai vale era na mai veivuke na veiwatini qase ena nodra "lako mai ka veivuke" ena tabanalevu kei na tabana ni valenivolavola ni kaulotu, vale ni saravanua, valetabu, loma ni siti, tabana vakavuniwai, valenivolavola ni veivakacakacakataki, parokaramu ni bularawati koya, parokaramu ni veivuke ena vagalalataki ni bula vesuki, valenivolavola ni kawa ni matavuuale, maroroi ni ivolatukutuku, Koronivuli ni lotu, tabana ni veivuke raraba, veivuke ena taudaku ni lotu kei na so tale. Ena gadrevi tale e lewe levu sara na veiwatini.

Daukaulotu Qase

GADREVI,
VAKALOUGATATAKI,
KA LOMANI

Na veiqraravi ni kaulotu vakaveiwatini ena rawa ni vaka-
rawarawataki, sau lailai, ka na taleitaki sara vakalevu mai na ka o nanuma.

Mai vei Richard M. Romney

Mekasini ni Lotu

“RAWA BEKA NI KO LAKO MAI MO MAI VEIVUKE?”

O ya e dua na taro erau sa sauma oti o Gerald kei Lorna Malmrose mai Washington, Amerika. Erau a kaya na io ena nona tarogi rau na nodrau bisopi vakacegu ka sa qai peresitedi ni kaulotu se rawa ni rau laki veiqraravi vata kei koya kina West Indies. Erau kaya tale na io ni tarogi rau o nodrau peresitedi ni iteki kevaka e rawa ni rau laki veiqraravi vakadaukalotu vagauna ena itikotiko liu ni Lotu mai Salt Lake, Utah, e Amerika me rau laki cakacaka ena komupiuta kei na veiqraravi vei ira na tamata cakacaka.

Na gauna e se baci qiri tale mai kina o Reid Robinson na nodrau bisopi ka peresitedi ni kaulotu vakacegu ni sa laki peresitedi tu ni koronivuli ni kaulotu mai Accra, Ghana se rawa ni rau laki veivuke tale kina.

“Keirau kila tu ni rawa ni keirau vakararavi vua na Turaga,” e kaya mai o Elder Malmrose. “Keirau sa qai vaka-

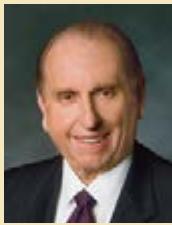
keitaka me keirau sa vakararavi tale mada Vua.” Rau vakacavara nodrau fomu ni laki veiqraravi, ciqoma nodrau veikacivi, ka rau sa tiko sara oqo mai Ghana.

Veiqraravi vaka-Veiwatini

Na veika erau sa sotava oti na Malmroses e vakaraitaka e so na ivakavuvuli baleti ira na veiwatini qase ka veiqraravi vakadaukalotu ka sega soti tu beka ni kilai vakalevu:

- *E rua tiko na mataqali kaulotu.* (1) Na Peresitedi ni Lotu ena kacivi ira na veiwatini qase mera veiqraravi tikoga mai nodra vale se mera tiko tani mai kina (2) Na peresitedi ni iteki ena kacivi ira na daukaulotu vagauna mera laki veiqraravi vakaveiwatini ena iwasewase se e nodra vanua ga me rauta ni 8 kina 32 na auwa dua na macawa. Era na dau veiqraravi ka vakaitikotiko ga e nodra itikotiko ia ena so na gauna era na tokitaki laivi mai nodra vale.
- *Era sa vakaugeti na peresitedi ni kaulotu mera vaka-*
saqarai ira na veiwatini ka rawa ni ra vukea na gagadre e tiko ena iwase ni vanua ni nodra veiqraravi ka ra qai digitaka na veiwatini na nodra digidigi.
“Keitou sega ni tukuna tiko ni sa rawa vei ira na veiwatini mera digitaka na vanua mera veiqraravi kina” e kaya o Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua. E dua na veikacivi sa ikoya na veikacivi. Ia, keitou dau qai veitalanoa kei ira na veiwatini qase baleta na nodra gagadre ena veiqraravi ka sa dau vakasamataki sara vakavinaka ka vakadonuya na vanua era gadreva mera na veiqraravi kina.”¹
- *O ira na peresitedi ni kaulotu mera veidusimaki vei ira na veiwatini ena icakacaka ni kena vakayagataki na nodra kila kei na ka era na rawata.* Mera na sotava na veika vakaibalebale ena nodra kaulotu vaka-

veiwatini, e kaya kina vakaoqo o Peresitedi Robson, “E dodonu me nomuni na madigi ni laki veiqrarvi ena

VAKAGALALA-TAKI IKO MO NA TIKO

"Keitou tomana na gadrevi tiko ni so tale na mataveiwatini matua. . . . Vakagalalataki iko Mo Na Tiko . . . Ena tiko e so na gauna ena nomu bula ko na marautaka sara [vakalevu] na kamikamica ni veiqravina yalo e vakilai ni [qaravi] tiko na cakacaka ni Turaga."

Peresedi Thomas S. Monson, "Ni Da Sota Vata Tale," *Liaona*, Nove. 2010, 6.

vanua o ni taletaka ka kila me rawa ni ko ni na lako ka vakila ni ko ni sa laki solia e dua na isolisolivinaka."

Me kena ivakaraitaki, e kila o Peresedi Robson ni o Elder Malmrose e vosa vaka Varanise ka na veivuke sara vakalevu ni lewelevu mai Aferika era vosa vaka Varanise. Au sa raica ni o koya e vakaitavi vakalevu ena veilakoyaki kei na kerei ni visa," e kaya o President Robson. "Ia ni yaco mai eke, au a qai vakila ni sega ni tiko e kea na nona kila vakacakacaka. Au sa qai sureti koya me vakyagataka na nona kila matai va-komupiuta. E sa vakabulai keitou o koya ena vica vata na aua. O Elder Malmrose e dau vulkei ira vakalevu na daukaulotu vakauasivi o ira na kila na vosa Vakavarani ena vakarautaka na yaca Vakavarani ena cakacaka ni valetabu baleti ira na nodra matavuvale. O Sisita Malmrose e dua ka vakaivola ena veiqravina vakavuniwai e a qai lesi me laki cakacaka vata kei na vunawai ni kaulotu kei na nasi.

O Koya ena Vakarautaka na Sala

Vakataki rau na Malmrose era sa raica na veiwatini ni ra vakararavi vua na Turaga o Koya ena vakarautaka na sala O ya na ka e yaco vei Alvin kei Corazon Rieta mai Kawit, Cavite, mai na Yatu Filipaini.

"Vo tiko e rua na yabaki me keirau qai mai veivosakitaka na kaulotu keirau sa biuta vata tu e vica na vakatutu baleta na neitou bisinisi ni matavuvale," e vakamacalataka o Elder Rieta. Na luvei keirau tagane kei na yalewa erau sa tauri ivola oti mai na koliji ka rawa ni rau sa liutaka mai vei keirau ia keirau lomaleqataka se o cei ena walia na leqa vakabisini kei na nodra na vakatubu veivosaki na neirau isema ni bisinisi ni ra sa kila na neirau vakatutu.

Leqataka talega o Sisita Rieta ni sa na biutinana tu ni sa qase tiko mai. "Au lomaleqataka de na qai yali nona bula ni daru tu yawa mai vei koya," e a kaya. "Au vakabekataka tale tikoga na noqu na rawa ni laki vakavulica na kosipeli."

Erau a laki veitalanoa kei nodrau Bisopi kei na dua na veiwatini era sa veiqravina oti mai Davao. "O ira kece era vakadinadinataka

ni Turaga ena veituberi vei ira na veiwatini mera kila na cakava mera cakava baleta na ka era sotava tiko mai vale, nodra matavuvale kei na ilavo baleta nodrau kaulotu," e a kaya o Sisita Rieta.

"Ni keirau vakasaqara na veituberi," e a kaya o Elder Rieta, "Na neirau lomaleqa sa vaka e vupei mai lako vinaka na neirau bisinisi dina ga ni tu na bolebole era vakaraitaka na neirau isema ni bisinisi ni ra taleitaka na ka sa yaco tiko ka keitou sa veivolekati sara na matavuvale ena maroroi ni tinaqu sa tauvimate tu. Keitou sa qai tekivu kila mai ni Turaga ena vupei keitou vakaidina."

O rau na Rieta erau sa veiqravina tiko ena nodra tokoni na lewenilotu kei na iliuli ena Tabana ni Kaulotu mai Cagayan de Oro, Yatu Filipaini.

E Levu sara na Ka o Rawa ni Cakava

E so na veiwatini era leqataka na ituvaki ni bula vakayago, ia vei Keith kei Jennilyn Maurman mai Utah, Amerika e rau sega sara ni leqataka oqori. Ena vicavata na yabaki sa oti ka qai oti ga e va na vula na nodrau a vakamau ena Valetabu na Los Angeles California e a vola yaca o Keith ka vakau yani kina ivalu. Ni iliuli ni dua na ilawalawa ni sotia, e a liutaki ira tiko yani na vo ni sotia qai kacabote e dua na bomu. E a vakayalia ruarua na yavana. Ni sa yaco lesu mai ki vale, e a vakusakusa yani o Jennilyn me laki tiko e yasana.

"Au kila ni sa sega ni dodonu meu lomaleqa," kaya o Keith "baleta ni keirau sa vakamau tawamudu tu. Sa tokoni au tu o watiqu ena gauna taucoko oqo. Se tokoni au voli ga oqo ena veisiga."

Ni sa mai cegu na cakacaka o Sisita Maueman, erau sa qai vakadeitaka me rau laki kaulotu. Ia, ena vakaevi li o Elder Maueman ena ituvaki ni nona bula ena vakaleqa li na nodrau lalawa? "E tiko eso na ka au sega ni cakava rawa," e a kaya. "Ia e tiko e levu na ka au rawa ni cakava keirau kila ni na tiko na vanua me na neirau."

Na gauna e rau vakalewena tiko kina na nodrau fomu ni vakatutu e a makataka o koya e dua na kato ka vakaraitaka ni a veiqravina tu ena mataivalu. Vakalailai ga e rau

sa ciqoma e dua na qiri mai na Veimaliwai ni Lotu kei na Mataivalu. Tiko vei au e dua na ID card ka na vakatara me keirau curu kina dua ga na itikotiko ni mataivalu ka ratou sa qai kerea mai na neirau veivakadonui me ratou vakatututaka me keirau sa laki kaulotu veimaliwai kei na mataivalu.

Erau sa qai kacivi na Mauermans me rau laki veiqravni ena itikotiko ni mataivalu mai North Carolina, e Amerika. Nanuma lesu vakaqoqo o Elder Mauerman. "Na ivakata-kilakila e matamata e a kaya, 'Fort Bragg, Home of the Airborne.' Na gauna e kidavaki keirau kina na yadra ena ibole ni vuka e macawa, 'Vakadua!' sa imatai ni gauna meu rogoza kina ena vica vata na yabaki. Sa vaka sara ga na tiko mai vale, dina ga niu se bera vakadua ni butuki Fort Bragg. Au sa kila ni neirau veikacivi ni kaulotu sa ivakadei saraga ka sa kilai keirau vinaka sara tu ga na Turaga

kina ena ilawalawa kecega ena tiko kina e dua ka sa lako curuma oti mai na dredre vata ga keirau a sotava me rawa ni ra kaulotu.

iVosavosa Raraba

Ni rau kacivi kina Brazil, Culabi Miission erau a lomatotaro kina o Randy kei Lou Ellen Romrell. Dina ga ni a laki veiqravni ki Brazil o Elder Romrell ni se cauravou e a sa vaka-weweletaka voli mai na nona vosa vaka Potukali. Ka sega talega ni kila tu o Sisita Romrell e dua na vosa vaka-Potukali. Na kena sasagataki me vulici e a vuksi Elder Romrell me nanuma lesu nona Vosa vaka-Potukali ka kila talega mai kina o Sisita Romrell. Sa vaka talega kina e dua na ukalele.

"Au a sega ni namaka niu na kauta mai," kaya cake o Sisita Romrell, "ia e a vakauqeti kina o Elder Romrell

Ni sa valuti rawa ni ituvaki vakailavo erau sa qai veiqravni ga ena nodrau vanua mai na Yatu Filipaini o Elder kei Sisita Rieta

O rau na Mauermans, na veiqravni ena veiwe-kani kei na mataivalu, sa veiraurau vinaka sara ga. "Sa vaka sara ga eda sa lako tiko yani ki vale" e rau a kaya.

Rau vakauqeti me rau kauta tiko e dua na ukulele ka laki vakayagataki ena lagalagase ni wasei na vosa ni veiyasai vuravura ena lagati ni sere ena nodrau dau sikova na veivalevale ka laki laga serenilotu kina.

"Keirau vakavulica na lesioni ni bula rawati koya kei na igu ni yalo ni rawata kei na vaqaqacotaki ni bula vakawati," e a kaya o Sisita Mauerman. Ni se qai tekivu keirau a sega ni via wasea na neirau italianoia, keirau sa qai raica ni kena wasei sa na vakayaco ka sara ga vakalevu. Era raici keirau na sotia kei ira na watidra ka kaya, 'kevaka mo drau rawata, keimami na rawata talega.'"

Erau a taleitaka sara vakalevu na Mauerman na veiqravni mai North Carolina ka rau mani kerea kevaka e rawa ni rau laki veiqravni tale. Nikua erau lakova tiko rauta ni 40 na maile (64 km) mai na nodrau itikotiko e Orem Utah ki Salt lake vakarua ena dua na macawa me rau laki veiqravni ena valenivolavola ni Veimaliwai ni Lotu kei na Mataivalu. Erau vakavulici ira talega na veiwatini qase mai na koronivuli ni kaulotu mai Provo, na vanua erau kunea

ka sa veivakadrukai sara ga na ka e sa cakava. Ni keirau vakavulici ira na dauvakatataro ka cakava na veivakabulataki kei na veitokoni sa ka talei ni rawa ni vakayagataki me vakauqeti ira na lewenilotu mera lagata na serenilotu. Keirau vulica na vosa ka kauta mai na serenilotu e dua na yalo ni veivakauqeti.

Dina ga ni se bera sara ni kila vinaka na vosa vaka Potukali ia sa taladrodro toka na itovo ni nona veimaliwai. "Na ivakatagi e dau kauti ira vata mai na tamata," e a kaya "Kevaka sara mada ga au sega ni kila e dua na ka era kaya tiko ena gauna keimami sota kina, na gauna keimami lagasere kina, keimami sa semati sara ga." Ni keirau sureti me laki vosa kina veikoroni vuli baleta na olodei ni Amerika ka vakatokai na "Thanksgiving" erau dau lagata ga na sere ni vakavinavinaka ka tokoni mai na qiri ni ukulele. Dau

"NA CAVA KO NA VINAKATA MEU TAUWATA KAYA?"

"Niu dau vakasamataka baleti ira na veiwatini qase daukaulotu au dau vakananuma na serenilotu talei ko ya, 'Au Lako Ke Ko Ni Lewa' (Serenilotu, naba 164 kei na kena itukutuku, 'Me yaco nomuni lewa.' "

Elder Dallin H. Oaks ena Kuoramni iApositolo Le Tinikarua.

VEIWATINI E GADREVI

"Na neitou itukutuku vei ira na veiwatini qase e rawarawa sara, keitou gadrevi kemuni. Keitou sa cakava tiko na veika ena ganita me rawa kina vei kemuni mo ni na rawa ni na lako. Sa tagica tiko na gauna mo ni lako. Era tu o ira na tamata ka ra na gadrevi kemuni. Yalovinaka—lako."

Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramni iApositolo Le Tinikarua, *Deseret News*, 14 ni Sepi, 2011.

vakayagataka o Sisita Romrell na piano me veitokoni ena lagati ni serenilotu ena gauna ni lotu.

Vakapotukali? "Kevaka sara mada ga e sega ni taladrodro me vica mada ga na vosa sa talavo oya," e kaya o Sisita Romrell. "Na vakayadra vei ira na tamata ena veivuke sara va-kalevu. Vakaraitaka vei ira ni ko sa vulica tiko. Vakayagataka na ka rawarawa ka vakararav kina Yalo. Na Yalo, sa ikoya e dua na ivosa-vosa e rawa ni vakayagataka kece na tamata.

Veigaravi mai Vale

O Paul kei Mar Jean Lewis mai Utah erau sa kaulotu oti vata vakatolu (Pamyra, New York Temple, Hong Kong, China Temple, kei

"Keirau sa sotavi ira na tamata vivinaka ka na sega ni a rawa kevaka e sega na mai kau-lotu," e a kaya o Sisita Lewis "wili kina o ira era sa lako sese mai na salatu. Ni da raici ira ni ra sa lesu mai ciqoma na cakacaka vakalotu, ka lako kina valetabu sa dua na ka totoka."

"E levu na veiwatini ni ra vakasamataka na kaulotu era leqataka na cava era na cakava baleta nodra vale kei na motoka se na cava era na calata mai na nodra matavuvale." e a kaya o Elder Lewis "Keitou sa bula tu ga ena neitou vale ka draivataka tu na neitou motoka. Keitou vakauqeti me lakova na soqo ni matavuvale me ra kakua ga ni vakaosoosotaki na itavi ni kaulotu. Keirau a mai tiko sara ga e ke ena sucu ni makubui keirau."

Ni rau veigaravi voli ga mai nodrau loma ni vale rau qai kila na Lewises na kamikamica ni veigaravi vei ira na daukaulotu tudei vata kei ira na lewe ni nodrau iteki.

Erau solia na Sorensen mai na Yatu Kuka vei ira na gonevuli na vatu lalai me ra dau nanuma kina na "vatu tudei vei Karisito"

Croatia, Serbia, kei Slovencia). Era a vakarau tiko me rau laki veigaravi tale, ni tarogi rau na nodrau Pereitedi ni iTeki, "Ko drau na vinakata li mo drau veigaravi tikoga ena nodatou iteki ena tokoni ni vanua ni kaulotu eda bulu tiko kina?"

"Keirau mata vou mai eke ka sa ka talei sara vei keirau na madigi totoka oqo," e a kaya o Sisita Lewis "Keirau veigaravi vata kei ira na cauravou kei na goneyalewa ka veivolekat sara kei peresitedi ni kaulotu keirau lakova na bose ni tikina kei na iwasewase, ka cakacaka vata kei ira na iliuli ni kau-lotu." E rau dau sikovi ira na dauvakatataro kei ira era sa mai luluqa tu.

Veivakalougatataki ni Matavuvale

Ena dua tale na yasana, o Jill kei Kent Sorensen, mai na iteki vataga erau kaya ni dua na ka e vaqaqacotaka na nodrau matavuvale sa ikoya nodrau veigaravi tani mai na nodrau matavuvale. Kaya o Sisita Sorensen, "Dua na iulubale ni nodra sega ni rawa ni laki kaulotu na veiwatini sa ikoya na makubudra, luvedra ka ra sotava tiko na dredre, luvedra yalewa ka va-karau vakasucu tiko, itubutubu sa ra qase tiko mai,—se cava ga era na kaya. Na matavuvale sa dau tu sara ga e liu ka ra na calati sara ga vakalevu ena veisiga. Ia na lako kina kaulotu sa na vakauta e dua na itukutuku bibi sara, ni cakacaka ni kaulotu sa ka bibi talega."

Ena itukutuku nei Elder Sorensen, “ena levu sara na sala ena rawa tiko kina na veitaratara ena nomu sa na rawa ni tarai ira tiko ena veigauna kece.”

Rau tekivu kaulotu na Sorensen ena tolu na yabaki sa oti, ni a sureti rau nodrau bisopi me rau qarava na soqoni ni yasanibuka ena veivula baleti ira na veiwatini era sa vakana-numa tiko mera na kaulotu. “Ni rau sa dau veitalanotaka tiko vakawasoma,” kaya o Sisita Sorensen, “O keirau me keirau sa na lako sara madaga!” Erau a ciqoma na veikacivi me rau laki veiqraravi kina Yatu Kuka, na vanua e a laki veiqraravi kina na Tubui Jill ena 50 na yabaki sa oti.

Nikua mai na veitavi tale e so me rau qarava erau sa dau taura tiko na kalasi ni vuli iVolatabu ena veikoronivuli.

“Keirau dau vakatavuvulitaka ni o Karisito na vatu,” kaya o elder Sorensen. Keirau dau solia vei ira e yadua na vatu ka vakauqeti ira mera tudei vaka na vatu vei Karisito. Nikua era

Mai na veiyasai vuravura era kaya kecega na veiwatini qase daukaulotu ni veiqraravi vakaveiwatini ena kaulotu sa vaqaqacotaka nodrau bula vakawati ka sa kauti rau vakavoleka sara vua na Tamada Vakalomalagi.

sa dau kaya ga mai ena vanua ga keirau lako yani kina, ‘Vatu kaukauwa.’

Lako Mai ka Veivuke

Kevaka o vakasamataka tiko e dua na kaulotu tudei se kaulotu vagauna, o ira kece na veiwatini oqo era na taroga vei iko na taro vata ga e a taroga o Peresitedi Robison vei Gerald kei Lorna Malmrose. E rawa mo lako mai ka mai veivuke?” Ka ra na tukuna vei iko se na mani vakacava sara na nomu vakaitavi na yalayala ga sa dei. O iko o sa gadrevi, ena rawa ni ko dodoliga ka ko na kalougata kina ka lomani. ■

IDUSIDUSI

1. Elder Jeffrey R. Holland LDS Church Desperately Needs More Senior Missionaries,” *Deseret News*, Sept. 14, 2011, deseretnews.com.

LEVU NA KACI NI VEIQARAVI

Vakaraica na madigi, vakarogoci ira era sa kaulotu tiko, ka raica na isaunitaro ena lds.org/callings/missionary.

SA NA RAWARAWA SARA

Sa na rawarawa sara vei ira na veiwatini qase me ra veiqraravi.

- Ira na veiwatini veiqraravi vagauna sa rawa ni ra veiqraravi ka tiko ga mai na nodra vale.
- E rawa ni ra veiqraravi na veiwatini me 6, 12, 18, se 23 na vula. Ena rawa ni ra veiqraravi e veiyasai vuravura me lailai mai na 18 na vula kevaka mera na sauma nodra vuka.
- O ira na veiwatini, e rawa ni ra na vakacagicagi mai vakalekaleka mai na kaulotu, ka me ra na sauma ga (me rauta ga ni vitu ki na tini na siga) ka lesu ki vale baleta e dua na leqa vakamatavuuale.
- Ena vuksi na isau ni vale Ira na veiwatini mera na sauma, na isau ni vale, (wili kina na rede, iutiliti, kei na iyaya tale eso ni loma ni vale).
- Na vale ena taqomaki ka na maroroya na bula Ira na tabana ni kaulotu se valenivolavola ni lotu ni iwasewase era na raica me taqomaki na vale ka savasava, vakaiyaya vinaka ka veiraurau kei ira.
- Na ituvaluva ni veiqraravi ena veiganiti Era na sega ni tautauvata na ivakarau ni veiqraravi na daukaulotu gone kei ira na veiwatini qase.
- Na veitaratara kei na matavuuale ena yaco vakawasoma Sa na rawa ni wasoma na nodra veitaratara kei na nodra matavuuale, ka sega ni vakataki ira na daukaulotu gone.

NI SA
**Ravuta na
Matavuvale na
iYaloyalo
Vakasisila—**
DODONU ME RAU VAKABULAI
Ruarua o Tama kei Tina

Au sa raica sara ga na kaukauwa ni veivaka-cegui ni iVakabula vei ira na tina vakakina na tama ni sa vesuki voli ena iyaloyalo vakasisila o Tama.

Tarovi na vakaraitaki ni yaca

Ena loma ga ni ono na vula na noqu a kacivi meu bisopi era lewe levu na veiwatini ena noqu tabanalevu era lako mai vei au me ra mai wasea na nodra vesuki voli ena iyalovalo vakasisila o tama. Ena so na kisi sa bau kidrowa sara ga o tina ni mai rogoca na itukutuku vuni era sa kila lo tu mai e lewe levu ena vica vata na vula se yabaki.

Au sa bau vakasinaiti sara ga ena loloma levu vei ira na veiwatini oqo ka sa vakila tu na loloma kaukauwa ni iVakabula niu sa dabe yadudua kei ira na tagane meu vuksi

ira mera “kureitaka tani na sinucodo . . . o koya sa vesuki [kemudou] matua” (2 Nifai 9:45).

Sa na rairai ka dina beka ni sa sovaraki yauyau mai na Yalotabu ena gauna au dabe yadudua kina kei ira na watidra yalewa. Au sa raica ni so na mavoa e se ka vou e so sa dede mai na kena sa veivesuki voli mai ena vica vata na yabaki, ni o ira kece na yalewa oqo era sa lako curuma tiko mai e dua na mavoa vakayalo ka vakavuna na taro vakaoqo, “Na cava au a cakava me vakavuna na nona sa sega ni dau malele kina mai vei au?” se “Na cava me laki vakananumi koya tiko kina kei na duatani tale ka sega ni vata kei au?”

Me vaka ni o tama sa vakacalai tiko mai, sa na rawarawa kina vei bisopi me vakila ni o tama e vinakata vakalevu cake na idola ni veiserekni veivakabulai kauwakauwa ni iVakabula, ia au sa mai vulica ni o tina talega ena gadreva vakalevu na veivakabulai mai na mosi kei na mosi me vaka ga vei tama ena nona gadreva na veivakabulai kei na veiserekni ivalavalca kei na vakanananu lo.

Ena nona vosa vei ira na Nifai, na Parofita o Jekope ka cudruvi ira kina na tagane ena vuku ni nodra tawa yaldo-dina vei ira na watidra, ni vuqa vei ira [era] sa yalolokumi sara ka yalosavasava ka malumalumu ena mata ni Kalou, ka sa taleitaki vua na Kalou (Jekope 2:7). E a tomania ka kaya: Dou sa voroka na lomadra na watimudou sa yalomalumu, ka vakacacana na nodra nuitaki kemudou ko ira na luvemudou, ena vuku ni nomudou ivakaraitaki ca e matadra; ka sa cabe cake vua na Kalou na tagi ni lomadra mebeitaki kemudou (Jekope 2:35). Au sa raica sara ga qo e mataqu, na nodra tagiyaso. Era sa dau vakavotui sara ga mai ka sega ena momosi ni yalo e tu vei tina baleta na veivuni voli mai nei tama ena vakayagataki ni iyalovalo vakasisila, ia sa dau basika sara ga baleta na veivosa e dau vakayagataki ka vakavuna na kena vakayagataki tiko kei na sasaga lo e lomadra. E sega ni ka vuni na dina, ni dua na tamata sa kilai na nona ivunivuni me dau bilitaki o watina baleta na nona ivakarau ka dau tukuni e so na ka sa dau cakava o watina yalewa se dausega ni cakava, sa sega talega ni ka vuni me vakadinadinataka o yalewa na veika vaka o ya kei na veidusi sa dau vakayacori.

Dua na veiwatini e rau a dabe ena noqu valenivolavola ni oti ga e vica na siga na nona sa vakaraitaka o tagane ni

sa vesuki voli mai ena iyalovalo vakasisila mai na gauna ni nona cauravou. Ena noqu vakarogoca voli mai e dua na lesioni ni iSoqosoqo ni Veivukei ka yavutaki mai na vosa nei Sisita Linda S. Reeves ena koniferedi raraba ni Epereli, 2014 “Taqomaki mai na iYaloyalo Vakasisila—Matavuvale Vakaliuci Karisito,” sa tekivu raica na watina yalewa na ivakarau iwatina tagane ena veika e sa veivosakitaki tiko mai ena vosa e vakamacala tiko kina o dauniveituberi. Ni otia ga na lesioni sa tarogi watina tagane sara ena taro ka sa mani tukutuku vakadodonu mai o watina ena veika e a vunitaka tu mai vakadede. Na nona bula e loma ka sa mavoa tu mai sa qai bibi ga na kena icolacola ena cudru waqawaqa. Ena imatai ni nodrau mai sota vata kei au, erau sasaga me rau kila se na rawa ni vakabulai nodrau bula vakawati. Au vakadeitaka vei rau ni tiko na inuinui, ka vakasalataki rau ka mai sureti rau me rau lesu tale mai ka mai raici au yadudua.

ICAKACAKA NI NODRA RAWA NI VEIVUKE NA ILIULIU NI MATABETE

Ni ra sa cakacaka vata na iliuliu kei ira na watidra na vesuki voli ena ivesu ni iyalovalo vakasisila na nodra sasaga me rau kila nira sa rogoci ka kilai nodra leqa e dodonu me vakamatataki vei ira mera kila vinaka sara. Vakasamataka na vakatutu oqo mai na Ministering Resources (ministering.lds.org).

- Sotavi ira vakawasoma ka vakarautaka na veitokoni
- Vakabibitaka na Nona rawa ni veisotavi na iVakabula vei koya e vesuki voli nona bula ena iyalovalo vakasisila (raica na Alama 7:11 kei na Maciu 11:28–30.)
- Kevaka me sa na ganita, sureti koya me vakasamataka na laki tiko ena soqoni ni dua na ilawalawa ni sereki mai na veivakabobulataki ni iyalovalo vakasisila se dua ga na ilawalawa tauvata kaya.

- Vukea na tagane se yalewa me kila ni rawa ni ciqoma na nona veivakayayarataki me kila na vanua ena yala kina kei na veiwekani mai vale.
- Vukea na watina me kunea e dua na itokani rawa ni nuitaki ka na rawa ni solia na veitokoni ena veigauna kece.
- Vukea na tamata me kila ni vakayagataki tiko ni iyalovalo vakasisila e dodonu me sotava na kena revurevu ka tokoni watina kina.
- Vakasamataka mo tukuni watina kina dua e vakaile-silesi kina veivakasalataki ni vakayagataki ni iyalovalo vakasisila. Mo na kila na ivurevure e tiko ka na rawa ni solia na veivakasalataki sega ni saumi ka salavata kei ivakavuvuli ni kospeli.

E ra: E a lomaleqa o Kerri ni sa mai rogoa ni o watina e tiko na nona bolebole baleta na iyalovalo vakasisila ia e tiko nona vakanuinui kei na veivakacegui kei na veivakabulai vei Jisu Karisito kei na Nona Veisorovaki.

Ni salavata voli mai kei na masu au dau cabora ena vakarautaki ni mai vei-sotari vaka oya, au a railesuva talega na vakatutu e tiko ena Ministering Resourcesen lds.org, vakabibi ena ivurevure baleta na nodra tokoni na watidra o ira era vakayagataki ni iyalovalo vakasisila, kau wilika kina vei ira na veika oqo: "Vakaraitaka na nomu loloma kei na nanamaki baleti tina vakataki koya, vakatalega kina o watina tagane. Vakadeitaka ni o koya e sega ni vakavuna na nona mai vesuki ena iyalovalo vakasisila o watina tagane se ivakarau sega ni vinaka ka na sega ni namaki vua me vosota taudua voli nona ivakarau."

Niu taura matua na ivakasala oqo ka vakuria ena noqu kaya ni ka e cakava o watina tagane e sega ni baleti koya sega ni ka e cakava se sega ni cakava, ia o watina kei na nona leqa vakataki koya. Au a sarava toka na kena sa luvuci koya na ibalebale ni ka au vakaraitaka o ya vua ka vakila na veitokoni ni Yalotabu me vakadeitaka vua na dina ni veika au tukuna vua. Ni sa mai cava na veivakatarogi e qai kerea meu solia vua e dua na veivakalougatataki ni matabete. Au qai vakila mai ni o au duadua ga ena rawa meu solia vua na veivakalougatataki vaka o ya ma vaka ni vinakata o koya me maroroi na itukutuku ni veika e yaco tiko mai vei ira na itokani kei na matavuvale.

Me vuake na veivuke ni veisereki au a sureti watina tagane me na tiko ena dua na soqoni ni veisereki mai na veivakatogani ni Yalododonu Edaida kau sureti watina yalewa talega me tiko ena soqoni vata o ya baleti ira na itokani kei na matavuvale. Mai tukuna o koya vei au na vakacegu e vakila ni sotavi ira na marama ka ra kila vinaka na rarawa e colata voli kei na vakanuinui

e solia vua ni raici ira na veiwatini ka ra sa lako curuma oti mai na buca ni yaloyalo ni mate ka sa ra vakabulai oti mai kina.

Sa oti oqo e vica vata na vula na noqu a sotavi rau na veiwatini oqo ka sa tubucake sara ga na noqu loloma kei na noqu kauwai baleti rau ena vuku ni neitou sa daumai veiwasei vakawasoma. Niu a vakila ni na sega ni galala mai na veigauna ni rawa na ilakolako vou era sa tekivu lakova sa vu ni reki vei au niu sa kila ni sa qai sega tale ni lesuva o Watina tagane na dodomo lo kei na iyalovalo vakasisila kei na watina yalewa ena nona sa vakila na veisereki kei na yalodei ni sa laurai votu sara ga.

Na vica na veivakatarogi se qai yaco oti ga oqo kei rau sa yali na mata tagitagi kei na yolorarawa ka sa basika na matadredre dre kei na veiwali. Ia na kena e tiko duadua e cake na vakanuinui—na vakanuinui ni na sega walega ni vakabulai nodrau bula vaka-wati ia ena yaco sara me dua na ka e rairai totoka ka vakalou na kena irairai.

Au raica rawa na kena o ya, ia e sega ni o ira kece na veiwatini vakaoqo era sotava na itinitini vata vaka o ya. E so na veiwatini ena tini koso ni sega ni rawa vei koya e vakayagataki tiko na iyalovalo vakasisila me tosoya na nona itosotoso. Segu soti ni dua na ka kevaka me sega ni veitokoni ena ituvaluva vakaoqo o watina tagane, ia au sa vulica ni ivakasala me ra vuakei talega na watina yalewa sa ka e veivakauqeti dina. Au sa nuitaka ni na sega ni dua na marama vakaoqo e nanuma ni sa guilecavi, sega ni kauwataki mai vei nona bisopi lewai se nanumi cala. Na bisopi e veivakasalataki ena idola e tiko vua ka na salamuria mai na kaukauwa ni Nona rawa ni veivakabulai na iVakabula me tara e dua na yalo—o ira sara mada ga era sa "vakamavoataki vaka ca" (Jekope 2:35). ■

IVAKASALA KEI NA VEIVAKACEGUI BALETI IRA NA WATIDRA.

"O keimami ni keimami iliuli sa bau tarai keimami talega na nodra leqa na watidra kei na nodra lomaleqa na matavuvale nei koya e vakaleqai tu ena iyalovalo vakasisila. Elder Richard G. Scott sa kerekere ka kaya: 'Kevaka mo galala mai na ivalavala ca levu sara kakua ni mai vaka-tara mo lomaleqa ena nodra ivalavala ca tale e so. . . . Rawa ni ko na yadololoma la, mo kakua ni taura sara vei iko mo vakila na itavi ni kena caka na veika ogori. Ni kila tiko ni o ni sega ni tu duadua ga. E tiko na inuinui.' Na veisereki e tiko na kena matabose baleti ira na watidra wili kina na qiri mai ka vaka-tara na watidra mera qiri yani kina dua na bose ka vakaitavi ga mai na nodra itikotiko."

Linda S. Reeves, ikarua ni daunivakasala ena Mataveili-utaki ni isoqosoqo ni Veivuke "Taqomaki mai na iYaloyalo Vakasisila—Matavuvale Vaka-liuci Karisito," Liaona, Me 2014, 16-17.

Dauyadra ENA VALE CECERE (TAWA)

“Ko iko Jerusalemi,
au sa lesia na ivakatawa ena dela ni
nomu bai ka ra na
sega ni tiko lo ena
siga se na bogi, koi
kemudou sa dau vananumi Jiova dou
kakua ni vakacegu.”

Aisea 62:6

Dauyadra

Na dauyadra era dau yadrava na itikotiko ena bai se ena tawa me rawa ni rai yani vakayawa ka tukuna mai ni ra sa voleka tiko mai na meca. Era vakacakakataki mera taqomaka na korolelevu vakakina na loga ni veivaini iteitei kei na ba ni manumanu.

Mataqali Tawa

Tawa ena bai ni koro lelevu era dau tara ena matamata se ena tutuna (raica na 2 Veigauna 26:9) Na tawa ena matamata kei na kona e vakarautaka na vanua cecere na vanua me rawa ni laurai mai kina vakayawa na leqa ni sa voleka tiko mai (raica na 2 Veigauna 26:15).

Na tawa vakaivalu se ni yadra

era vanua cecere sara ka vakarautaki me tucake tu kina o koya me yadrava na vanua nuitaki Era vanua lelevu toka me na rawa ni na vakayagataki talega me ivakaruru ni lewenikoro taucoko ena gauna era ravuraru maikina na meca (raica na Dauveilewai 9:46–52).

Na tawa mai na veiloga ni vaini, veiteitei, se ba ni manumanu era tara vakalalai toka ga me rawa ni taqomaka na iteitei se na qele ni manumanu mai vei ira na daubutako kei na manumanu kila (raica na 2 Veigauna 26:10; Aisea 5:2; 27:3) Ena boto ni tawa sara e ra e dau vakayagataki me maroroi kina na iyaya ni cakacula.

ITAVI NI YADRA

"Mai na veitababyabaki sa oti era sa vakayacora na nodra itavi na parofita ni ra sa vakarota na tamata ena veika rerevaki sa wavoliti ira tu. Sa nodra ilesilesi na iApositolo ni Turaga mera wadrava, veivakaroti, ka toro yani me vuksi ira na vakasaqaqara iwali voli ena taro ni bula e so."

Elder M. Russell Ballard ena Kuoramuni iApositolo Le Tinikaru, "Na Kalou Sa Veiliutaki Voli," *Liaona*, Nove. 2015, 25.

Dauyadra ena Tawa

E rewa icake sara na vanua e raica Me vaka ni sa kacivi ka vakadonui mai vua na Kalou era sa vakatikitaki kina na parofita mai na vuravura mera voleka kina vei Koya ka ra sa vakadonui mera raica na veika e vakalomalagi.

Mera raica na ka e sega ni dua tale e rawa ni raica. Ia sa rawa ni kila na daurairai na veika sa yaco oti, kei na veika talega ena qai yaco mai, ka na vakatakilai na veika kece mai vei ira, se, ena vakaraitaki kina na veika vuni, ka vakavotui kina na veika sa vunitaki tu, era na vakatakila talega mai na veika e sega tu ni kilai, ka ra na vakatakila talega na veika era a sega tu ni kilai rawa (Mosaia 8:17).

Era na yalodina. Nodra itavi bibi na parofita mera vakasalataki keda ni sa roro tiko mai na leqa, ka ra na tomana tiko veitalia sara ga na nanauma ni lewenivanua se na veika e yaco vakavolivoliti keda tu.

Veivakasalataki ni ra se yawa tu mai. "Na parofita ena vunaucna na ivalavalala ca ka tukuna na kena isau." O koya me dau vunautaka na ivalavaladodonu Ena so na gauna ena dau tukuna na ka e se bera ni yaco na parofita me baleta tiko na kawatamata" (iDusidusi kina iVolanikalou, Parofita," lds.orgscriptures/gs).

Veimaroroi ka veitaqomaki Ni muri na ivakasala ni parofita eda na rawata na veimaroroi ka taqomaki mai na leqa ka na rawa ni yaco vei keda yadua se vakailawalawa kevaka eda sega ni vakamuria. ■

DINA VAKAIVOLATABU

Ena Veiyalayalati Makawa e dau vakatauvatani na Turaga kina dua na tawa ni mataivalu se yadra me ivakaruru (raica na Same 18:2; 61:3; Vakaibalebale 18:10; 2 Samuela 22:3), ka ra sa dau vakatauvatani na parofita vei ira na dauyadra (raica na Aisea 62:6 Jeremai 6:17; Isikeli 3:17; 33:7; Osea 9:8; Maika 7:4)

"Kau sa lesi iko mo nodra ivakatawa na mataqali i Isireli ia mo rogoa na vosa ni gusuqu ka vakasalataki ira mai vei au," (Isikeli 3:17; raica talega na Isikeli 33:1-7).

ME VAKARUATAKI

Na imatai ni noqu sotavi koya, au taura tu na noqu vailini

E a tosovi au voleka mai ena noqu sa curu kina valenikana, ka sa sabica sara vakaukauwa na yavaqu na noqu kato ni vailini.

“Vailini,” e a kaya, ni sa toso tiko mai,

“Io” au a kaya.

Au se bera mada ni veivosaki kei na dua e leqa tu na ituvaki ni yagona kau sega ni kila se cava tale meu na kaya. E a muri au kina noqu teveli ka laki dabe sara e yasaqu, ka dusi kina kato ni noqu vailini.

“Vailini,” e a kaya tale.

Au dolava na noqu kato ka raica ni vaka e waqa na matana. E a qiria vakasausa na kena wa. E a ririko na yaloqu niu vakila ni rawa ni cavuka e dua na wa ni noqu vailini kau tavia tasogo malua yani na kena isogo. E a mokoti au ka sa biubiu me sa gole lesu tale.

Dau vakawasoma na noqu raici koya ena so na gauna mai e muri.

Ena veigauna ni dau raici au e dau lako mai ka mokoti au ka reguca na uluqu.

Vailini,” e a kaya o William ni sa voleka mai.

Ena veigauna ni vuli e muri, au dau tovolea meu vunitaki au niu sa raici koya ni sa lako tiko mai. Na gauna e dau raici au kina ka ologi au ena nona i moko kei na nona dau reguca na uluqu au dau vosota na ka e dau cakava kau nau dredrevaki koya ka dro tani yani ka sega ni bau cavuta e dua na vosa.

“Oi, lelei,” Au a kaya yani niu sa raici koya ena vakatasusua ni noqu mataivakatagi e koronivuli. Ni sa oti na vakatasusua, e a sasaga sara mai o koya kina vanua au tucake tu kina vata kei ira na noqu itokani ena tau-daku ni vale.

Era vagalala na noqu itokani ni sa yaco mai ena matadredredre kei na nona mai mokoti au.

“William!”

Au vuki ka raica e dua na yalewa ni sa lako sara tiko mai vakatotolo kina vanua keirau tucake tu kina.

“Vosota,” e a kaya mai ka mai dreti koya laivi. “Dau taleitaka o William na vailini. E a kerei au mau kauti koya mai kina vakatasusua oqo ena bogi nikua. Daru lako, daulomani.”

Me yacova mai na gauna o ya, au qai kidava mai niu sega mada ga ni bau kila na yacana. Au a se sotavi

William ena rua na yabaki yani ki liu ia au dau saga tu ga meu vunitaki koya ka sega vakadua ni bau tovolea meu kilai koya vakavinaka. Ena noqu sa raici William ni rau sa biubiu yani sa dua na ka na levu ni noqu madua.

Ena vica na yabaki mai e muri niu sa mai vakawatini, au

a vakasucuma e dua na gonetagane rairai vinaka ka vakaleqai voli na itu-vaki ni nona bula ka keirau vakatoka-yacataki koya o Spencer. Au dau vakin ni noqu vakasama e a lesu tikoga vei William niu dau raici luvequ kau nau vakananuma se na sotava talega o Spencer na veika vata ga vaka ko ya. Era na drovaki koya li na tamata baleta ni nau viregu vakaukauwa ka nau veimoko vakasausa? Era na vakayalolailaitaki li na nona ilawalawa baleta na kena ituvaki vakaleqai?

Ni sa vula va o Spencer au a kauti koya ki valenibula me laki laurai kina. Niu sa vakasoburi koya tiko mai na motoka, au raica e rua na tamata ni rau curu mai tautuba ni valenibula Ena yalo e tawa vakabauta, au qai vakila ni o William vata kei tinana.

“William!” Au a kaci yani ni keitou sa veivolekati ka sa vavadugudugu tu na utoqu.

“Bula.” E a takoso mai ena ikelekele ni motoka ena mata dredredre. E a dodoka mai na ligana ka boboka na ligagu ena lululu ni veirekitaki.

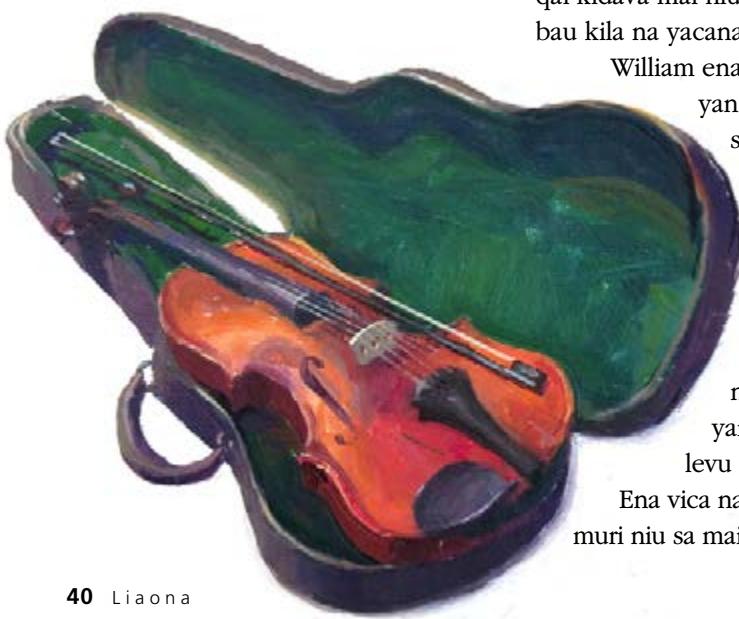
“Sa vakaevi tiko?” Au tarogi koya yani.

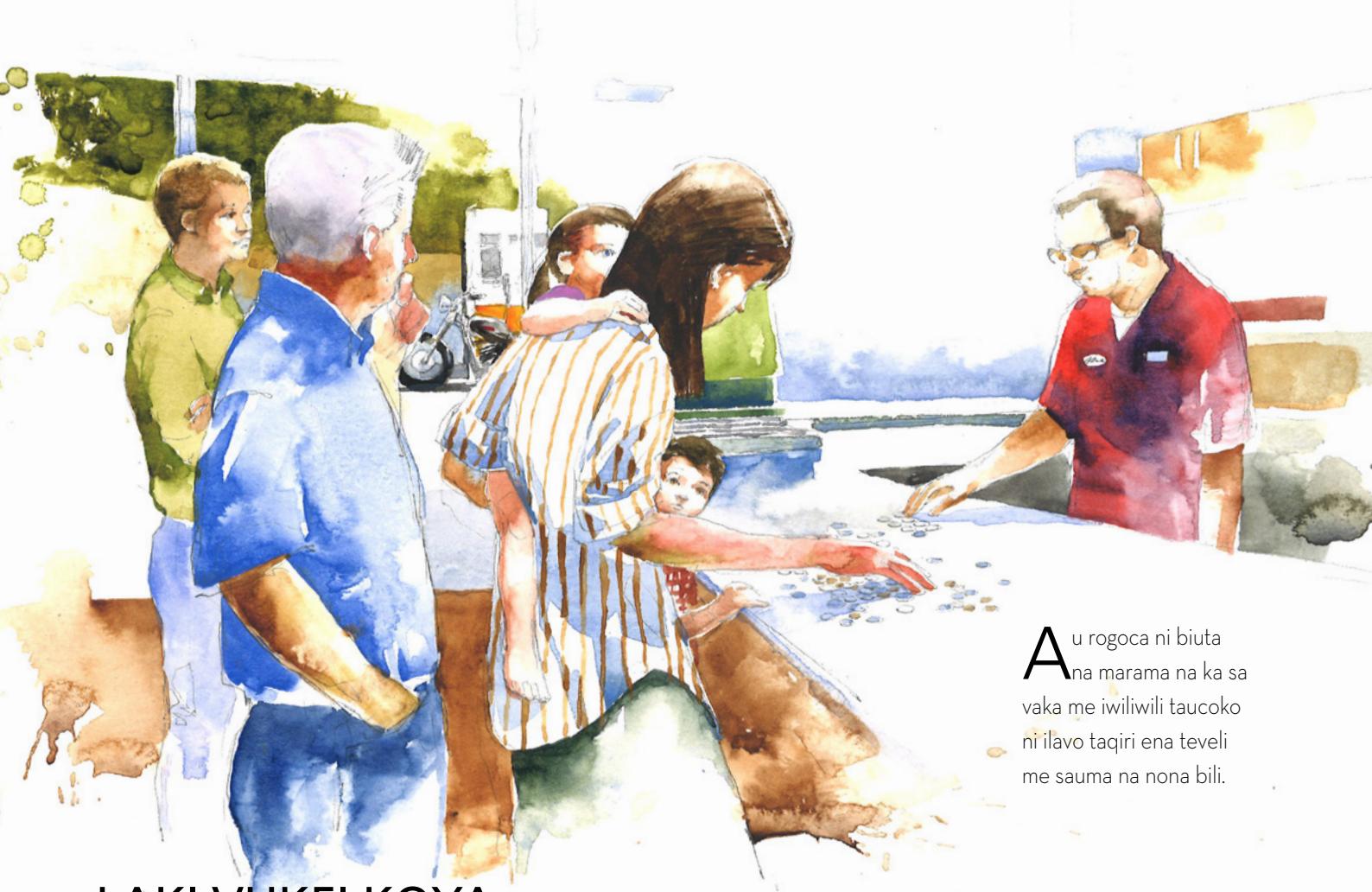
“Vailini,” e a kaya mai ka vaka e malaude na yalona ni vaka e serau mai na matana.

Vailini. E a nanumi au talega tikoga o koya. “Io,” au a luvuci ena noqu sasaga meu dredre, “Au a nau vakata-gitaka na vailini.”

Ena neirau veivosaki tiko, e a tubucake na noqu icegu ena masu ni kere yalololoma mai vua na Tamada Vakalomalagi ka klila vinaka tu na noqu gagadre meu sotavi William tale vakadua. Au vakavinavina ka ni raici au na Kalou—e dua na tina gone ka sasagatata tiko na bula nei luvena ka lomaleqataka na nona veisiga ni mataka, ka vakalesuya mai na vakasama ni o Koya e kilai keda vinaka tu. ■

Kaylee Baldwin, Arizona, Amerika

LAKI VUKEI KOYA

A u a duri tu ena laini ena dua na siteseni ni vakatawa kasi. E liu vei au, a kerea e dua na tina vata kei na rua na gone lalai e \$3 na ivakarau ni kasi kei na rua na aisi kirimu vanila vakabilo.

Ena imatai ni wanono au sa rawa ni raica ni tiko e lailai sara vei iratou. Rau a sega ni vakaivava tu na gone ka daramaka voli na isulu kadresu.

Au rogoca ni biuta na marama na ka sa vaka me iwiliwili taucoko ni ilavo taqiri ena teveli me sauma na nona bili.

Ni oti na saumi ni noqu kasi, au a gole yani ka dikeva na motoka nei la na marama. E sa dua vei ira na motoka makawa ka rawa ni kana kasi vakalevu sara.

Au a vakila e dua na tavidi ni loloma kivua na tina ni rua oqo, ia au a tekivutaka ga na noqu motopai ka draiva yani.

Vakalailai ga na noqu toso tiko ena gaunisala levu, a rogo mai vei au e dua na domo: "Laki vupei koya." A basika mai vakarua na veivakuqeti.

Au a kuretaka na uluqu, ena kena nanumi ni sa na rairai biubiu oti o koya. Na cava madaga meu na kaya vua?

A basika vakamatata mai na domo ena ikatolu ni gauna: "Laki vupei koya!"

Au a vuki lesu ki na siteseni ni veiqraravi, ka vakasamataka voli na ka meu na tukuna kevaka e se tiko ga ekea o koya.

Niu yaco yani, au raica ni radola tu na katuba ni nona motoka. A toka o koya ena idabedabe ni draiva, ka rau maleleta voli na luvema lailai e rua na medrau aisi kirimu ena idabedabe emuri.

Au a cabora e dua na masu lailai, ka tarogi Tamada Vakalomalagi se

cava meu na tukuna. A kaya vei au na domo vataga, "Vakatakilai iko ka taroga ke gadreva o koya na veivuke." Au a torova yani na nona motoka ka vakatakilai au. Au wasea vua niu a vakauqeti meu tarogi koya ke bau gadreva tu na veivuke.

Sa tekivu tagi o koya ka kaya, "Au se qai vakacavara toka ga na masu kivei Jisu, ka kerei Koya me tala mai e dua me vupei au."

A sauma na Tamada Vakalomalagi na nona masu. Au a sauma me vakatawani sara na nona taqe ena kasi ka solia vua na naba ni talevoni ni dua ena neitou kuoramu ni talatala qase ka sa vaqara tamata voli ena gauna oya. Au sega ni kila na ka sa yaco emuri kivua na tinani gone oqo, ia au sa vakavinavinaka niu a muria na veivakuqeti meu vupei koya. ■
Thomas Robbins, California, Amerika

KAKUA NI VANA!

Au a dabe vata toka kei Bob ena neirau motoka ni ovisa, ka waraki voli e dua na ivakaraitaki ni veitosoyaki ena gaunisala e ra. Keirau a tekivutaka na neirau vakasasa ena rua na aua eliu ni otu na kena raici na motoka a tukuni ena dua na retio veivakasalataki ni ovisa.

"Na butako ena ivalavala kaukauwa sa yaco," a kaya na veivakasalataki. "Rua na tagane, vakayaragi ruarua. Rau a se qai laurai ga ena dua na motoka roka moli bota. Era kaya na

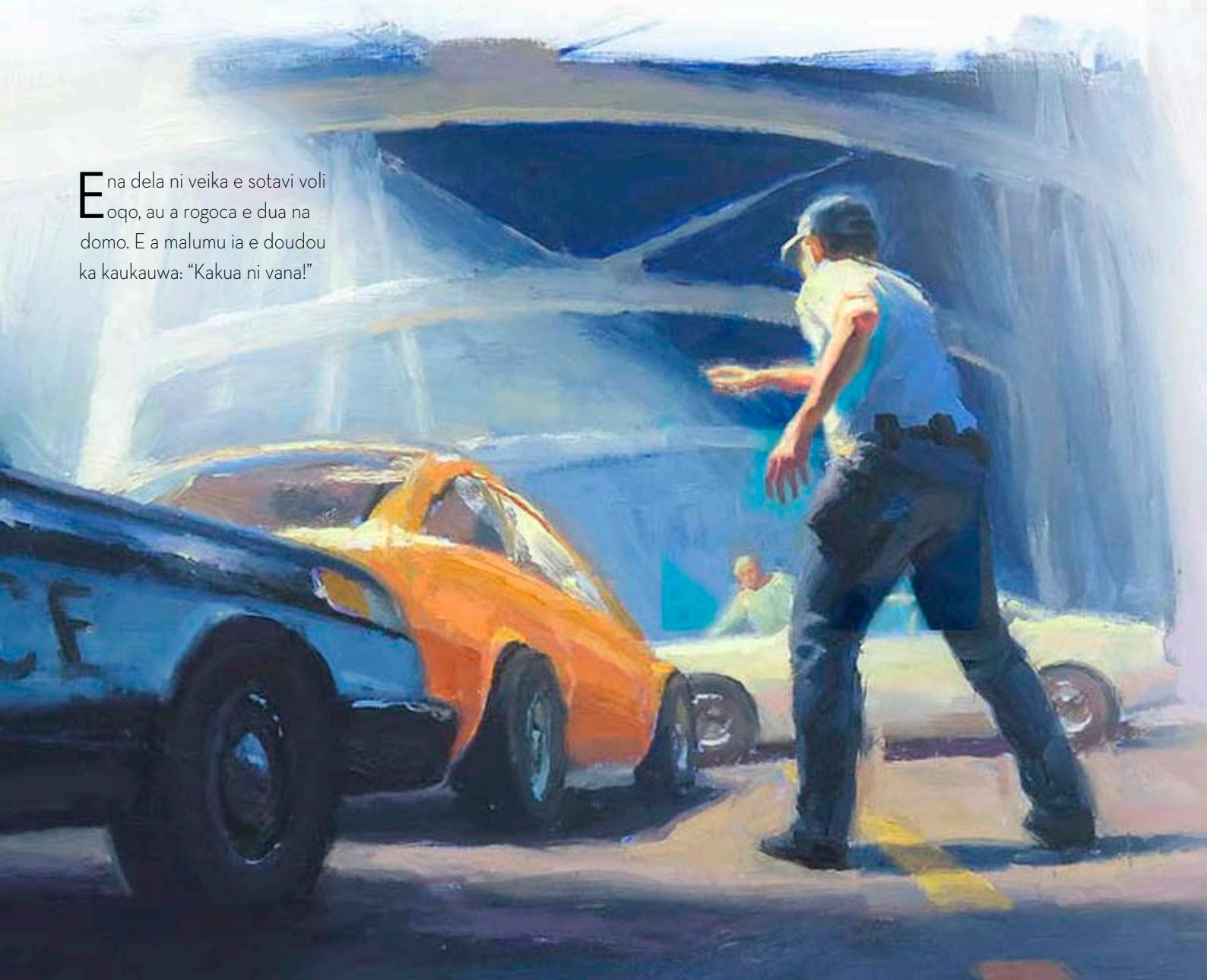
vakadinadina ni rau tamata voravora ka rawa ni veivana."

Na butako tawanamaki e so ena vakyagataki ni yaragi a yaco wale tikoga oqo ena yasayasa, ia mai na neimami sasaga vinaka taucoko, era a dro veitaravi ga na daubutako. Na veivakanananu oqo a yali mai na noqu vakasama ena gauna ga au a raica kina e rua na ituvaki ni lako tani mai ena dua na itikotiko ena gaunisala butobuto ka lade ki na motoka roka moli bota. Oqo rau sa gole tiko mai kivei keirau.

"Kerei tiko e dua na iwase ni veitokoni," au a kaya. "O rau na beitaki sa gole vaka ki na vualiku mai na vanua keirau tiko kina."

Na neirau veitokoni, e rua na ovisa vakalecaleca vakaisulu taukei ena dua na motoka tawamakataki, a gutuwa sara ka laki toka ena iliu ni motoka (roka moli bota) niu vakamumuri voli yani kei Bob. Ni otu na kena curuma yani e dua na wawu na neitou motoka e tolu, a kele vakasauri vakababa ena wawu na neirau veitokoni ena muailiu

Ena dela ni veika e sotavi voli oqo, au a rogoca e dua na domo. E a malumu ia e doudou ka kaukauwa: "Kakua ni vana!"

ni motoka roka moli bota ka keirau kele e dakuna, sogoti rau voli na bei-taki. Voleka ni gauna vataga, a kele na motoka ka rau veicuvare tani yani na ituvaki e raua.

“Butu tani mai na motoka vata kei na ligamu ruarua ena ulumu!” Au a vakarota ni oti noqu lako tani mai na neirau motoka. Segu ni dua e yavala.

Niu duri vinaka ka vakarau tu ni vana, au a vakarota tale, “Butu tani mai na motoka vata kei na ligamu ruarua ena ulumu. Cakava saraga oqo!”

Vakasauri na duri cake nei draiva ka vuki donui au. Au sa rawa ni raica e dua na iyaya roka siliva ni caudre e ligana.

Na veituberi au a lako curuma ena ovisa kei na yalomatua a vakatulewa meu tabaka na ivakasaribariba ka vakabulai au. Ia ena dela ni veika e sotavi voli oqo, au a rogoca e dua na domo. E a malumu ia e doudou ka kaukauwa: “Kakua ni vana!”

Au sa namaka meu na lauvana ena dua ga na gauna, ia au a waraka me vana vakailiu e dua ena motoka. Ia mani, laveta cake ruarua na ligana o draiva, a laveta cake ki uluna na ka e rairai vaka na dakai, ka vakalutuma na ligana ruarua ki na sagana.

“Tu vakadua!” Au a kaya niu cici yani ki na motoka. “Kakua ni yavala!”

Sa vaka na vakaraitaki ena RY (Retio Yaloyalo) na ka e yaco oqo—me yacova niu sa kila rawa ni o rau na dauvakacaca voravora oqo e sa rua vakaidina na yalewa gone rere vaka-levu. Na ka au a nanuma me dakai e sa dua walega na icobacoba ni beleti ni motoka.

O rau na yalewa, keitou mani siqema rawa, a solia na motoka ki na nodrau itokani tagane. Rau a sega ni

kila na mataqali tagane vakacava rau a vakataku tu.

“Au nanuma ga o sa mate, Cal!” A tukuna malua vei au o Bob. “Sa voleka sara meu vanavana. Au sega ni kila na vuna au sega kina.

E rau tukuna na ka vataga na ovisa vakalecaleca ena motoka tawamakataki, dina ga ni sega ni dua ia koi au ga a rogoca na domo. Au kila ni kaukauwa duadua ga ni lomalagi sa rawa ni vakabulai rau na yalewa oya mai na mate kei na va na vakaileslesi ni ovisa mai na vakayacori ni dua na cala bibi sara. Na ka e sotavi oqo a vakavurea vei au e dua na kilaka matata ni Tamada Vakalomalagi e rawa ka na veivakameautaki ena veika e yaga vei keda. ■

Tarovi na vakaraitaki ni yaca

daukaulotu ki na buturara ni kaulotu me 15 na yabaki.

A vakadinadinataki ni keirau a gadreva na veivuke ni Turaga me rawa ni laurai kina na iwali e so ni leqa a sotava tu na tabana. Ni oti na noqu masulaka na bolebole e so ni tabana, a tukuna vei au na Yalo ni Turaga, “Vakatavulici ira na lewenilotu mera wilika na iVola i Momani, ka o na qai rawaka.”

Ena gauna vata oya, keirau sa tuvatuvalka ena nodra vakacolati na lewenilotu taucoko mera sa tekivu wilika na iVola i Momani.

A muria mai na vatukana veivakasakiti. A lesu mai ki na tabana na vakacegu kei na Yalotabu. Era lewena na Lotu na matavuvalle vou. Ni vakayaloqaqataki ena nona gagadre me veiqaravi, a biubiu ki na kaulotu e dua na cauravou. Era a vaqaqacotaki e vica na bula vakawati sotavi dredre voli, ka ra vakavolekataki na matavuvalle. Sa tomana tiko me rawaka na tabana oqo nikua.

Keirau sa vakadinadinataka vata kei ira na lewenilotu na kaukauwa veivakurabuitaki ni iVola i Momani. E sa vatudola vakaidina ni noda lotu kei na noda ivakadinadina me baleta na kospeli kei Jisu Karisito. Keimami taleitaka ena lomai keimami taucoko. Sa ikoya na ivurevure ni kilaka tawacava ka tawaveisautaki rawa.

Na ka e sotavi oqo sa vakatavulica vei keirau ni iVola i Momani e sa ivurevure matata duadua ni nodra vukei na tacida kei na ganeda mera lako tani mai na yaloyalo ni butoubuto vakayalo e so e ovica tu na vuravura. Na ivola oqo e kauta mai na vakacegu, reki, bula marau, kei na dua na gagadre kaukauwa ena muri ni iVakabula o Jisu Karisito. ■

Emilien Rioux, Quebec, Canada

Tobo na iLawaki nei Setani

Mai vei Dennis C. Gaunt

Au sa biuta tiko e so na ilavo noti kina loma ni noqu pa-usi mai na sitoa ka qai dreta na mataqu e dua vei ira na noti. Au nanuma ni roka drokadroka e vaka e mamare mai vei ira na kena vo kau sa qai vakaraica sara vakavoleka. Au qai raica ni irairai kei Peresitedi George Washington e sega sara ni rairai totoka sara. Na pepa sara mada ga e vaka e veicalati. Oqo e dua na ilavo lasutaki Sa veisautaka sara o vunivola kei na dua na noti dodonu ka solia sara na noti lasutaki vua na manidia ni sitoa.

Au sa dauvakasamataka vakalevu sara na noti lasutaki o ya me yacova mai nikua. Au vakananuma se sa vaka-cava na kena sa na wavoki voli ka sega ni dua e kidava ena veigauna sa oti. Ia kena dina ga ni kevaka beka au a sega ni kidava, keu a vakaisini talega kina. Ia ena noqu veidutaitaka ga kei na kena e dodonu kei na vakanamata kina duidui ka sega ena kena tautauvata au sa rawa sara ga ni tukuna na kena ka lasutaki.

E sinai tu ena iVola iMomani na ivakaraitaki ni veika lasutaki vayalo mera muri Setani ena nona sala ni

veilasutaki ki na veitemaki me ra rawa-ka kina e so na tamata. Ena kena vulici na iwalewale kei na ilawaki eda sa na raica ni cala kei na leqa ena sala vata ga kina rai sa vakavulici me raica na duidui ni ka e dina mai na ka e sega ni dina Na levu ga ni noda vakaraica na duidui na vinaka ni noda vakarau meda kila na kedrau duidui na ka dina mai na ka lasu.

Vakasoqoni vata ni kila na ka vuni baleti Setani kei na Nona Veilasutaki

O Setani ena vinakata me vakauti keda yani kina nona ilawaki ni veilasutaki vakayalo ka kevaka meda sega ni yadrava eda na vakaisini. E veivakasalataki kina o Peresitedi Joseph F. Smith (1838–1918): ka kaya O Setani sa rui matai na vakalecalecaka ni sa tu ga na dina ni kospeli ka sa soli tu ki vuravura ena kena levu taudua sa qai vakatetea o koya na ilavo lasutaki ni ivakavuvuli lasu. Qarauna na nona ilavo lasutaki ena sega ni volia rawa vei iko e dua na ka vakavo ga na yalo ca, yalararawa, kei na mate vakayalo.”¹

Ni da sa sotava na ilawaki ni veika vakayalo, sa na rawa ni vukei keda na iVola i Momani me da kila na ka e dina kei na ka e sega.

Na tataqomaki vinaka duadua e tiko vei keda me da kakua ni vaka-calai kina lawaki ca nei Setani me da sa na kila vinaka sara ga na dina ni kospeli. Na titobu ga ni noda kila na dina, na rawarawa ni noda na toboka na duidui ena kauta mai o Setani ni sa tevuka mai na nona ilawaki. Ena gauna e yaco kina meda sasaga ka kila na duidui ka sega na tautauvata me vaka ga au a cakava kei na noqu ilavo noti, baleta ni o ya ga na vanua ena kilai kina na lasu e caka mai.

E vakavulica kina o Peresitedi Ezra Taft Benson (1899–1994): “Na iVola i Momani e vakatakilai ira na meca i Karisito. Na veika tawamudu mai liu, sa kila tu na Kalou, ka sa tuvanaki kina na iVola i Momani meda raica rawa kina na cala ka kila na sala meda valuta rawa kina na ivakavuvuli lasu ni veika vakavuli, politiki, vakalotu, kei na filosofi ni noda gauna oqo.”²

Nikua eda sa veivaluvaluti tiko kei Setani O keda e dodonu me vaka e dua na mataivalu, dodonu meda kila

tiko na ka ena vakarau cakava na meca. Na kilai ni gauna kei na vanua ena kabakoro mai kina, me kena ivakaraitaki, sa itukutuku yaga vakalevu dina sara. O ya na vuna e vakasoqoni vata kina na itukutuku ka qai vakatokai me kena ivosavosa, “vakasoqoni itukutuku vuni.” Na noda kila na noda meca sa ikoya mo matai cake sara mai vua na kemu meca. Na iVola i Momani ena rawa ni vuksi keda meda “vakasoqona vata na itukutuku vuni” ni nona dau veilasutaki o Setani.

Na Vosa Kamikamica e Dau Veilasutaki

Sivia na veimama ni veilasutaki ena i Vola i Momani era vakayagataka na vosa kamikamica kei na ivukivuki matalia mera vakayaco lomadra kina. “A sa tamata kilaka, ka kila vakavinaka sara tu na nodra vosa na tamata; o koya sa rawa kina vua me vakayagata e vuqa na vosa ni veivakamari vakailasu, kei na kaukauwa ni vosa veirawai me vaka na kaukauwa ni tevoro” (Jekope 7:4). O ira na beteivalavalala

ca ni Tui o Noa era vakayagataka na “vosa ni veicavilaki” (Mosaia 11:7), ka vakavuna vei ira na tamata mera vuki kina kalou matakau ka ivalavalala ca. Sa vaka talega vei Koriori ena nona gauna “ni sa rawa e vuqa na tamata” (Alama 30:18). O Amalekaia kei Ketianitonii erau vakayagataka na nodrau matai ni vosa kamikamica me rau rawata kina na mataivalu ni tamata ivalavalala ca (raica na Alama 46:10; Ilamani 2:4).

Oqo e sega ni vakacalaka. Na vosa kamikamica e vovodea, sega ni dina, e lala, ka vakalevulevui. Io, era na lewe vuqa era na vakatavuvulitaka vakaoqo na ivakavuvuli vakailasu ka tawayaga ka sesewa, ka ra sa vakalevulevui e lomadra, ka segata matua me ra vunia na nodra inaki vua na Turaga; ia na nodra cakacaka sa tu ga ena butobuto” (2 Nifai 28:9).

Na vosa kamikamica e vakayagataki me veivakacalai, dau tiko na vuna e caka kina se kena inaki vuni. Na vosa kamikamica e vakaicakacaka kei na kena vakanananu ka na dau veirawai vei ira na vakawelei ka vakatamata tu ga nodra bula. Ia na parofita ena tukuna vei keda vakarawarawa sara na dina ena *gadrevi* meda rogoca.

Na vosa kamikamica sa ikoya na ivosavosa nei Setani. O Peresitedi James E. Faust (1920–2007) na iKarua ni Daunivakasala ni Mataveiliutaki Taumada e vakamacalataka: “Na domoi [Setani] ena rogorogo vinaka toka nida rogoca kei na nona itukutuku ena rawarawa na kena ciqomi. Sa domo sara ga ni veikerei, veirawai ka rogo malumu. E sega ni kaukauwa ka sega ni rogo vakatani. Segi ni dua

“[Na domoi Setani] sa dauveirawai ka veivakayarayarataki sara ga . . . Ena sega ni dua ena vakarorogo vei Setani kevaka me rogo kaukauwa se rogo ca.”

ena vakarorogo vei Setani kevaka me rogo kaukauwa se rogo ca.³

Ni sa vakaraitaka mai o vuravura e dua na vakatutu, filosofi se vakasama ka na kauta na vakasama me vesuka se voleka tale nida sega ni vakabauta rawa na kena dina, oqori sa dodonu meda taura vakaivakasala vei keda. Tauri ira na veivakasama oqori mera ka lasutaki. Vakatautauvatataki ira kei na dina era vakavulica na parofita ni Turaga. Vakaraica na ka era duidui kina ka sega ni ka era tautauvata kina.

O Neori—e dua na Dauveilasutaki Kilai

Vakayagataka sara ga o Neori na iwalewale ni veivakayarayarataki nei Setani Meda sa dikevi koya mada me vaka e dua na kisi ni dauveilasutaki

vakayalo. Na ivunau nei Neori e vaka me ciqoma sara ga na ivakavuvuli ni dua na dauniveiserek i taleitaki vakalevu ka matai sara ni vunau vei ira na Nifai E a tubera cake o. Neori e so ena nona ivakavuvuli ni “ra na vakabulai kece na tamata ena ivakataotioti ni gauna” ka na “rawata na bula tawamudu” (Alama 1:4).

E rawa beka meda raica na vuna e sa rui talei kina vakalevu na ivunau i Neori? E vakatavuvulitaka tiko o koya e dua na Kalou e rawarawa tu ga ka veivakawelei—e dua na Kalou, e lomana na tamata kecega ena vakabulai ira kecega veitalia ga se cava. Sa ikoya mo lako ga ka cakava na ka ga o via cakava, baleta ni ra vinaka taucoko. Sa dua na ivakavuvuli veirawai ka sa ciqomi vakalevu sara ga mai vei ira na

tamata era bulu donuya na gauna nei Neori (raica na Alama 1:5) me vaka-taka e levu sara na tamata ena gauna oqo. Dua na tikite sega ni saumi ki lomalagi sa ikoya e dua na ka e levu sara na tamata era vinakata

Ia, na cava ga e leqa ena itukutuku nei Neori? Ia me da raica mada na itukutuku bibi ni nona ivunau:

- Na Kalou e bulia na tamata kece sara—dina.
- Na Kalou e lomani ira taukokona tamata—dina.
- Dodonu meda rokova na Kalou—dina.
- Dodonu meda marautaka na vakasama ni veivakabulai—dina.

Sa levu sara mai na ka e tautauvata na ivakavuvuli nei Neori kei na dina ni kospeli. Dodonu mo nanuma tiko me vaka ga na ilavo lasutaki dodonu meda raica na duidui ka sega ni ka e tautauvata kina. Meda raica mada na iotioti ni—vakasama nei Neori.

- Na Kalou ena solia na bulu tawamudu vua na tamata kece sara—lasu!

Sa ikoya oqo na duidui e bibi ka na tukuna vei keda ni o Neori e tamata dauveilasutaki vakayalo. Na veivakabulai mai na mate vakayalo *sa* vakadeitaki vua tamata kece sara, ia na veivakabulai vakayalo mai na mate vakayalo sa na vakatau mai na noda tuvakarau meda veivutuni. Kevaka meda veivutuni sa na rawa ni da vakaivotavota ena bulu tawamudu (raica Jekope 6:11). Ia, e sega ni na yaco na vodo loto.

O Kitioni kei Alama erau a Raica Rawa na Veilasutaki

Na cala nei Neori e a vakatakilai ena siga erau sota kina kei Kitioni e dua na qasenivuli yalododonu ena Lotu ni Kalou. E a tucake e matai Tui o Noa o Kitioni ena vica na yabaki yani ki liu ka a sa sotava mai kina na veilasutaki vakayalo (raica na Mosaia 18:4–8). Sa “tekiu me veisaqasaqa vakaukauwa sara o Neori vata kei koya me na rawa ni vakauti ira laivi na lewe ni Lotu, ia e dei o [Kitioni] ena nona vakasalataki koya ena vosa ni Kalou” (Alama 1:7). Sa raica o Kitioni ni o Neori e dua na dauveilasutaki. Ni sa kilai sa tekiu o Neori me vakayagataka e dua na iyaragi nei Setani—o ya me laba. Ia, na mate nei Kitioni sa sega ni vakawale-taki. Era sa qai kauta na dauveilasutaki o Neori vei Alama me laki lewai.

Sega walega ni raica o Alama ni sa cala o Neori ena qaravi kaloutani kei na laba, ia sa biuta koto e dua na mavoa levu, qaravi kaloutani vei ira na tamata sa na “vakavuna sara ga na nodra vakarusai” (Alama 1:12). Sa qai lewai o Neori me mate ka sa qai vakamatei ena “imatemate beci sara” (Alama 1:15).

O Kitioni kei Alama erau sa ivaka-raitaki vei keda kece sara. Ni sa tiko kei keda na Yalotabu eda na raica ka rogoca na veika “ena kedra ituvaki dina” (Jekope 4:13). Eda na raica na lasu kei na ilawaki nei Setani, “me vaka ga dou sa kila na rarama mai na butobuto” (Moronai 7:15).

Na keda meca ni veilasutaki sa rui matai ia me vakataki Alama kei Kitioni oi keda eda rawa ni matai cake sara.

KABURAKA O SETANI NA LASU

“O Setani na keda meca, ena vinakata meda na sega ni rawata. O koya ena kaburaka na lasu me tiki ni nona sasaga me vakacacana na noda vakabauta O koya ena vakatutu-taka na lomalomaru, na sega ni vakabauta, na dau vakilakila ka vakavukuvukuya, kei koya ena vakabauta tiko na Kalou kei na nona cakamana, era lialia, mata-boko, se vakalialiai. O Setani ena vakayarayaratata ni ka e matalau meda vakatitiqataka na isolisol vakayalo, kei na nodra ivakavuvuli na parofita”

Peresidi Dieter F. Uchtdorf, iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, “Dou Kakua ni Rere, Vakabauta?” Liaona, Nove. 2015, 78.

Me vaka ga na noqu a raica na duidui e tiko ena noqu noti ilavo sa na rawa vakakina ni da na raica ena noda vakasama kei na mata ni yaloda na duidui e tiko ena ka dina kei na ka lasu. Ni da vakayacora oqo, eda na raica na veilasutaki ka vorata na nodra dau lasu. ■

Na danuvalaivola e vakaitikotiko mai Utah, Amerika.

IDUSIDUSI

1. Joseph F. Smith, *Gospel Doctrine*, 5th ed. (1939), 376.
2. *Nodra iVakavuvuli na Peresidi ni Lotu: Ezra Taft Benson* (2014), 132.
3. James E. Faust, “Na kaukauwa ena Vakabulai Keda,” *Liaona*, Janu 2007, 4.

iRairai ni Veivakalouugatataki mai Madaqasika

Mai Vei Mindy Anne Selu

Mekasini ni Lotu

Ni oti na rarawa ni yalo ena vakalutu nei watina ena imatai ni nona bukete, e vakila o Solofo Ravelojaona ni nodrau masu sa qai saumi mai ni oti e dua na yabaki ena nona sa bukete tale o watina. O koya kei watina, o Hary Martine, e rau vakasamataka ni sucu mai ni luvedrau goneyalewa me dua na veivakalouugatataki levu vei rau. Vakamacalataka o Solofo ka kaya, “Baleta ni keirau kerea vua na Kalou ka solia mai o Koya vei keirau ka keirau solia vua e dua na yaca ka kena ibalebale ena vosa vaka Malaqasi, ‘isaunitaro mai vua na Kalou.’”

O Solofo, e dua na itabagone qasecake mai Madaqasika e taura matua tu na kila ni Kalou ena sauma na masu ka na vakalouugatataki ira na vakabauta. “Dredre na bula,” e kaya o Solofo, “ka ni gauna era sega ni rawata kina na tamata na ka era vinakata; e so era na taroga, ‘na cava e yaco kina vei au na ka oqo?’ Era na rairai biuta beka na Lotu se vakataraoga na nodra vakabauta na Kalou. Ia ni da bulataka tiko na kospeli ka wilika na ivolanikalou ena rawarawa sara. Na gauna ko na bulataka dina

kina na kospeli, ko na qai raica dina kina na veivakalouugatataki.

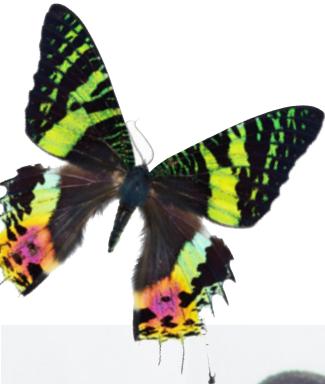
Na bula ena dua na vanua e levu na kena bolebole me vaka na dravudravua ca sara, sega ni tudei na veiliutaki ni matanitu, na ituvaki ca ni yaya ni veiliutaki, kei na vakacaca ni duidui ni draki, sa rauta me dredre na bula vei Solofo. Ia, vei koya na veivakalouugatataki ni bulataki na kospeli e ulabaleta na veidredre kecega. “Au sega mada ga ni wilika rawa na veivakalouugatataki au ciqoma tiko, ena noqu bulataka na kospeli,” e a kaya.

Me vaka ni vou sara na Lotu mai Madaqasika, na imatai ni tabana e a tauyavu ena 1990, e a kaya o Solofo, ni ka e dredre duadua baleta na lewena na lotu, sai koya na itukutuku lasutaki kei na veicalati ni veika baleta na Lotu. Tukuna o Solofo, ni nanuma na Tadra nei Liae baleta na vunikau ni bula, era na sega beka ni ciqoma vakavinaka na tamata na kospeli baleta nodra maduataki ira nodra itokani ka lomaleqataka de ra na sega ni ciqomi mai vei ira nodra matavuvale. Na cava e dutani kina o Solofo, e a kaya o koya, “Au na sega vakadua ni maduataka. Au bulataka na kospeli, kau dau vinkata tu ga meu wasea vei ira na noqu itokani dina ga no so vei ira era sega

Dina ga ni dredre na bula vakapolitiki kei na bula vakailavo mai nona vanua, ia o Solofo e vakararavi ga kina veivakalouugatataki e kauta mai na bulataki ni kospeli.

ni via rogoca.” Levu ga na nona wasea nona ivakadinadina, ka ra sa vakatokai koya tu nona ilawalawa me “talatala.”

Ena loma ni dredre ni bula vakailavo kei na bula vakapolitiki o Solofo kei Hary Maritime erau sa vakararavi ga kina nodrau veivakalouugatataki ni veiyalayalati ni valetabu (rau a vakanmau ena valetabu mai Johannesburg e Sauca Aferika ni oti e dua na yabaki ni nodrau kaulotu—o koya mai Uganda kei watina mai Madaqasika) kei na nodrau vakararavi vua na Turaga. “Tiko vei au na kospeli, kau sa laiva sara ga na noqu bula ena liga ni Kalou,” kaya o Solofo Ena rawa ni vakararavi kina nona ivakadinadina baleta ni sa tiko rawa vua na vakabauta ni na “sauma na taro na Kalou” ■

ESO TALE NA KA ME BALETI SOLOFO

Na kakana cava o dau taleitaka mo kania?

Na kakana keimami kania na raisi—vakalevu sara ga na raisi. Dua na ka au taleitaka e vakatokai na rachtoto Dua na ka keimami vakayagataka me tuki kina na drau ni tavioka ka vakarautaka vata kei na raisi kei na leweni vuaka

Na cava o dau taleitaka mo cakava ena nomu gauna galala?

Au dau vinakata meu tabaka na kibod, lagalagasere kei na wilivila. Ni kila tu o peresitedi ni tabana niu dau taleitaka na lagasere ka rawa ni tabaka na kibod, niu sa lako mai kina tabana, e a qai kaya, "o sa tiko qo e dua me na liutaka na matasere," kau sa mani bolea meu qarava. E a sega tu na mata-sere e liu, kau sa qai tekivu vakavu-lici ira ka ra sa taleitaka sara ga.

NA VEIKA DINA BALETI MADAQASIKА

iVosavosa Varanise, Malaqasi Koroturaga Antanananvo

ENA IWILIWILI

22,005,222 na tamata (vakatautauvata ena 2012)

80 na pasede ni manumanu e kune mai Madaqasika ena sega ni laurai tale ena dua na vanua iKa va ni yanuyanu levu duadua e vuravaura

60 na pasede ni vanilla e vuravura e vakau mai Madaqasika

NA LOTU E MADAQASIKА

9,190 na Yalododonu Edaidai
37 na tabanalevu kei na tabana
2 na iteki
1 na tabana ni kaulotu

**Mai vei Elder
Dale G. Renlund**
Ena Kuoramu
ni iApositolo
Le Tinikarua

QAQACO VAKAYALO TA NI DUA NA WAQA SEGA NI VOCA RAWA

Eda gadreva na bula vakayalo qaqaco vinaka meda na lako curuma rawa kina na bula oqo ka lesu bula tale kina noda itikotiko.

Ena itekivu ni ika 17 ni senitiuri, e a tavoca kina e dua na waqanivalu na tui mai Suwiteni o Gustav II Adolf me na vakatokai na *Vasa*. Na waqa e mata-taka tiko e dua na ivurevure ni iyau, vakabibi na oki ka na ta mai kina na waqa. E a raica sara ga vakavoleka o Gustav Adolf na ta ni waqa ka sa vakadeitaka sara ga ni *Vasa* ni na sotava na nona nanamaki.

Ni sa tekivu na ta waqa e qai otataka o Gustav Adolf na *Vasa* me ta me balavu cake. Me vaka ni sa caka oti ka vakadeitaki na kena raba mai na oki vakama-reqeti sa mani vakaroti ira ga na taya tiko na waqa na tui mera tosoya na kena balavu ka sa rauta tu ga na kena raba. Dina ga ni o ira na dautawaqa era kila ni kena caka oqori ena vakaleqa na ituvaki ni *Vasa* ni sa na soko era rerevaka na tukuna vua na tui na veika e sega ni via rogoca. Era sa mani vakamuria ga. Vakadreta o Gustav Adolf na waqa me na kakua ni dua ga na kena itabavale ni dakai ia me tolu na kena itabavale ka me na davo koto e cake sara na dakai bibi duadua. Era sa baci vakadonuya tale na dautawaqa na vakatutu oqo ena lomalomaruia.

Ena ika 6 ni Okosita 1628 sa tekivuna kina na *Vasa* na itekivu ni nona soko. Ni sa seredali mai na toba na *Vasa* e a liwava mai e dua na cagi kaukauwa na kena laca ka sa tekivu sara ga me vakalakala na waqa. Segu ni dede, “sa tekivu me vakatbuicu ka sa tekivu curuma mai na wai na dakai me yacova sara ni sa lai davo koto mai boto ni sauloa vata kei na kena laca kei na kena iyaya taucoko.”¹ Na *Vasa* kei na nona imatai ni ilakolako sa yacova ga na 4,200 na fiti (1,280 m).

Na gagadre nei Gustav Adolf me dua na nona ivakaraitaki ni itutu sa mai suruta tu na pusi na icakacaka ni dua na waqa ka dodonu me dua na waqa totoka na waqaniivalu kaukauwa taudua. Na nodra sega ni via vosa cake na dautawaqa—na nodra rerevaka na cudru nei koya na tui—sa sega kina ni kila kina na tui na ka era kila kei na nodra rai. O ira kece era vakaitavi kina era sa

mai vakuwai ena rai kei na inaki ni tawaqa; me maroroi o Suwiteni ka taqomaki na kena irogorogo kina veivanua tani. Ni dua na waqa e sega ni muria na ivakaro ni lawa ni veiqravi e caka sa na ganita ga me na kua ni soko rawa na waqa ko ya.

Vei keda, meda na vakauta vakamatau na noda itosotoso ena bula oqo eda na gadreva na bula vakayalo e tudei me valuta na cagi vakacevaruru, kei na cagi veitemaki, veisa-utaka vakamatau na toso, ka lesu bula kina noda itikotiko. Era tu eso na ka eda rawa ni cakava me vakalevutaka na noda tudei vakayalo Au na tara e va.

Talairawarawa kina ivakaro ni Kalou

Na imatai na talairawarawa kina ivakaro ni Kalou. Me vaka ga ni *Vasa* e vesuki tu ena lawa ni tawaqa, eda sa vakatalega kina o keda ena lawa ni bula yakayalo E sega ni dua me na vakuwai mai kina. Dodonu meda talairawarawa kina lawa yakayalo ka da dau raica ni ra ivakaro ni Kalou.

Na vakamuria na lawa ni tamata ena ta ni waqa e a rairai veivakuwai vei Gustav Adolf, ia na *Vasa* ke a sega ni luvu ni bera ni tekivu nona qaravi itavi kevaka me a vakamuria na lawa oqori. Ke a sega ni rawa vua me galala ka lewa vakaikoya na ka ga e dodonu me cakava.

Sa vakakina na talairawarawa kina ivakaro ni Kalou e taqomaka noda galala veivagalalataki kei na igu ni rawa ka. Na ivakaro e sega ni soli me vakatabui keda. Ia na kena vakamuri ena muataki keda yani kina tosocake ni tudei ni bulavakayalo kei na marau tawayalani.

Na talairawarawa sa noda digidigi. E a kaya o Jisu, “Raica, au sa solia vei kemuni na ivunau; ia mo ni talairawarawa ki na noqu ivunau” (3 Nifai 15:10). E rawarawa sara. Raica me caka Vakatulewataka sara ga oqo mo sa talairawarawa sara ga. Ena sega ni dua na ka me na vakalevutaka vakalevu na tudei ni bula vakayalo. Ena sega ni dua na ka me na solia vei keda vakalevu na galala meda vaka-cavara na noda inaki ena bula oqo.

Rogoca na iVakasala Ka Raica mo Vulica Sara Mo Kila

Ai karua e dodonu meda qaqlauni ka rogoca na ivakasala mai vei ira eda vakararavi kina ka raica meda vulica sara meda kila.

Dua na coga ni rawati ni kila ka sa ikoya na vakila-kila ka na yaco mai ni da nanuma eda sa kila na veika kece ka sa sega na betena meda laki vuli tale. Eda sa raica oqo vei ira na tamata yadua ka ra nanuma ni ra sa kila na veika kece e ganiti ira. Sa bau ka dredre na vakavulica e dua sa kila na veika taucoko.

Qarauna na kena oqo ka saga mo dau gumatua na vuli, e a kaya vakaoqo o Peresitedi Henry B. Eyering, iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, “Au e dua na gone, ka se levu na ka e dodonu meu vulica.” E lewe levu e rawa ni ra vakavulici au ena so na ka.² Ena nona a kacivi au meu dua na Vakaitutu Raraba, e a vakavulica vei au o Peresitedi Eyering e dua na lesoni bibi. E kaya ni rogoca ni dua e talanoataka e dua na italanoa ka sa rogoca oti se vakayagataka e dua na tiki ni ivolanikalou ka sa kila vinaka tu, sa dau tarogi koya lo tu, “Na cava na vuna e lainitaka tale kina na Turaga vei au na kena oqo, kei na, “Na cava tale sa vo vei au meu vulica mai na italanoa o ya se tikini ivolanikalou oqori?” Kevaka meda vinakata meda tosoya cake noda tudei ni bula vakayalo eda na tu vakarau meda vuli, eda na yalomalua, ka ciqoma na ivakasala kece e soli mai vei keda.

Na veika oqo e noda digidigi. Eda na vakarorogo kina ka vakamuria na ivakasala ka ra na solia vei keda na iliuli ni Lotu vakabibi o ira eda tutaka ni parofita, daurairai ka dauvakatakila mai vei ira na itubutubu kei ira eda dau vakararavi kina. Eda na rawa ni sasaga meda na dau vuli voli ga ena vo ni noda bula. E rawa me da vakarabailevutaka na noda tudei ni bula vakayalo. Kevaka meda na sega ni vakalevutaka noda tudei ni bula vakayalo eda na tautauvata kei na *Vasa* e dua na waqa ka na sega ni ciri rawa.

Qaravi Ira na Tani

Ai katolu ni da dusimaki mai tuba, ena nodra kauwaitaki ka vupei na tani eda sa vakalevutaka tiko na noda tudei ni bula vakayalo.

Na bula tawamudu ena matata sara mai ni da sa vakana mata vei ira na tani ena noda sasaga meda vupei ira na luvena na Tamada Vakalomalagi Au sa kunea ni sa ka rawarawa sara meda ciqoma na veivakayarayarataki niu sa masu tiko meu raica seu na vukea vakacava e dua, mai na noqu dau masulaki au tikoga vakai au.

Eda na vakabauta ni dua na gauna mai muri eda na tu ena dua na itutu e na vinaka cake meda na veivuke kina. Na kena dina ga, ni sa kena gauna sara ga oqo. Eda na vakacalai kevaka meda nanuma ni da na vinaka cake sara ni sa na levu noda gauna, levu na ilavo, ka levu na veika tale eso meda qaravi ira kina na tani. Sa toka kina vei keda e dua na digidigi. Eda na veivuke li vei ira na tani se sega? Eda na vakawaletaka na vakatovotovo ni bula oqo kevaka meda na sega ni vupei ira o ira era gadreva tu na veivukei. Ia, kevaka me da na veivuke eda sa na vakalevutaka noda tudei vakayalo.

Noda Digitaki Jisu Karisito me Noda Yavu

Ai kava, me kena iotioti ka bibi taudua na noda tudei vakayalo ena vakalevutaki vakatikina kina kena yavu ga a tauyavu kina vei Jisu Karisito me noda yavu.

Kevaka me sega o Jisu Karisito eda na vakacirciri vaka e dua na waqa ena viritaki koya wavoki na ua ni waitui E sega veikeda na kaukauwa ni sega vei keda na laca. Ena sega vei keda na tudei ena gauna ni cava, baleta ni sega noda iyaqa. Ena sega na vanua eda mua kina se inaki baleta ni sega na iuli me uli keda yani. E dodonu meda tauri Karisito me noda yavu.

Me na rawa ni sotavi, ravuta, ka vakavakarau yani kina covulaca kei na idre ni bula sa dodonu meda na muria na ivakaro ni Kalou, meda yalomalua, tuvakarau, ka vakarau meda na vuli tikoga, qaravi ira na tani ka vakaduri Jisu Karisito me yavu ni noda bula. Ni da sa cakava tiko, eda sa na vakalevutaka na noda tudei vakayalo. Segu ni tauvata kei na *Vasa*, eda na rawa ni lesu bula tale kina toba ena kena sa rawati na inaki ni soko. ■

Mai na dua na vosa ena soqoni ni lotu ena Brigham Young University ena 16 ni Sepi, 2014. Me baleta na kena vakavalagi taucocko sikova na speeches.byu.edu.

IDUSIDUSI

- iVola mai na matabose ni Suwiteni ni itikotiko nei Tui o Gustav II Adolfna vakavakadewa e cavuti tiko ena Richard O. Mason, "Na *Vasa* sa vakatoboiu," virtualschool.edu/mon/CaseStudies/Vasa/vasa.html. Levu na itukutuku ni *Vasa* e tu, raica me kena ivakaraitaki na vasamuseet.se/en me baleta na kena itukutuku makawa kei na isema ale eso.
- Henry B. Eyring, ena Robert I. Eaton and Henry J. Eyring, *I Will Lead You Along: Na Bula nei Henry B. Eyring* (2013), 409.

VULICA MO VAKATAGITAKA E DUA NA SERE NI LOTU *ena 10 na Miniti!*

Vakasokumuni ka Vakacokotaki mai vei Daniel Carter

Wasewase ni Vakatagi kei na Ka Vakavanua ni Lotu

Kevaka o se bera ni vakatagitaka na piano eliu ka dau vinakata tu ga ni vulica, oqo na nomu madigi. Na ka ga o gadreva oya e dua na piano livaliva ni ivakatagi. Kevaka mada ga e sega ni tiko vei iko e dua e vale, sa rawa ni o kauta na ivola oqo vata kei iko ki na dua na vanua e tiko kina e dua na piano se piano livaliva mo tekivu vulica.

E rawarawa sara na lesioni oqo ka o na rawa ni vakatagitaka e dua na sere ni lotu ena kena icavacava. Vakaidina, sa na rawa ni o vakatagitaka na memela ni sere ni lotu ena lesioni oqo ena loma ni 10 na miniti. Vakarau? Datou tekivu!

Vakavakarau Tu ni Vakatagitaka na Piano

1. Ena nomu dabe tikiva toka na piano ka vakacegui ira na nomu iqqaqalo ena kena itabataba, tosoya vakarauta ki muri na idabedabe balavu me rawa ni rau kalove vakalailai no na duruduru ni ligamu.
2. Dabe ena lomadonu ni dabedabe balavu, vakadodonu saraga eliu ni lomadonu ni piano livaliva.
3. Dabe donuya na yasa eliu ni dabedabe balavu vata na dakumu me dodonu kei na kemu bibi eliu.
4. Vakaceguya na yavamu ena vuloa.
5. Dabe vakadinamati, ni tauri matua voli na imoimoi vinaka.
6. Vakadeitaka ni yacovi iko na rarama vinaka mo raica kina na ivakatagi kei na piano livaliva.

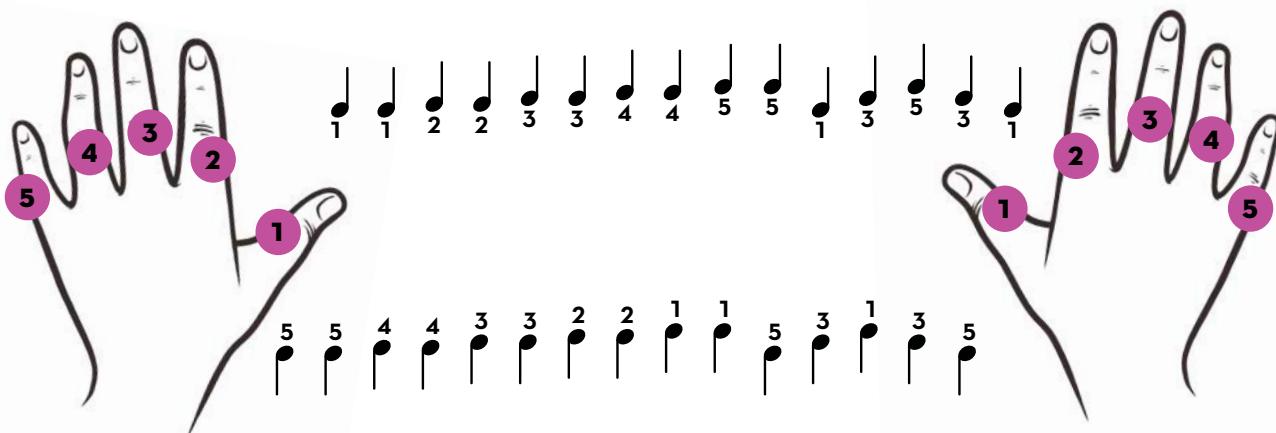

7. Tucake. Vakalutumi rau na ligamu ki na yasamu ka vakamalumutaka. Siqema na kedrau imoimoi matau, me vaka ga erau taura tiko e dua na polo. Ni ko dabe tale, biuti ira na nomu iqaqalo ena piano livaliva, ni maroroi voli na imoimoi matau vataga.
8. Moici rau na ligamu ena dela ni piano livaliva, ni ra vakalaivi na nomu iqaqalo mera tara vollekata na lomadonu ni iwase levu ena

veitabataba vulavula. Tauri rau na nomu ilobi ni ika ena dela ni piano livaliva, ia kakua ni vakacegui rau ena veitabataba se ena kau ena ruku ni veitabataba.

9. Tabaka na itabataba ena imatai ni ilobi ni nomu iqaqalo ena ruku ga ni icava ni qaqalo. Raica me moici tiko na iqaqalo yadua, ni laveti voli mai na nakala ena imuri ni ligamu. Ni ko tabaka na itabataba, raica mera kala toka na isema ni nomu iqaqalo.

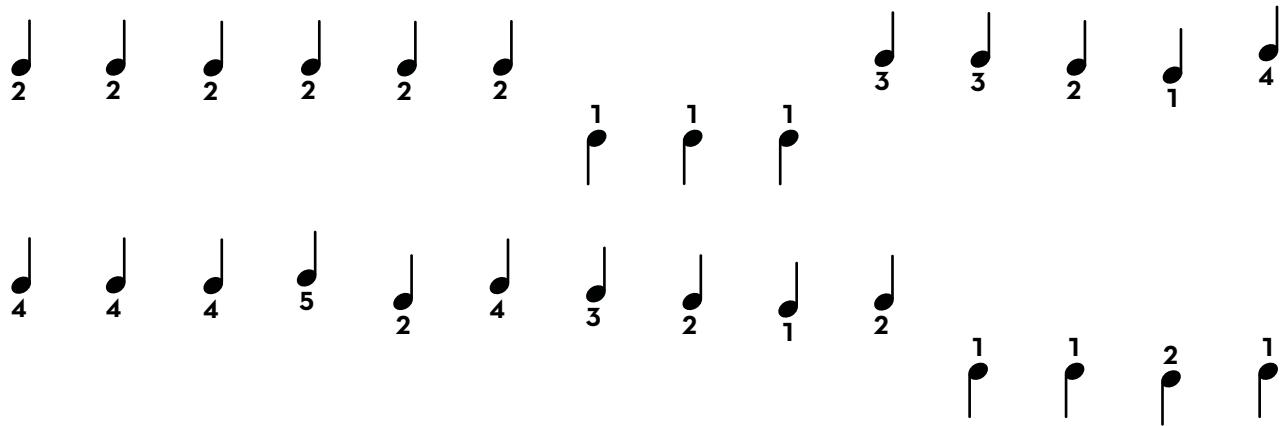
Vakatagi Voli mai na iWiliwili ni Qaqalo

Me vupei iko ni biuta na iqaqalo dodonu ena itabataba yadua, sa ra soli na naba e so ki na veiqaqalo me vaka e vakaraitaki eke. Na veinaba ni qaqalo sa ra volai

tikiva tu na idusidusi e so ena draunipepa.

Biuta na ligamu ena dela ni ilawalawa cavaga ni lima na itabataba, ni tauri voli na iqaqalo yadua ena dela ni dua na itabataba. Vakatovotovotaka na veinaba ni qaqalo

ena vakatagitaki ni itabataba e so vata na iqaqalo dodonu me vaka sa vakaraitaki. Na idusidusi e so ka ra gole cake tu na tabana e sa baleta na liga imatau. Na idusidusi e so ka ra gole sobu tu na tabana e sa baleta na liga imawi.

Vakatagitaki ni “Delana Tu Vakayawa”

Biuti rau na ligamu ena piano livaliva me vaka e vakaraitaki ecake.

Vakayagataka na ilawalawa ni rua kei na tolu na itabataba loaloa me vuksi iko ni kunea na itutu dodonu.

Vakatagitaka na sere ni lotu oqo, ni vakamuri voli na veinaba ni qaqlalo sa vakaraitaki. Na idusidusi e so ka ra gole cake tu na tabana e sa baleta na liga imatau, kei na idusidusi e so ka ra gole sobu tu na tabana e sa baleta na liga imawi. Vakatovotovotaka na sere ni lotu me yacova ni o sa lomavinaka kina. Vakayagataka na ivakavuvuli ni momimo i matau e so ena vakayagataki

qaqlalo vinaka ka tuvai koto ena lisidikevi ni ciwa na poidi.

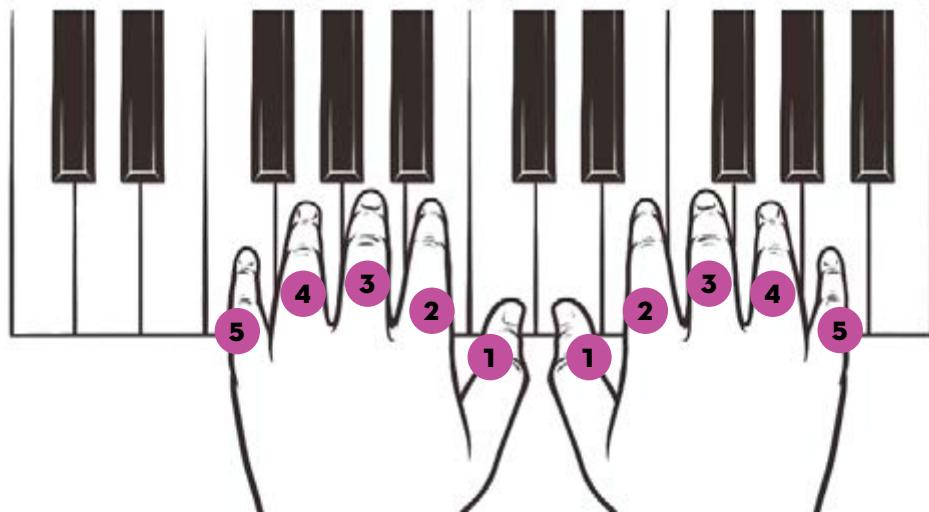
O sa mai vakatakilai oqo ki na vakatagitaki ni piano ka sa vulica e dua na tamela ni sere ni lotu rawarawa. Mo vakatagitaka na sere ni lotu tale e so, sa gadrevi mo vulica e so na yavu ni ivakavuvuli me baleta na itautau, ivakarau ni vakatagi, kei na idusidusi.

Oqo na tikina vinaka, na lesioni o se qai vulica ga e sa imatai ni lesioni ena Tuva Vuli ni Piano Livaliva ni Lotu, ka tiko ena ono na ivosa mai na sitoa ni Lotu.¹ Na itutuva ni idusidusi rawarawa me muri e vuksi iko ni vuli vakaiiko se vakailawalawa. O na rairai vakaoi ira sara mada ga na nomu

matavuvale taucoko ena vulici ni piano me vaka e dua na itaviqaravi ni lotu vakamatavuvale. Sa rawa ni vakacavari na tuva vuli ena ono ga na macawa.

Sa vakaraitaka e levu na vuli e so ni veilesoni ni ivakatagi vakaitukei e vuksi ni vakavinakataka na rai matata ni gonevuli, na rawaka vinaka sara vakavuli, kei na kila matai vakaibalebaletaki e so.²

Mai na vulici ni kila matai e so ni ivakatagi, eda taracake na veitaledi e sa solia vei keda na Turaga, vakalevutaka na noda kilaka, ka vulica e vuqa na sala duidui e so eda rawa ni vakayagataka kina na noda kilaka kei na taledi meda taracake na Nona matanitu. ■

IDUSIDUSI

1. Me otataki na Kato ni Tuva Vuli ni Piano Livaliva, gole ki na store.lds.org.
2. Raica na Laura Lewis Brown, “The Benefits of Music Education,” pbs.org; Jessica Velasco, “How the Arts Can Help Students Excel,” the Science of Learning Blog, Dec. 11, 2012, scilearn.com/blog/how-arts-help-students-excel; “Music Helps Children Learn Maths,” The Telegraph, Mar. 22, 2012, telegraph.co.uk.

CAKACAKATAKA NOQU Vakacegui

A sega ni lako vinaka voli na noqu mataitaka na taba piano, dina ga ni oti e vica vata na yabaki ni vakatovotovo. Rau a tukuna na noqu itubutubu ni na dua ga na vuna au na rawa ni vakacegu kina. Sa dodonu meu na vulica e 50 na sere ni lotu.

Mai vei Gretchen Blackburn

Au a curubotolaki ki na noqu vale, ni turuya yau voli na wai ni mata ni baci oti tale e dua na vuli piano veilecayaki. E sa ikava ni yabaki ni noqu tauri piano voli, kau se sega ni vakavinakataka rawa na "Twinkle, Twinkle, Little Star." A tovolea o noqu qasenivuli me raica e dua na ka yaga me kaya me baleta na noqu vakatagi verevereia, ia au a torosobu ga. Rau a saumi lavo voli na noqu itubutubu me baleta na vuli piano e so au a sega ni vinakata ka sega ni vakanuinui kina.

Au a vinakata me rau vakacegui au na noqu itubutubu. "Yalovinaka," au a vakamamasu. "Au na cakava e dua ga na ka. Na cava ena vuna?"

Ni oti na nodrau veivosakitaka vata, rau a kaya, "Kevaka o vulica e 50 na sere ni lotu, keirau na vakacegui iko."

Au a tekivu vakatovotovo sara. Sa kalevu saraga na noqu via vakacegu

sa lomaqu voli meu vakayagataka e so tale na gauna ena piano. Na matai ni sere ni lotu, "Turaga Keitou Vuabale" (*Sere ni Lotu*, na. 10), a taura voleka ni dua na vula na kena kilai vinaka. E a lomaqu voli ga meu cegu, kau sa tomana tikoga na vakatovotovo.

Dua na ka vakamareqeti a yaco: e sa rawarawa tikoga ni kilai vinaka na sere ni lotu e so. Au a mamarau saraga ena macawa taucoko. Au sa rawa ni gugutaka voli na sere ni lotu ena siga ka lagata vakalevu cake ena soqoni ni sakaramede.

Kena itinitini, au a sega ni wilika rawa na levu ni sere ni lotu au sa kila tu. Ena noqu sa tekivu kila vakamatia mai na piano, au vakila niu sa rawa ni vulica vinaka sara vakavoleka e dua na sere ni lotu ena loma ni 30 na miniti.

Niu sa qai mai soqoni ira kece vakatautauvata, au sa vulica rawa ni

sivia na 50 na sere ni lotu. Ka sa sega ni rawa vei au meu na vakaceguya na vakatagitaki ni piano. Sa yaco tu meu mai yalodei vakalevu cake ena kila e so ni noqu vakatagitaka kau sa vakila na kaukauwa ni sere ni lotu ena noqu bula.

Era sa vaka na ivolanikalou na sere ni lotu; era vosataka na ka dina. Niu vakatagitaka na sere ni lotu, au vakila ni vaka meu dromuci au tiko ena ivolanikalou. Na vulici ni kena vakatagitaki na sere ni lotu e sa mai ivakatekiu ni kena taraicake na noqu ivakadinadina kei na vulici ni ka dina. Au sa mai lako curuma voli na veivosa ni sere ni lotu duidui e so me vuksi au ena qaravitavi ena veisiga. Na vakatagitaki ni piano e sa vaqaqacotaka na noqu ivakadinadina ka sa tadolava vei au na katuba ena vanua cavaga au lako kina. ■

Na dauvolaiola e vakaitikotiko e New York, Amerika.

KURABUI, YALORARAWA, KEI NA ITUVATUVA NI KALOU

*Na veika kece e dredre ni sotavi ena noqu bula, au
vakila ni Tamada Vakalomalagi e tiko vata voli ga kei au
ena veigauna tauoko sara ni noqu ilakolako.*

Mai vei Paola Cajupi

Dua na mataka lailai ena yabaki 2008 ni a vakayadrati au o Tinaqu meu lako ki vuli. Au sa bau rekitaka sara ga na mataka o ya ia au sega ni kila ni na veisau me siga ca duadua ena noqu bula se me iotioti ni gauna meu na tiko vata kina kei koya. Au a sega ni vakaotia noqu kalasi ena siga o ya baleta ni dua na itokani ni noqu matavuvale e a mai kauti au ka kaya vei au ni o tinaqu sa vakamatei koya ga vakaikoya. Au a se qai yabaki 12 walega.

Au vakananuma, "Meu na bula vakacava ni sa sega na tinaqu?" O koya na noqu itokani vinaka duadua.

Au a tagi voli ena vica vata na vula. Au sa sega ni via lako ivuli baleta ni ra sa rui vakademeni au vakalevu na gone ka ra sa dau vakaraitaka tu ga nodra rarawa ni sa yali na tinaqu Au sega ni kila se cava meu cakava. Na ka ga au kila sa ikoya meu vakaukauwa baleti ira e so tale.

Dua na siga ni oti e ono na vula na mate nei tinaqu au a tiko taudua ena noqu rumu ka dabe toka ena yasa ni katuba leka, kau tagi ka tovolea meu kila se cava au mai cakava tu eke. Vakasauri niu sa rogoca ni dua na domo e na noqu vakasama "O iko na luvequ yalewa au na sega ni laivi iko mo rarawa." Au kila ni o ya na Kalou! Ia e vakidacalataki au baleta niu sega tu ni vakabauti koya, vakabibi niu vakila ni o koya sara ga sa mai kauti tinaqu laivi mai vei au. Dina ga niu sega ni kila na cava e via kaya, au sa yalo vakacegu ga.

Tolu na yabaki e muri au a gole ki Roma meu laki sikovi noqu momo. Tukuna tikoga vakawasoma vei au o koya na lotu e a lako kina Dua na Siga Tabu sa qai kauti au o koya me keirau lako vata Au na dau nanuma tikoga

na noqu sa lako tiko yani vakadodonu kina katuba ni valenilotu ena imatai ni gauna kau sa vakila sara tu ga na loloma ni Tamada Vakalomalagi, ka niu sa curu ki loma, sa vaka sara ga na tu mai vale.

Au sa tekivu lako sara tikoga ki lotu ena vei Sigatabu yadua kei na vei itaviqaravi ena loma ni macawa. Au taleitaka na tiko ena soqoni ni itabagone. Era sa vakamarautaki au sara ga. Era nanuma ka vakabauta me vakataki au ga. Ni sa oti e tolu na vula sa mai cava noqu gade ni vakacagicagi ka meu sa lesu tale ki Albania.

Niu sa lesu ki vale, au a tukuna vei tamaqu na veika au a vakila kei na noqu sa rui yalovinaka sara ga ena gauna tauoko au tiko kina mai kea. O koya e qai sega ni taleitaka. Tukuna o koya vei au ni na sega ni vakadonuya meu lako tikoga ki lotu se vulica e so tale na ka me baleta. Meu sa na vosota mada ga ena tolu na yabaki mai oqo me yacova niu sa yabaki 18. Au sa na qai rawa ni vakatulewa vakataki au ka papitaiso sara.

Ena gauna kece oqo au a kalougata ni levu na tamata era raici au ka ra dau wasea vei au na ka era sa vulica mai valenilotu. E dua vei ira oqori o Stephanie O koya e a tu mai Itali ena gauna e a curu kina o noqu momo me lewena na Lotu ia o koya e qai lesu tale ki nona vanua mai Amerika. Tukuna o noqu momo ni na vinaka kevaka me keirau veitaratara tiko mada ga ena ivola, kau sa mani biuti koya ena noqu Mataivola.

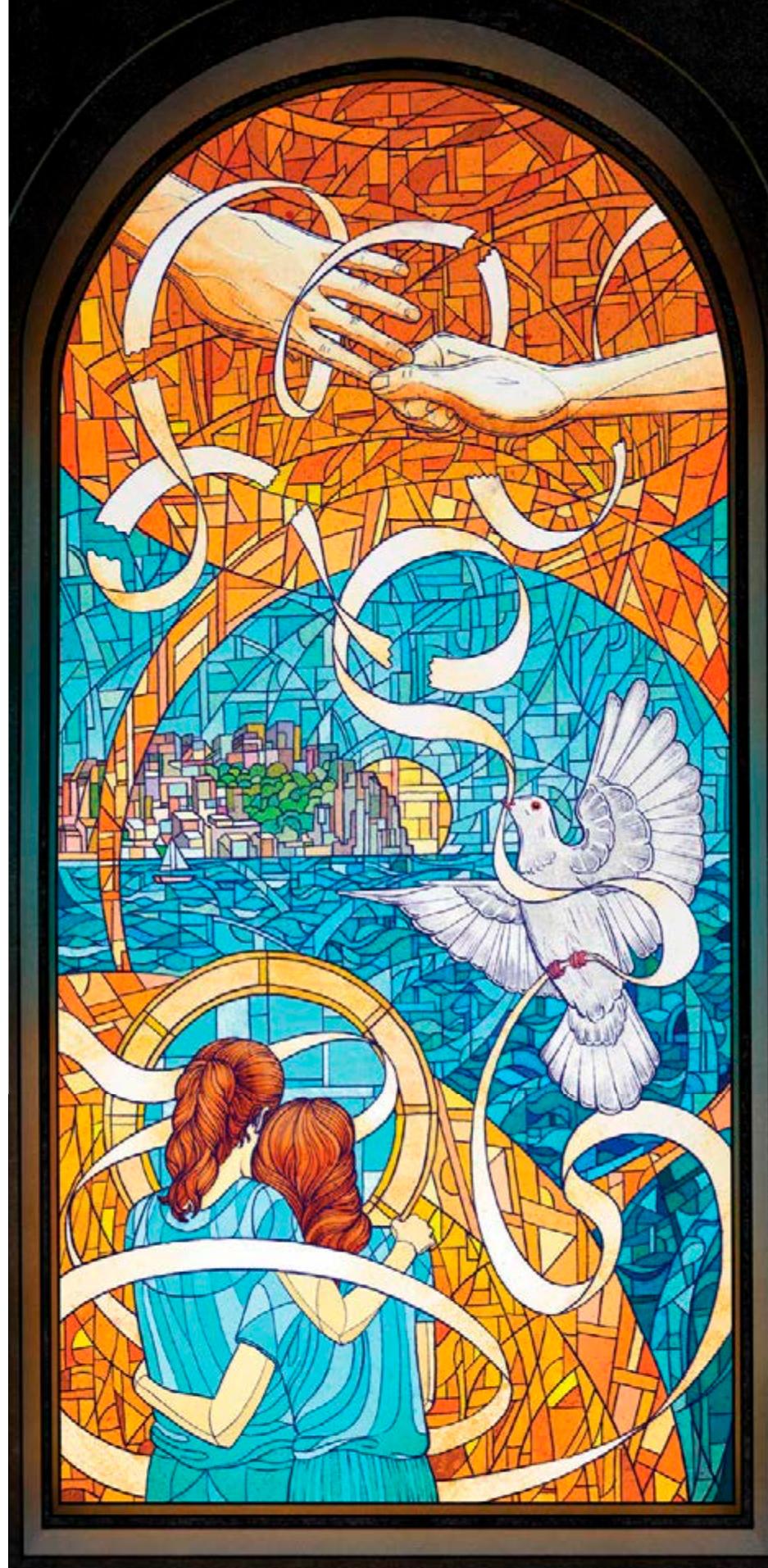
Dina ga ni keirau a se bera mada ga ni veisotari, au sa vakavinavinaka vakalevu vua ena nona vupei au meu

tara cake noqu vakabauta ka vulica e levu na ka baleta na kospeli i Jisu Karisito. Dau volavola mai vei au o koya ena vei Sigatabu ka tukuna mai na veika kece e vulica mai valenilotu ka qai dau sauma mai na noqu vaka-tataro. O koya sa mai noqu itokani vinaka sara.

Ni sa mai cava e vica na yabaki ni vosota vakadede au sa qai mai papitaiso ni vo toka e rua na siga meu yabaki 18. Vakalailai ga oqo, au sa na rawa ni wasea vata kei tinaqu na marau au vakila ena siga o ya baleta niu sa na laki papitaiso ena vukuna. Au kila ni na marautaka na veika au sa digitaka.

Au vakila na veivakalougatataki ni Tamada Vakalomalagi, baleta ni a tiko vata voli ga kei au ena noqu ilakolako ena veigauna kece. Meu sa na wawa toka mada ga ka vosota baleta ni tiko e dua na nona ituwatuvu me baleti au. O Koya sara ga e vakaukauwataki au meu lako curuma kina na dredre au sotava. O Koya ena dau tu ga me vukeyi au meu bulamarau. ■

E vakaitikotiko mai Albania o koya e vola.

Mai vei Elder
José A. Teixeira
Ena Vitudusagavulu

KEVAKA MADAGA MO DAU MAMADUA

Vakararavi vua na Turaga, ena qai
vakalouqatataki iko o Koya ena nomu
sasaga mo wasea na kospeli.

Niu a se peresitedi vou ni kaulotu e Brazil, au a
vakatarogi ira voli e vica na italatala qase. Au a
taroga e dua me tukuna vei au na veika e baleti koya.

“Au sa madua saraga,” a kaya o koya. A lomaleqataka o koya
ni sa vakaseva voli na nona rawa ni veiqaravi na nona madua.

Au taroga, “O kila li ni na rawa ni vupei iko na Turaga mo
dua na daukaulotu vinaka?”

“Au vakabauta na Turaga sa rawa ni cakava e dua ga na ka.”

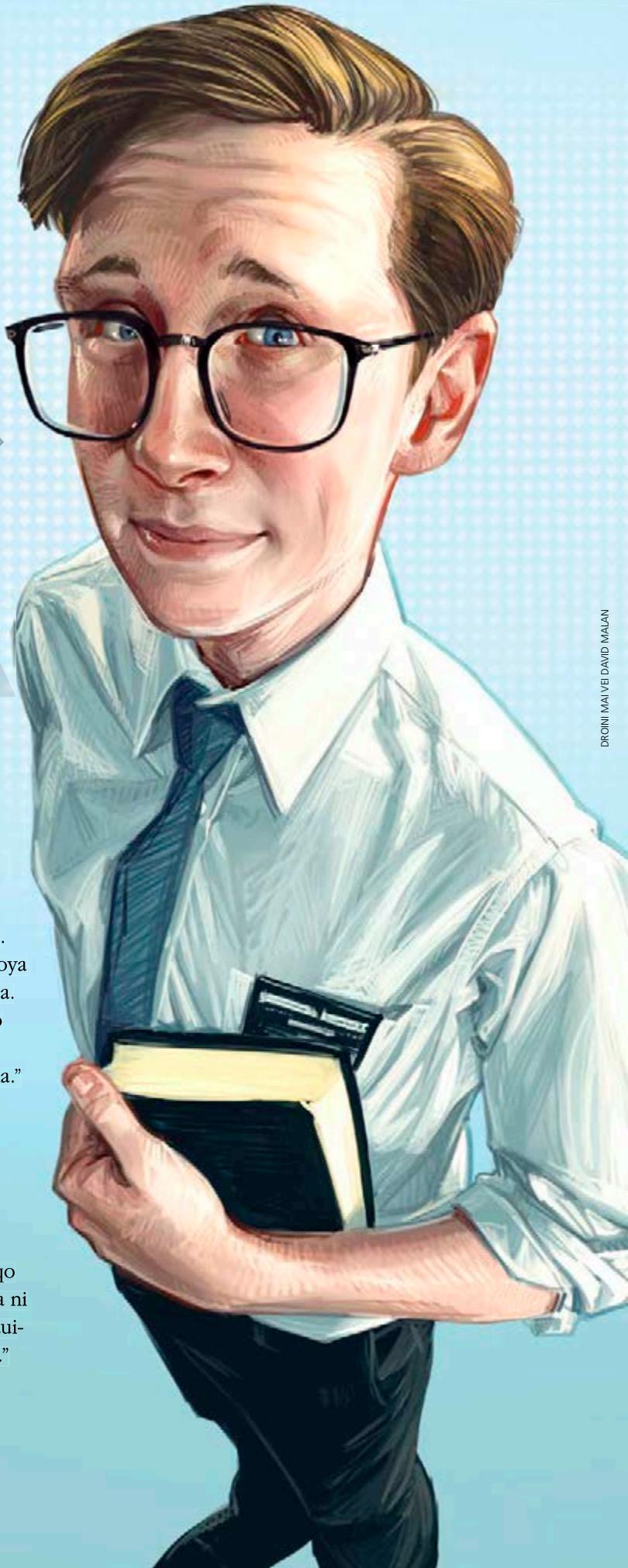
“Ia laiva me vupei iko o Koya. O kila li ni o rawa ni
cakava oya?”

“Au rawa,” a kaya o koya.

Sa dodonu meu vakatusa ni gauna a lako tani kina, au
a vakasama no, “Ia, au vakanuinui ni na cakacaka.”

Era tasiri na macawa ka vakalailai sa ra gole tale mai na
daukaulotu vataga me baleta na veivakatarogi. Ena gauna oqo
a kaya na itokani ni italatala qase madua, “Peresitedi, au sega ni
kila na ka o a tukuna vua, ia e vakayacora saraga e dua na dui-
dui. Sa mai vinaka sara o koya ni veivosaki kei ira na tamata.”
Kau sa vakanamata voli ni veisotari vata tale kei koya.

Ni sa lako mai ki na noqu valenivolavola o koya, e
a raica sobu na yavana.

"E tiko vei au e so na itukutuku vinaka," a kaya o koya. "Au se madua tikoga, ia au a kerea na Turaga me vukei au. Au sa qai tadolava na gusuqu ka tekivu vosa. Ia kila na cava? Au sa cakava tu ga oqo ena veigauna. Au sega madaga ni nanuma na ka au tukuna. Na ka veivakurabuitaki oya ni ra taleitaka na tamata. Era sa vakila na Yalotabu. Era veitaratara vata kei au kei na veika e tu meu talaucaka kivei ira."

Au sa kurabui ni raica na iwalewale a veisau kina na daukaulotu oqo ena nona nuitaka saraga na Turaga. A yaco o koya me dua na iyaya ni cakacaka levu ena nodra vaka-marautaki e vuqa na tamata.

"Au se madua tikoga, ia au a kerea na Turaga me vukei au."

Na Vorati ni Rere

Ni da wasea na kospeli, eda lomataqaya ena so na ga-una. Ia me vaka sa vakaraitaka na daukaulotu madua oqo, ena tuberi keda na Turaga kevaka eda nuitaki Koya. Na Yalo Tabu ena vukei keda ni kila na ka me tukuni (raica na 2 Nifai 32:2-3), kei na gauna era vakila kina na tamata na Yalo Tabu, era dau sauma lesu ena sala dodonu. Vuqa era lomatarotarotaka na ka eda vakabauta ka via kila e levu cake.

Na Reki Levu

E tiko vei au na ivakadinadina ni na tuberi keda na Tamada Vakalomalagi ena noda sasaga ni wasea na kospeli, ka da na vakila na reki levu ena ivakarau oya. Vakaidina, na reki oya ena tiko vata kei keda sega walega oqo ia ena vuvavura talega ka lako mai. (Raica na V&V 18:16.) Oya sa dua na vuna vinaka mo lako tani mai na nomu itutu dinamati ka cakava e dua na ka, veitalia kevaka o madua. ■

TOLU NA RERE O RAWA NI VALUTA

Tikiva na madua, au kila e tolu na ikuri ni rere ka vakavuna e so vei keda me kaya, "Au rere ni kevaka au tukuna na veika me baleta na kospeli, au na vakayali ira na noqu itokani." Yalo vakabegu ni, vata na vakabauta, na rere ogori sa rawa ni vorati.

1. AU SEGA NI KILA VAKARAUTA.

Kevaka e lailai na nomu kilaka me baleta na kospeli, sa rawa ni veivuke o ira na daukaulotu tudei. Sa rawa ni ra vakatavulici keda ena itukutuku ni Veivakalesuimai, vukea na kena vaqaqacotaki na noda vakabauta na Turaga o Jisu Karisito, ka vukei keda ni kila vakamatata na veivutuni kei na iwalewale eda rawa ni tutaka kina ena noda bula kei na vuna e bibi kina na papitaiso kei na isolisolni Yalo Tabu. Dua tale na ivurevure levu ni kilaka oya na *Vunautaka na Noqu Kospeli*. Au na vakayaloqaqataka na cauravou kei na goneyalewa kecega mera taukena e dua na ilavelave ka cakava me tiki ni nomuni vuli ivolanikalou e veisiga.

2. AU SEGA MADA NI SE CAKAVA OQO ELIU.

Kevaka e lailai na veika o sotakaya taumada, vakatovotovo vata kei ira na daukaulotu! Sa rawa ni ra vukei iko mo kila na ka mo kaya se kakua ni kaya ena dua na mataqali tuvaki. Ni ko tiko voli vata kei ira na daukaulotu, o na vakila na loloma e tiko vei ira me baleta na kospeli kei ira na wekadra. Era sa kunea na yalodoudou mera wasea na kospeli; sa rawa ni ra vukei iko ni cakava vakakina.

3. AU SA RERE NI WASEA.

Ni da wasea na noda ivakadinadina, eda sa vukei ira na noda itokani mera raica na veika cecere, ka ra sa tekivu dokai keda ka taleitaki keda ena dua na rarama duatani. Oqo e yaco voleka ni veigauna kecega. E levu na itabagone era kaya, "Au a rere, ia na gauna au vosa kina vakadodonu, sa tekivu vakadinati au na noqu itokani ka vakataroga e levu cake na taro." E sega ni dodonu meda rere ni wasea voli na ka e tu vei keda. E sa ka vakasakiti baleta ni sa lako mai vua na Kalou. Ka sala vinaka cava tale meda vakaraitaki loloma kina vei ira na noda itokani mai na kena wasei vei ira na ka eda kila e sa dina.

NODARU VEIYAWAKI

YALODINA ENA KA KECEGA

Alivsi H., Jalisco, Mexico

Ena itekivu ni iwase kecega ni vuli, keimami taura wale e dua na ivakarau ni iyaya e umani kina e dua na ivola lailai, e dua na ituvatuva, kei na dua na sabolo ni iyaya cavaga. Dua na yabaki au a tuva tu meu taura na noqu ivakarau ka kila rawa ni sabolo au a taura e sa yaga saraga vei au.

Ena icava ni siga, au raica ni ra solia voli e rua na sabolo ni iyaya vataga. Ena rawarawa sara meu na tuvani tale ka taura na ikarua ni ivakarau, kau sa navuca ni cakava. Dina ga, era sa soli wale, kau sa gadreva na iyaya oya.

Au a cegu vakatotolo ena valelailai, kau a raica kina e dua na talevoni tuberi a rairai guilecava tu e dua na

goneyalewa. E a dua vei ira na kena mataqali vou, kau a se qai vakayalia ga na noqu talevoni ena macawa sa oti. Ia au a sega madaga ni navuca meu maroroya. "Oqori na butako," au a kaya vakaiau.

Ia, ena noqu gole yani ni taura na ikarua ni ivakarau ni iyaya soliwale, au a kila rawa ni oya ena oka vakatawadodonu me vaka na maroroi ni talevoni baleta niu na lasu kina ka kaya niu se bera ni taura e dua eliu.

Au sa vakavinavinkataka na ka lailai a sotavi oqo ka sa vakatavulica vei au e dua na lesioni levu. Au a vakalesuya na talevoni ka gole ki vale

vata kei na dua ga na ivola lailai, dua na ituvatuva, kei na dua na sabolo ni iyaya, ia vata kei na vakanananu totoka ni dina voli ena veika kecega, se vakacava na kena ka lailai. ■

VAKALOUGATATAKI ENA TALAIRAWARAWA KI NA LAWANIKATINI

Sabrina T., São Paulo, Brazil

Niu a se lailai, au a lako curuma kei na noqu matavuvale e vuqa na veivakatovolei vakailavo ka yaco voli me yacova na noqu sa mai yabaki 10. A sega ni rawa ni kunea tale e dua na cakacaka o tamaqu, ka sa cakacaka vaka e dua na dauvolivolitaki e gaunisala ka rawailavo vakalailai sara. A tiko ga e vale o tinaqu me qaravi au kei na ganequ gone.

Ia dina ga ni lako curumi na veidredre e vuqa, a tiko vei keitou e dua na ivakadinadina ni soli ikatini kei na solika tale e so. Keitou a sauma vakaidina na neitou ikatini ena veivula ka sega ni leqataka e dua na ka. Keitou kila deivaki ni keitou sa vakalougatataki tiko vakaveitaravi mai na yalovinaka

tawayalani ni Turaga ka baleta ni dau maroroya o Koya na Nona yalayala ni da sa talairawarawa ki na Nona ivunau.

A mai tini vakadua na neitou veisiga ni veivakatovolei vakailavo E sa veivakurabuitaki dina na veivakalougatataki sa solia vei keitou na Turaga ena vica na yabaki sa oti.

Au kila ni o ira na sauma vakaidina na ikatini ka sauma na nodra isolisol e so ena loloma vata na takete ni vakalougatataki voli na nodra bula tale e so, ena sega na ka leqa ka sa rawa ni yaco e dua na ka vinaka cake, me vaka vei au kei na noqu matavuvale. Na veivakalougatataki oqo ena tubucake. Au kila oqo. Au a bulatata oqo. ■

RAI VINAKA?

Rai tale. E vinakata o Setani meda veisautaka na reki dina ki na dua na bula marau
veivakacalai sara ena sega ni veivakacegui. Kakua ni taura e dua na ikati.
(Raica na Dieter F. Uchtdorf, "O Sa na Rawata Ena Gauna Opo," Liaona, Nove. 2013, 55.)

“Au veiwalitaki e koronivuli niu dua na YDE. Au kila ni sa gadrevi meu tutaka na noqu vakabauta, ia e sa ka dredre! Meu na doudou rawa kina vakacava?

Osa donu ni sa gadrevi mo yalodoudou tu ni sotava na ituvaki oqo. Me itini, sa vakarota o Jisu Karisito, “Dou tucake ka rarama mai, io me cila yani na nomudou rarama me ivakaraitaki vei ira na veimatanitu” (V&V 115:5). Ia na rawati ni yaloqa mo vakacaudreva kina na nomu rarama ena rairai se rairai sega ni kena ibalebale na nodra vosa suruti o ira na vakasewasewani iko.

Ena sala cavaga, sa rawa ni o vakalaiva na veisaqasaqa me vakauqeti iko mo vinaka cake. Ena nomu cakacaka vakaukauwa ni vaqaqacotaka na nomu ivakadinadina, sa rawa ni o taracake na mataqali yaloqa malua ena vukei iko ni vosataka se tomana voli ga na ka e dodonu, veitalia ke ra veivakasewasewani e so tale.

Sa rawa ni vakatuburarawa na vakasagai voli, ia nanuma ni sa rawa ni o masu mo vakatawani ena loloma cecere e rawa ni ra vakila kina mai vei iko e so tale na loloma i Karisito (raica na Moronai 7:48). Baleta ni sa duatani na ituvaki kecega, vakasaqara na veituberi ni Yalotabu mo kila na iwalewale ni sausaumi ni gauna yadua ena sala va-Karisito.

Vakatau voli ena ituvaki, ena rairai vinaka sara mo veivosaki vata kei ira ka a veiwalitaki iko se mo kakua ni kauwaitaka soti na veisagai tawadodonu ni tomani voli me bulataki na nomu vakabauta. Kevaka era sega ni maleleta e so tale na vakarorogo ki na ka mo tukuna, na nomu ivakaraitaki ni yalololoma, veivosoti, kei na yalomalua sa na rairai itukutuku vinaka duadua o rawa ni vakauta.

Vakaraitaka na Yaloqa Dina

Era na rairai sega ni cegu vakarawarawa o ira na veiwalitaki iko baleta na nomu doudou voli mo kerei ira mera muduka, ia era na rairai muduka ni ko vaqaqacotaka na nomu yaloqa ena nomu bulataki iko—e dua na Yalododonu Edaidai. Ni bera ni o kila, na rarama ni veivakadonui ni Tamada Vakalomalagi ena caudrevi iko, ena vakauinui ni na tadolava na mata-dra ki na kospeli vakalesui mai ena nomu bula.

Bright U., yabaki 17, Imo State, Nigeria

Kune Kaukauwa ena Ka Rawarawa

E sa ka bibi na masumasu kei na lolo baleta ni rau na vukei iko ni sotava rawa na veiwali kei na bolebole e so e koronivuli, me vaka ga a sotava o Jisu Karisito na veivakalialiai levu ena gauna a tiko kina e vuravura. Rau na vukei iko ni taracake na loloma kei na yalomalua levu cake kivei ira na tamata.

Walter C., yabaki 15, Jaén, Peru

Tuberi Voli ena Masumasu

Ena dua na gauna balavu au a lewenilotu duadua ga ena noqu koronivuli. E vaka mera kilai au matata na noqu itokani voleka sara, ia era veiwalitaki au na vo ni itokani vakavuli. Au a masu ena dua na siga ka vakila na gagadre meu vosa ki na dua vei ira ka a vakayaloqaqataki ira tale e so mera veiwalitaki au. Au vakamacalataka niu sega ni cudruvi koya, ia au a kerei koya me vakaraitaka vei au na veidokai ena vinakata o koya. Ni otu na rogoci ni neirau veivosaki, a dau taqomaki au tu ga e dua

na noqu qasenivuli ni raica ni yaco e dua na ka. Au kila ni na tiko vata kei iko na Turaga ni ko vosa vei ira na tamata oqo.

Shanel S., yabaki 14, Pangasinan, Philippines

Taracake na Nomu iVakadinadina
Matai, rawata rawa e dua na ivakadinadina ni dina e so o vinakata ni wasea kivei ira tale e so. Qai lomani ira na tamata ka veiwali voli ka kakua ni vakavu veiba, baleta ni sega ni tokona na Kalou na veileti (raica na 3 Nifai 11:29). Ka bibi sara, saga me tiko vataga kei iko na Yalotabu. Na Yalotabu ena vukea me levu cake na nomu loloma kei na yaloqaqa, ka na cakava o Koya mera kaukauwa na nomu vosa.

Julia F., yabaki 19, Hesse, Jamani

Lomani Ira na Nomu Meca

Au sa sotava na mataqali tuvaki vataga. Kevaka e tiko vei iko na vakabauta ka vakayalo-malumalumutaki iko, ko na vakalouga-tataki ena kaukauwa kei na vakabauta o gadreva mo “lomani ira na nomudou meca, vosavinaka vei ira sa rukaki kemudou, . . . ka masulaki ira” (Maciu 5:44). Au na vakayaloqaqataki iko mo vakasaqara na ivolanikalou me baleta na isaunitaro e so ni iwalewale mo kaukauwa kiina. Masu ni ko sa lomagalili voli ena nomu vakabauta. Roma 8:31 e kaya, “A cava me da qai kaya ena veika oqo? Kevaka sa totaki keda na Kalou, o cei me noda meca?” Sa tiko vei iko na Kalou ena yasamu! Sa rawa na ka kecega.

Reagan T., yabaki 15, Utah, Amerika

Kakua ni Rere

Vosataka vakalevu cake na nomu lotu se nakita voli ni cakava na veika mo laveta cake kina.

Au a tiko ena dua na ituvaki vataga ka vola, “Au Taleitaka Voli ni YDE” ena noqu kato dreketi. Ni caka vakakina, au a dolava na katuba ki na vica vata na madigi e so ni kaulotu ka vakaraitaka vei ira na tamata niu a sega ni rere meu vakatakila vei ira o au na YDE. Na cavaga o cakava, kakua ni vakavuna mera rawai iko. Masulaki ira kei iko talega. O na qai vakarau raica ni kevaka o vananamata tu ki na nodra vakabulai na tamata tale e so, o na sega ni rere ni vakatakila vei ira na dina ni kospeli ni Tamada.

Savanna P., yabaki 14, Texas, Amerika

NA DOUDOU NI NODA VEIDINADINATI

“E vakavuqa ni dau dredre me da duatani ka tu duadua ena kedra maliwa na lewevuqa. Sa matau tu me da rerevaka na ka era nanuma se tukuna na tani. E veivakacegui na vosa ni same: ‘A noqu rarama kei na noqui vakabula ko Jiova; ko cei meu rerevaka? a kaukauwa ni noqu bula ko Jiova; meu taqaya ena vuku i cei?’ [Same 27:1]. Ni da kitaka me itakele ni noda bula na Karisito, ena vakaisosomitaki na noda rere ena yaloqaqa ni noda yalodina.”

Peresitedi Thomas S. Monson, “Mo iVakaraitaki ka Dua na Rarama,” Liaona, Nove. 2015, 88.

TARO E TARAVA

“Au na kila vakacava ni sa rogoca voli na noqu masu na Kalou?”

Vakauta mai nomu isaunitaro ka, kevaka e gadrevi, kei na dua na itaba vinaka ena 1 ni Me, 2016, ena liahona.lds.org, ena imeli ki na liahona@ldschurch.org, se ena meli (raica na itikotiko ena tabana e 3).

Na itukutuki kei na veivakadonui oqo e dodonu me okati ena nomu imeli se ivola: (1) yacamu taucocko, (2) tikinisiga ni sucu, (3) tabanalevu se tabana, (4) iteki se tikina, (5) nomu ivola ni veivakadonui, ka, kevaka o se bera ni yabaki 18, na ivola ni veivakadonui mai vei rau na nomu itubutubu (e ciqomi na imeli) me tabaki nomu isaunitaro kei na itaba.

Ena rawa ni moici na isaunitaro e so me baleta na kena balavu se kena matata.

Mai vei Elder
David A. Bednar

Ena Kuoramu
ni iApositolo
Le Tinikarua

Na cava era dau cakava na iApositolo

Era sa italai ni Turaga na iapostolo. Era veigo-leaki wavolita na vuravura mera sikovi ira na lewe ni Lotu.

Na matai ni gauna au gole kina vaka iApositolo, au a sotava e dua na turaga ka vakatogani voli ena bulataki ni Vosa ni Vuku. Au tukuna vua, “Sa talai au mai ke na Turaga meu solia vei iko e dua na itukutuku rawarawa sara: ‘O rawa ni cakava oqo. Au yalataka ni ko na rawata na Nona veivuke ena nomu sotava na bolebole oqo.’”

Ena tala li na Turaga e dua vei ira na iApositolo Le Tinikarua ki na veimama kei vuravura me vukea ga e dua na tamata? Na kena isau na *io*. E vakayacora o koya ena veigauna tauoko. ■

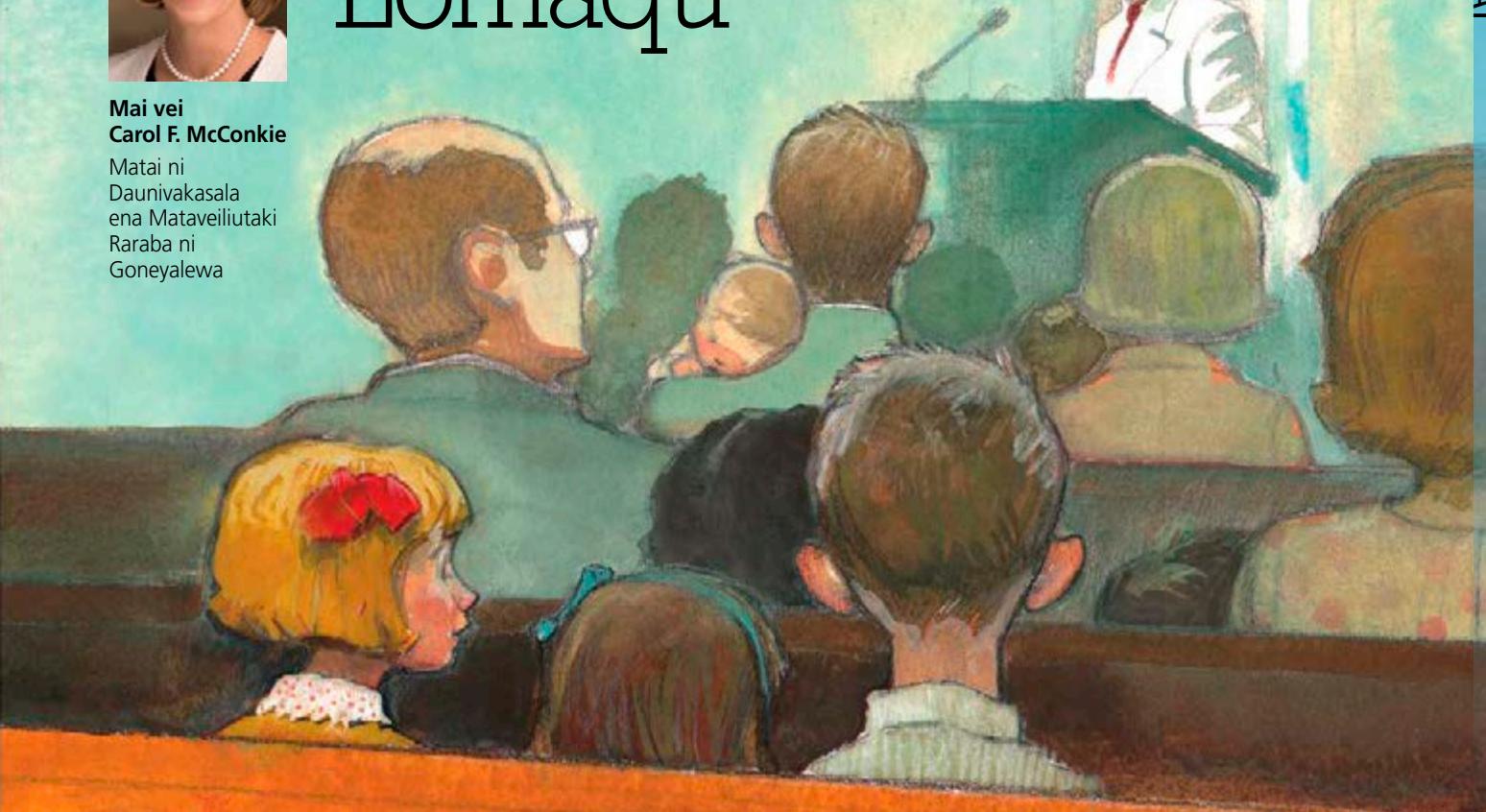
Mai na kakaburaki e vuravura tauoko ni Mata ki na Mata vata kei Elder kei Sisita Bednar.

Mai vei
Carol F. McConkie

Matai ni
Daunivakasala
ena Mataveilutaki
Raraba ni
Goneyalewa

Vakacegu ni Lomaqu

Niu se yabaki walu, au a raica na parofita, o Peresitedi David O. McKay (1873–1970). A lako mai o koya me vakatabuya e dua na vale ni Lotu vou e Palmyra, New York, Amerika. A gole na noqu matavu-vale ki na veivakatabui. E levu tale na tamata era a gole mai. Keimami a marau taucoko ni raica na parofita!

Au a ka lailai sara, ka sa dredre vei au meu rai wavolita na tamata taucoko. Ia au a rawa ni vakila ga na loloma nei Peresitedi McKay. Ena dua ga na gauna lekaleka, au a raica na uluna vulavula kei na matana lomani. Au a vakasamataka, “Oqo sa irairai saraga ni dua na parofita ni Kalou.” Au a sa wilika me baleti ira

na parofita ena ivolanikalou, ia oqo sa imatai ni gauna meu raica kina vaka-tamata e dua na parofita se dua tale na Vakaitutu Raraba. Au a vakila ni ra sa tamata dina na parofita. Ka ra lomani keda!. Au na dau nanuma tu ga na loloma kei na vakacegu au a vakila ena siga koya.

Niu se yabaki 11, au a sotava tale e dua na ka ka a vupei au meu yalo vakacegu e lomaqu. E sa basika tiko mai na koniferedi ni iteki, ka meu na lagasere ena matasere ni iteki. Sa dua na ka noqu marau! Au a daran-maka e dua na sote vulavula totoka, kau vakila niu duatani saraga. Na sere keimami lagata e koto kina na veivosa mai na Joni 14:27, “Au sa

laiva vei kemudou na vakacegu, au sa solia vei kemudou na noqu vakacegu: au sa sega ni solia vei kemudou, me vaka sa solia ko vuravura. Me kakua ni rarawa na yalomudou, se rere.”

E a tara vakaidina na yaloqu na veivosa oya, kau sa nanumi ira tu mai na gauna oya. Niu lagata na veivosa oya, au kila ni ra sa dina. Au vakila ni tukuna vei au na Yalo Tabu na muri voli i Jisu Karisito ena vuakea meda yalo vakacegu. Mai na gauna oya, niu sotavi bolebole tu vakacava, ena votu mai vei au na ivolanikalou oqo ka vakacegui au. Na dina au a vulica niu se gone e sa vakalougata-taka taucoko na noqu bula. ■

iVakadinadina nei ETHAN

Mai vei Larry Hiller

Yavutaki ena italanoa dina

"Listen, listen. The Holy Ghost will whisper. Listen, listen to the still small voice" (Children's Songbook, 106).

A dabe toka o Ethan ena gauna ni veiwasei ka raica voli ni sa tukuna o Sam, na nona itokani vinaka duadua na nona ivakadinadina. A waraka toka na nona gauna na nona itokani o Sarah. A tukuna o Sam me baleta e dua na itavi veivukei e vakayacora. E kaya o koya ni tiko vua e dua na ivakadinadina ni veiqrarvi. A tukuna na nona ivakadinadina o Sarah me baleta na matavuvale. A tukuna talega na nona ivakadinadina na qasenivuli nei Ethan. A vosa o koya me baleta na caka-caka ni valetabu. Era a vakadinadinataka tauoko ni sa dina na Lotu. Kena irairai e vaka me tiko na nodra ivakadinadina na tamata kece vakavo ga o Ethan.

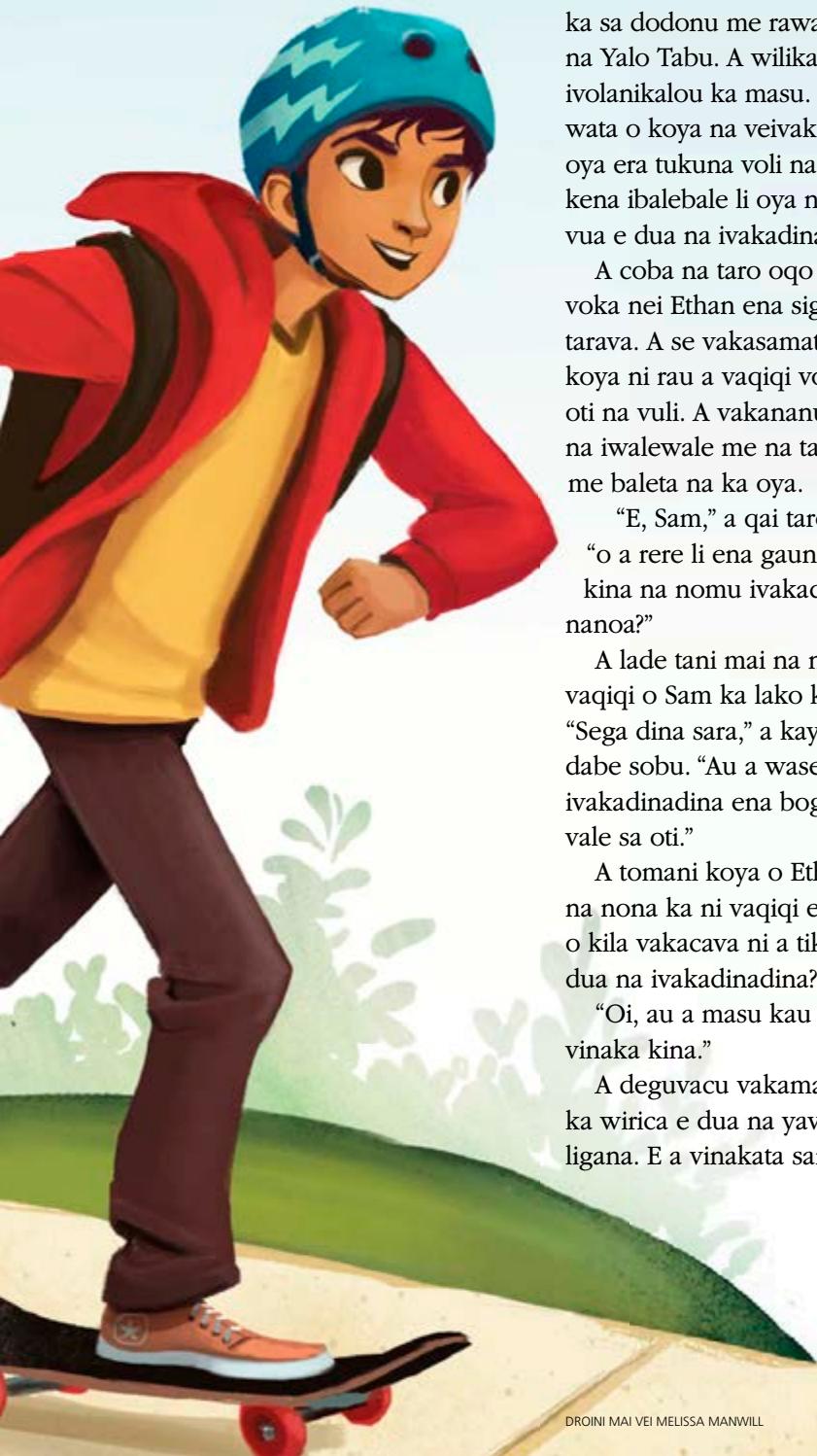
"Na ivakadinadina ni cava e tiko vei au?" A vakasama voli o Ethan.

A vakasamataka lesu o koya e vica na yabaki ki na gauna a papi-taiso kina o koya kei ira na nona itokani. O nona qasenivuli ni Lalai, o Sisita Calder, a vosa me baleta na Yalo Tabu.

"Na Yalo Tabu sa rawa ni solia vei iko e dua na veivakilai mosimosi ena lomamu. Sa rawa ni vuksi iko o Koya mo kila na ka dina," a kaya o koya. "Ka

Kena irairai e vaka me tiko na nodra ivakadinadina na tamata kece vakavo ga o Ethan.

sai koya oya na sala o rawata kina e dua na ivakadinadina ni ka o vakadinata.”

A tovolea o Ethan me cakava na ka sa dodonu me rawa vua ni vakila na Yalo Tabu. A wilika o koya na ivolanikalou ka masu. Ia a sega ni rawata o koya na veivakilai mosimosi oya era tukuna voli na tamata. Sa kena ibalebale li oya ni sega ni tiko vua e dua na ivakadinadina?

A coba na taro oqo ki na qavokavoka nei Ethan ena siga taucoko ka tarava. A se vakasamataka voli ga o koya ni rau a vaqiqi voli kei Sam ni oti na vuli. A vakananuma o koya na iwalewale me na tarogi Sam kina me baleta na ka oya.

“E, Sam,” a qai taroga o Ethan, “o a rere li ena gauna o tukuna kina na nomu ivakadinadina e nanaoa?”

A lade tani mai na nona ka ni vaqiqi o Sam ka lako ki na veico. “Sega dina sara,” a kaya o koya, ni dabe sobu. “Au a wasea na noqu ivakadinadina ena bogi ni matavuvale sa oti.”

A tomani koya o Ethan ka biuta na nona ka ni vaqiqi e sagana. “Ia o kila vakacava ni a tiko vei iko e dua na ivakadinadina?”

“Oi, au a masu kau a loma vinaka kina.”

A deguvacu vakamalua o Ethan ka wirica e dua na yava ni qiqi ena ligana. E a vinakata sara talega o

koya me vakila na ka vata oya.

Ena bogi oya, ni sa buto ka vagagalau na vale, a tekiduru ena yasa ni nona loga o Ethan me masu.

“Tamaqu Vakalomalagi,” a kaya o koya, “yalovinaka vupei au me dua na noqu ivakadinadina. Vupei au meu kila ni sa dina na Lotu. Ni a parofita o Josefa Simici. Ka ni sa dina na iVola i Momani.”

Ena lomadonu ni nona masu, a cegu o Ethan. A vakasama ena dua na miniti. Ka qai tarogi koya vakaikoya, “Isa, au sa kila rawa li e dua na ka?”

E a qai ovici koya e dua na veivakilai vagagalau, ka veivakacegui. E a sega ni veivakilai mosimosi kaukauwa sara. Ia a kila o Ethan ni sa, *koya* na Yalo Tabu.

A basika mai e dua na vakasama ki na vakananana nei Ethan: “Au kila niu sa kila.” Ka ni sa vakasamataka voli, e kila rawa o koya ni a sa vakila oti eliu na veivakilai veivakacegui oqo.

Na gauna cavaga e wilika kina na iVola i Momani, e a loma vinaka ka dodonu. Oqo sa kila o koya ni veivakilai oya sai koya na Yalo Tabu ka vakadinadina voli kivua. Na gauna e laki lotu kina ka sa loma vinaka ka dodonu me tiko eke, oya na Yalo Tabu talega. E sa rawata rawa voli o koya e dua na ivakadinadina!

E sega ni gadrevi me kila taucoko na ka o koya ena gauna saraga oqo. Ia e kila o koya ni sa ka dina na Yalo Tabu ka sa rawa ni vupei koya ena taraicake ni nona ivakadinadina.

A tekivu masu tale o Ethan. Ia na gauna oqo me sa vakavina-vinaka kina. ■

Na dauvolai vola e vakaitikotiko mai Utah, Amerika.

iLavo me nei Tamada Vakalomalagi

Mai vei Angela Peña Dahle

*“Keep the commandments. In this there is safety and peace”
(Children’s Songbook, 146).*

Amama na nona iotioti ni kati ni totila o Ana. E a malumu ka kana vinaka. E dau taleitaka o Ana na totila nei buna. Era a dau gauna vinaka duadua ni katalau.

O Ana a vakaraici buna, o Abuela, ni sava veleti voli.

E a vaka tu e dua tale na vei-mataka. Ia e dua na ka a sega ni tautauvata.

E dau taubale voli ki na makete o Abuela me laki voli kakana. Ia e sega nikua. Nikua sa sega na ilavo me voli kina na kakana.

“Na cava tou na kania ni mataka?” A vakanananu tu o Ana.

A qai nanuma rawa o Ana. A kila o koya na vanua e tiko kina e so na ilavo! A raici Abuela ena bogi o koya ni biuta e so na peso ena dua na isulu vulavula lailai.

“Abuela, o sa guilecava? E tiko vei iko na ilavo mo voli kakana kina.”

“Na ilavo cava?” A taroga o Abuela. A cici o Ana me kauta mai na ilavo. A kuretaka o koya na taga lailai ni lavo. *Clink! Clink!*

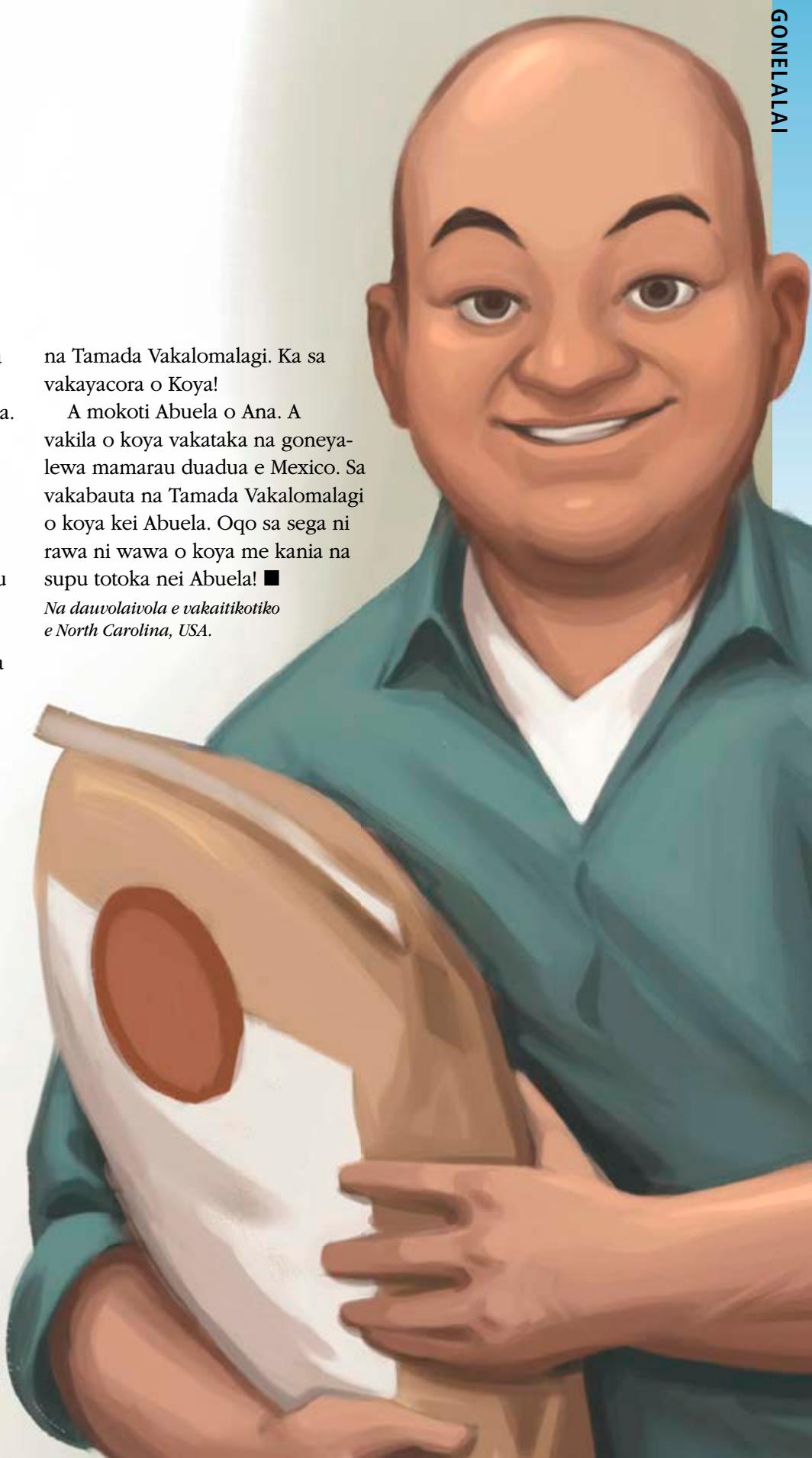
A matadredredre o Abuela. “Oqori na nodaru ikatini, Ana. Oqori na Nona ilavo.”

“Ia na cava tou na kania ni mataka?” A taroga o Ana.

“Kakua ni leqataka,” a kaya o Abuela. “Au vakabauta ni na vuksi kedaru na Tamada Vakalomalagi.”

Na mataka ka tarava a solia vei Ana o Abuela na iotioti ni totila sila. Ka qai mai dabe sobu yani ena nona idabedabe. A cula o koya na

veisenikau damudamu ki na dua na vinivo ka tukuni talanoa me baleta na gauna a se goneyalewa lailai kina. A sega ni rairai lomaleqa o koya.

A qai rogoce o Ana e dua na tukituki. A cici o koya me dolava na katuba.

“Momo Pedro!”

“Au vakila voli ni sa dodonu meu sikovi kemudrau,” a kaya o Momo Pedro. A biuta o koya e tolu na taga ena teveli. E dua e tiko kina na falawa sila me baleta na totila. Dua tale e tiko kina na lewe ni manumanu. Dua tale e tiko kina na dranikau bulabula mai na makete.

“Isa, na luvequ tagane totoka,” a kaya o Abuela. “Au sa na butara vei iko na noqu supu lewe ni manumanu vinaka duadua!”

“Na nomu supu sa ka taleitaki duadua ena vuravura,” a kaya o Momo Pedro.

A dredre o Ana ka vakasausau.

A qai cegu o koya. A tiko e dua na ka e via kila o koya. “Abuela, o kila tu ni na lako mai nikua o Momo Pedro? E sa vuna li oya na nomu sega ni lomaleqa?”

“Sega,” a kaya o Abuela. “Niu sauma na noqu ikatini, au vakabauta ni na vakalouga tataki au

na Tamada Vakalomalagi. Ka sa vakayacora o Koya!

A mokoti Abuela o Ana. A vakila o koya vakataka na goneyalewa mamarau duadua e Mexico. Sa vakabauta na Tamada Vakalomalagi o koya kei Abuela. Oqo sa sega ni rawa ni wawa o koya me kania na supu totoka nei Abuela! ■

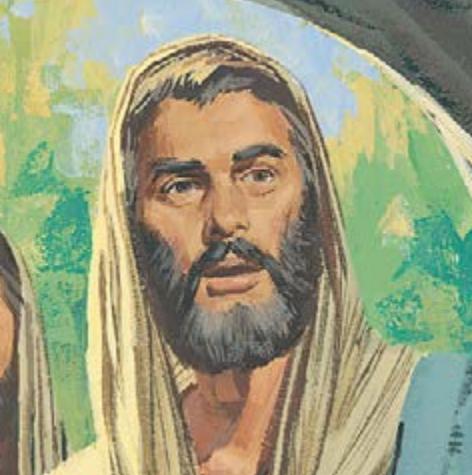
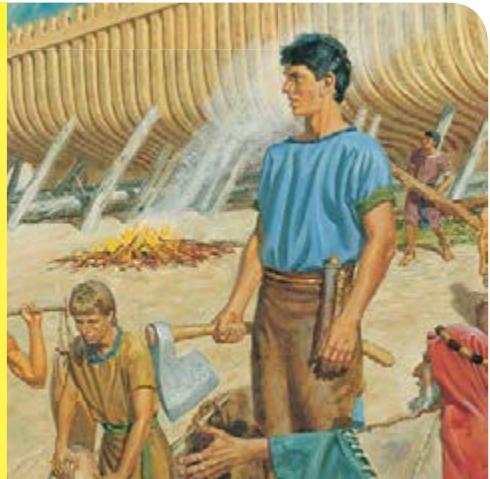
Na dauvolaivola e vakaitikotiko e North Carolina, USA.

Muri ira na Parofita kei na iApositolo

Mai vei Jenna Kaford

Na Kalou ena kaciva na parofita kei na iapostolo mera vakavulica na ka e vinakata na Kalou meda kila. Eda rawa ni kila na veika baleti ira na parofita vakataki Noa, Nifai, kei Josefa Simici kei na iapostolo vakataki Pita kei Paula. Era tiko vei keda na parofita kei na iapostolo nikua!

KENA MATAULALI MAINA VAKAVOTUKANA KECE NONA VOSA, MAIVE CLARK & PRICE; MATAULALI MAINA NEW TESTAMENT STORIES; MAIVE PAUL MANN; MATAULALI MAINA NEPHI AND LEHI DIRECT BUILDING THE SHIP; MAIVE JERRY THOMPSON; VAKATAKARAKARAKA MAIVE SARAH BRUNER

**Na cava na “parofita,
daurairai, kei na
dauvakatakila”?**

Na **parofita** e vosa vua na Kalou.

Na **daurairai** e rawa ni raica na gauna sa oti, nikua kei na veisiga ni mataka.

Na **dauvakatakila** e vakatakila se (vakaraitaka) na loma ni Kalou vei keda.

- O iratou na lewe ni Mataveiliutaki Taumada eratou parofita daurairai ka dauvakatakila. Sa vakakina o ira kece na iApositolo.
- Na peresitedi duadua ga ni Lotu e ciqoma na ivakatakila me liutaki kina na Lotu raraba.
- E vica kece na iwiliwili ni parofita daurairai ka dauvakatakila era bula tiko e daidai.

12 15 3 1

Isaumilapo 15

**Na cava e bibi
kina na talairawarawa
vei ira na parofita?**

**Na cava sa kerea
na noda parofita
meda cakava?**

Na noda parofita nikua o Peresitedi Thomas S. Monson. Oqo e so na ka sa kerea o koya vei keda meda cakava.

- Vakamuria na ivakaraitaki i Jisu ka lomana na tamata kecega.
- Sauma na nomu ikatini ka soli ka ki na tobu ni kaulotu.
- Kakua ni sarava na iyaloyalo ca mai na TV kei na niusipepa.
- Vakaraitaka e dua na iyaloyalo ni valetabu ena veirumu ni nomu vale.
- Vulica na vosa ena koniferedi raraba.
- Sikovi ira na qase ka mo dua na itokani vinaka.

Digitaka e dua na ka o rawa ni cakava ena vula oqo.

Na cava o na cakava? ■

Veivutuni o Alama

OAlama e a daubete tu ni Tui ca o Noa E a rogoci Apinatai na parofita ni vakavulica tiko na ivakaro. Kila o Alama ni dodonu me veisautaka na nona bula ka muria na Kalou ka biuta na veika ca e cakava voli. E a vola voli na veika e dau vakavulica o Apinatai. E a tekivutaka me vakavulica na kospeli. E muri sa qai dua na nona matavuuale ka vakayacana e dua na luvena tagane me o Alama.

Au a dau vakatawa matamata voli ka vakayacora tiko e dua na cakacaka vinaka. Au sa qai nanuma mai ni ganita meu veivutuni niu a tukuna e dua na ka ca ena noa.

Dodonu meu cakava ia au a tiko ena dua na qito a caka tiko Au sa qai nanuma mai e dua na ka. O iko e rawa ni ko masu ga ena dua na vanua sa rawa "Niu masu, au vakila ni vinaka na noqu sa veivutuni."

Peter G., yabaki 8 Utah, Amerika

Damon B., yabaki 8, Utah, Amerika

Kotiva, lobika, ka maroroya na kadi ni bolebole oqo!

ALAMA

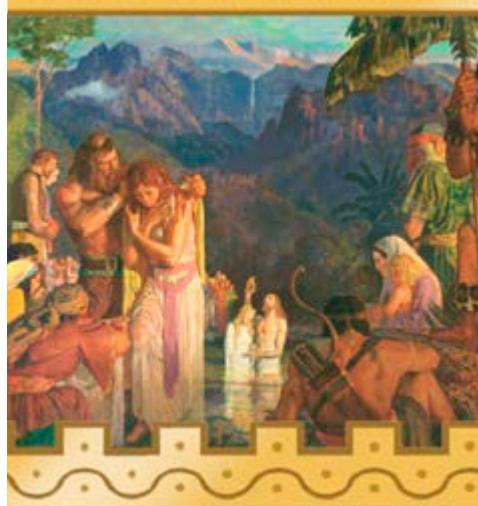
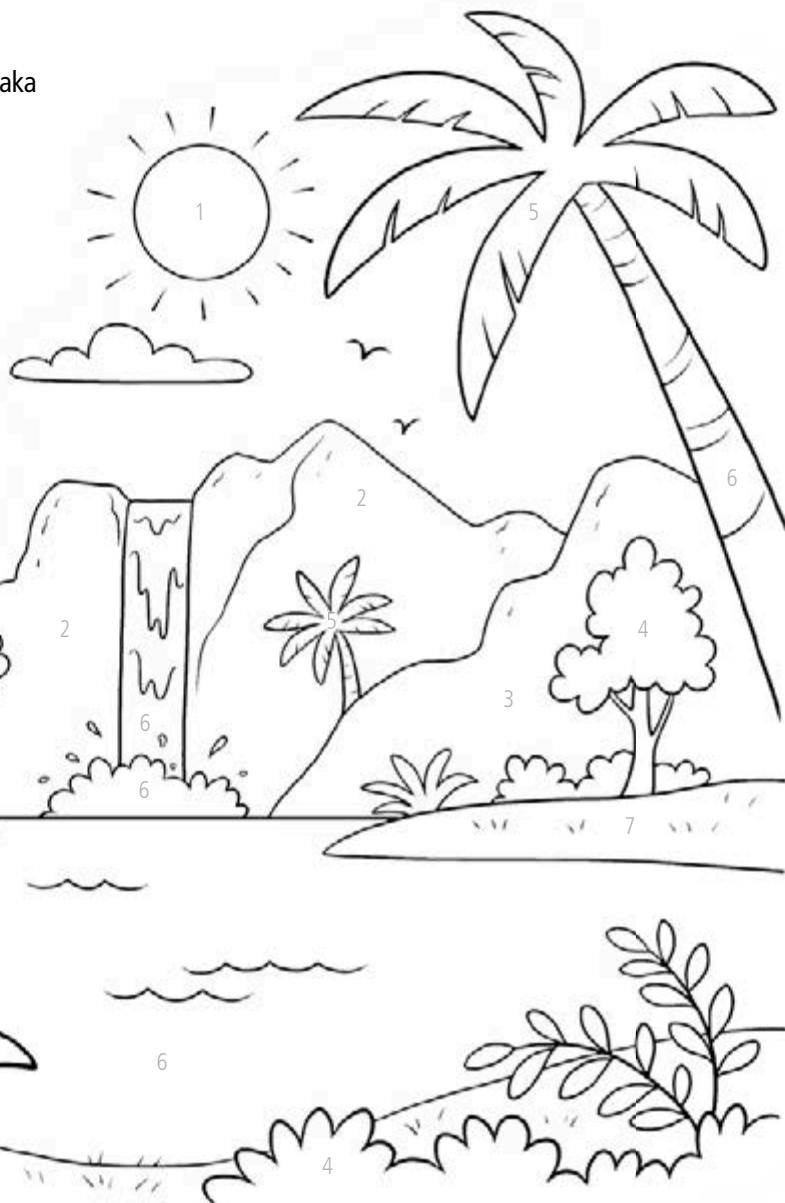
Au Rawa ni Veivutuni!

- Wiligusutaka na Mosaia 18:9.
- Vola se droinitaka e dua na ka e a kaya na parofita ena koniferedi.
- Digitaka e dua na sala mo veisautaka mo vinaka cake kina. Tovolea mo cakava ena vula oqo.
- Au bolei au meu . . .

iVolanikalou ni Vula Oqo

Ni ko sa wilika oti na tikina mai na ivolanikalou rokataka
na kena naba ena iyaloyalo ni Wai o Momani

- 1** Mosaia 21:14–16; 32–35
- 2** Mosaia 22:2; 10–16
- 3** Mosaia 24:8; 10–14
- 4** Mosaia 27:8, 11; 18–24
- 5** Mosaia 27:30–37
- 6** Mosaia 28:3; 5–15, 20
- 7** Alama 8:11–16; 18–27
- 8** Alama 11:38–46

Na Wai o Momani

Ea vuni o Alama mai vua na Tui ca o Noa, ena dua na vanua Evakanomodi ka vakatokai na Wai o Momani E lewelevu era mai rogoca ni vunautaka na kospipeli o Alama. Era vinakata mera papitaiso. Ni sa papitaisotaki ira o Alama, era sa qai yalataka na tamata na yalayala vata ga eda cakava ni da sa papitaiso. Sa rawa mo wilika na ikuri ni ivakamacala me baleta na yalayala oqo ena tabana e tarava. ■

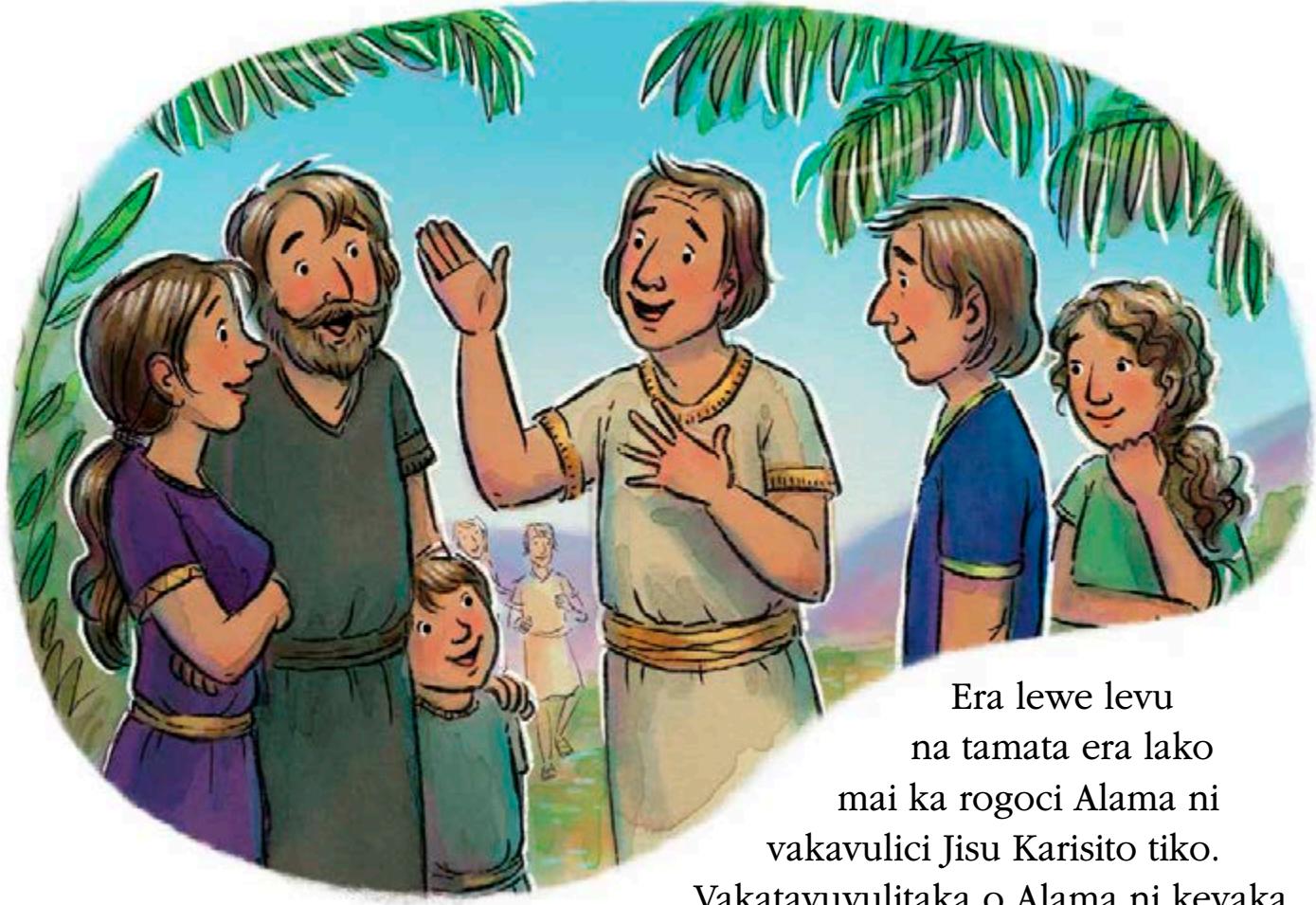
Papitaisotaka o Alama e Levu na Tamata

O Apinatai e dua na parofita
E vakavulici ira na tamata mera
vakabauti Jisu ka tarova na nodra
cakava na veika ca. Dua na Tui ca
na yacana o Noa e a cudruvi Apinatai.
Sega ni vinakata o Noa me veivutuni.

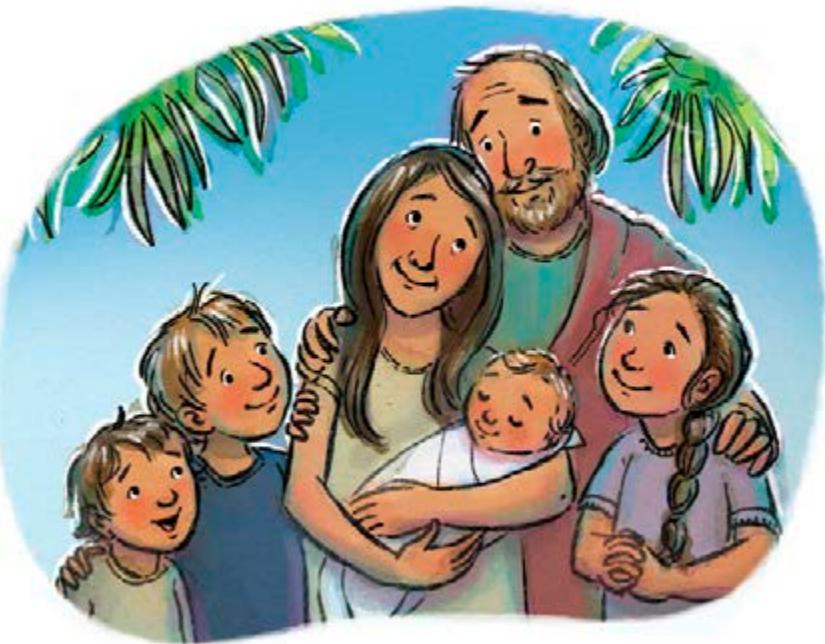

Dua na tamata na yacana
o Alama e vakabauti Apinatai
E a dro tani yani ka vunitaki
koya mai vua na tui cudrucudru
E a rarawa ni a dau cakacala
tu eliu ka sa qai veivutuni me
vaka sara ga e a vakavulica
o Apinatai.

Era lewe levu
na tamata era lako
mai ka rogoci Alama ni
vakavulici Jisu Karisito tiko.
Vakatavuvulitaka o Alama ni kevaka
mera veivutuni ka muri Jisu Karisito ena
rawa ni ra papitaiso.

Era vakasausau na tamata ena
yalomarau. Era yalataka ni ra
na vakalomavinakataki ira
na tani. Era yalataka ni ra na
lomana na Kalou ka tukuni
Koya vei ira na tamata. Erau
mani vakadonuya na nodrau
veisureti ni papitaiso na
daukaulotu.

Sa qai papitaisotaki ira yadudua o Alama. Era marautaka ni ra sa dua na tiki ni Lotu i Jisu.

Ena gauna eda sa papitaiso kina, eda sa veiyalayalati me vakataki ira na tamata nei Alama. Eda sa na wili talega meda tiki ni bula nei Jisu Karisito! ■

Mai naMosaia 16–18.

Sa Siga Vakasakiti na Siga ni Vakacecegu

Mai vei Peresitedi
George Q. Cannon
(1822-1901)

Matai ni Daunivakasala
ena Mataveiliutaki
Taumada

VAKASAQARAI NI ISOLISOLI VAKAYALO

E vica vei kemuni sa vakasaqara tiko na isolisoli oqo ka sa yalataka oti tu na Kalou ni na solia?

Na tagane kei na yalewa kece ena Lotu i Karisito sa rawa ni nodra na isolisoli ni Yalo ni Kalou ka na soli ena itagede ni vakabauta kei na loma ni Kalou . . .

E vica vei kemuni . . . sa vakasaqara tiko na isolisoli ka sa yalataka oti tu na Kalou ni na solia? E vica vei kemuni ni sa cuva e matana na Tamada Vakalomalagi ena loma ni nomuni matauvuale se ena nomuni tikina vuni ena vakasaqara na isolisoli oqo me na soli vei kemuni? E lewe vica vei kemuni e kerea vua na Tamada ena yaca i Jisu me vakaraitaki koya vei kemuni ena kaukauwa oqo kei na isolisoli oqo? Se o ni lako tu ga ena veisiga me vaka e dua na katuba ena kena idi ka sega mada ga ni vakilai tu e dua na ka ni sega ni bulataki na vakabauta sa vinaka ni sa papitaiso ka sa lewena na Lotu ka mai vakacegu tu yani ena nanuma ni sa na rawa na veivakabulai

baleta ni oqori na veika o sa cakava rawa. . . .

. . . Au kila ni Kalou sa tu vakarau me vakabula na tauvimate, sa tu vaka-rau talega me solia na isolisoli ni kila na veiyalo e so, na isolisoli ni vuku, ni kila ka kei na parofisai kei na so tale na isolisoli ena gadrevi. Kevaka e dua vei keda e tawadodonu, sa noda itavi meda masuta na isolisoli ka na vaku-vuna meda vinaka sara. E tiko li na noqu tawadodonu? E sinai tu oqo vei au Na cava noqu itavi? Meu masu vua na Kalou me solia vei au na isolisoli ni veivakadodonutaki. Kevaka meu dua na tamata cudrucudru, sa noqu itavi meu masuta na yalo ni dauloloma ka

sa dau vosota vakadede ka yalovinaka. Au dua li na tamata dau vinkata na veika e so? Sa noqu itavi meu vakasaqara na yalo ni dauloloma ka sa sega ni daukocokoco. Sa vaka kina na isolisoli kece ni kospeli Era sa naktiti oti mai mera mai vakayagataki ena veika oqo. Segu ni dodonu me kaya e dua na tamata, ‘Oi, au sa sega ni vosota rawa oqo; e sa matau vei au.’ E sega ni yalovakacegu kina okoya, ni vuna na Kalou e sa yalataka me solia na kaukauwa me vakadodonutaki kina na veika oqo, ka solia na isolisoli eso me na vaseavutaki ira. Kevaka e dua na tamata sa sega vua na vuku sa nona itavi me kerea vua na Kalou na vuku. Sa vakakina na veika tale e so. Oya na ivakaro ni tatamusuki ni Kalou, baleta na Nona Lotu E vinakati ira na Nona Yalododonu mera na vakavinakataki ena veika dina. Oqo na inaki ni veisolisoli ka sa solia mai oqo vei ira era sa vakasaqara ena kena itu-vatuva mera na rawata kina na bula sa vinaka sara ena delai vuravura ka sega ni namaki kina na nodra malumalumu baleta ni sa yalataka na Kalou ni na solia na isolisoli mera na vakavinakataki cake kina. ■

Mai na Latter-day Saints Millennial Star, 23 ni Epereli 1894. 258-61; vakacokotaki ena kena ivakarau na panutueti kei na matanivola levu.

RAIYAWA

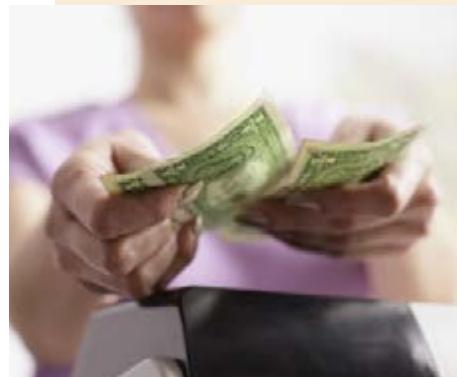
E dau tubu vakacava ki na kilaka kei na vakadinadina na vakabauta vou?

"Au sega ni nanuma ni tawavakabauta rawa na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito. Au sa taleitaki Rau mai na gauna au a vulici Rau kina ena duru i tinaqu na agilosí, ena wiliki ni ivolanikalou kei na italanoa vakospipeli e so. Na vakabauta vou oya e sa tubu oqo ki na dua na kilaka kei na vakadinadina me baleta na Tamada Vakalomalagi lomani, ka sa rogoça ka sauma na noda masu."

Elder Ronald A. Rasband ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, "Loloma i Jisu," *Liaona*, Nove. 2015, 90.

E Tiko Talega ena iLavelave Oqo

ME BALETI IRA NA ITABAGONE QASECAKE

Tobo na iLawaki nei Setani

Oqo e dua na ivadi ni kena rawa ni tobo na
lasu nei Setani kei na dina mai vua na Turaga

t.44

BALETI IRA NA ITABAGONE

t.60

KEVAKA MADAGA MO DAU MAMDUA

Ko sa bau vakila li na madua se
taqayataka na wasea na kospeli?
Oqo e tolu na kena vakatutu

BALETI IRA NA GONE

Muri Ira na Parofita kei na iApositolo

t.72

Vola eso na ka o rawa ni cakava ena vula
oqo mo vakamuria kina na parofita o
Peresitedi Thomas S. Monson.